

NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASI ALİ MƏHKƏMƏSİNİN BÜLLETENİ

Buraxılış üçün məsul şəxs:

R.R.Süleymanov

Redaksiya heyəti :

Ə.K.Allahverdiyev

Y.S.Qurbanov

İ.M.Mirzəyev

V.K.Quliyev

M.Ə.Əliyev

G.Ə.Qurbanova

Məsul katib:

Y.F.Xəlilov

Redaksiyanın ünvanı:

Naxçıvan şəhəri, Atatürk küçəsi, 19

Tel: 544-61-71

Faks: 544-70-82

E-mail:

alimehkeme@nakhchivan.az

Rəsmi sayt:

www.supremecourt.nakhchivan.az

www.alimehkeme.nakhchivan.az

M Ü N D Ə R İ C A T

YENİ SƏNƏDLƏR, NORMATİV AKTLAR..... 4

Azərbaycan Respublikasının İnzibati Prosesual Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu..... 5

“Azərbaycan Respublikasının İnzibati Prosesual Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2012-ci il 20 aprel tarixli 328-IVQD nömrəli Qanununun tətbiqi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı 6

Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu (*çıxarış*)..... 7

“Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu..... 11

“Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2012-ci il 20 aprel tarixli 345-IVQD nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	17
“Konstitusiya Məhkəməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu.....	22
“Konstitusiya Məhkəməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2012-ci il 22 may tarixli 360-IVQD nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı	22
“Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu.....	23
“Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2012-ci il 1 oktyabr tarixli 424-IVQD nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı	25
Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsi hakiminin təyin edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Qərarı.....	26
Bir sıra məhkəmələrin sədrlərinin təyin edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı (<i>çıxarış</i>)	26
Bir sıra birinci instansiya məhkəmələri hakimlərinin təyin edilməsi və bəzi birinci instansiya məhkəmələri hakimlərinin vəzifələrinin dəyişdirilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı (<i>çıxarış</i>)	27
“Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinə seçkilər haqqında” Naxçıvan Muxtar Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Qanunu	27
“Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinə seçkilər haqqında” Naxçıvan Muxtar Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Naxçıvan Muxtar Respublikasının 2012-ci il 24 iyul tarixli 12-IV QN nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin Sərəncamı	28
Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinə əlavə seçkilər üzrə 15 iyul 2012-ci il tarixdə keçirilmiş seçkilərin nəticələrinin yoxlanılması və təsdiq edilməsinə dair.....	30

MƏHKƏMƏ FƏALİYYƏTİ..... 33

MÜLKİ KOLLEGİYADAN 33

Məhkəmə fəaliyyətinə dair 2012-ci ilin birinci yarısının yekunları üzrə statistik məlumatların təhlili 33

İNZİBATİ-İQTİSADİ KOLLEGİYADAN 39

Məhkəmə fəaliyyətinə dair 2012-ci ilin birinci yarısının yekunları üzrə statistik məlumatların təhlili 39

CİNAYƏT KOLLEGİYASINDAN 41

Məhkəmə fəaliyyətinə dair 2012-ci ilin birinci yarısının yekunları üzrə statistik məlumatların təhlili..... 41

HƏRBİ KOLLEGİYADAN 47

Hərbi kollegiyanın 2012-ci ilin birinci yarısının yekunları üzrə fəaliyyətinin nəticələrini əks etdirən statistik məlumatlar..... 47

İNSAN HÜQUQLARI VƏ MƏHKƏMƏ TƏCRÜBƏSİ..... 48

Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsində ərizələrin qəbul edilməzliyi 48

NƏZƏRİYYƏ VƏ HÜQUQTƏTBİQETMƏ PROBLEMLƏRİ..... 60

Azərbaycan Respublikası İnzibati Prosessual Məcəlləsinin bəzi müddəalarına dair düşüncələr..... 60

HAKİMLƏRİN MİLLİ VƏ BEYNƏLXALQ QURUMLARINDA..... 67

Hakimlərin intizam məsuliyyətinə cəlb olunmaları ilə bağlı Məhkəmə-Hüquq Şurasının 2012-ci ilin birinci yarısında baxdığı bir sıra işlər haqqında..... 67

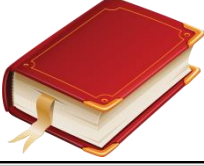
AZAD TRİBUNA..... 80

Apellyasiya şikayətinin və ya apellyasiya protestinin verilməsi müddətinin bərpa edilməsi qaydasına dair mülahizələr..... 80

ALİ MƏHKƏMƏNİN MƏTBUAT XİDMƏTİNDƏN 85

2012-ci ilin may-oktyabr aylarında keçirilən tədbirlərin xülasəsi..... 85

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsində yaradılan “Məlumatlandırma mərkəzi”nin fəaliyyəti haqqında..... 87

YENİ SƏNƏDLƏR, NORMATİV AKTLAR

Bülletenin ikinci nömrəsindən (2006-cı il) onun strukturunda “Normativ-hüquqi aktlar” adlı sərlövhəyə yer ayrılımış, 2007-ci ilin birinci nömrəsindən etibarən isə həmin sərlövhə bu bölmədə dərc edilən materiallara tam uyğun gəlməsi üçün “Yeni sənədlər, normativ aktlar” adlandırılmışdır. Sərlövhəni təqdim etməkdə məqsəd muxtar respublikamızla bağlı məsələləri tənzimləyən Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi, Naxçıvan Muxtar Respublikasının normativ-hüquqi aktları, qanunvericiliyə gətirilən yeniliklərlə yanaşı, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərman və sərəncamları, normativ-hüquqi aktlar sisteminə daxil olmayan, lakin muxtar respublikamız üçün zəruri əhəmiyyətə malik olan rəsmi sənədlərlə oxucularımızı tanış etmək olmuşdur. Bu məqsədə xidmət edən sərlövhədə indiyədək 100-dən çox qanunvericilik aktı və mühüm rəsmi sənəd dərc edilmişdir. Bu isə məhkəmə və digər hüquq-mühafizə orqanları əməkdaşlarının, habelə əhalinin muxtar respublikamızla bağlı zəruri hüquqi aktlarla yaxından tanış olmasına əlverişli imkanlar yaratmışdır.

Bülletenin bu sayının sözügedən sərlövhəsində oxucularımızı yeni qəbul edilmiş bir sıra qanunvericilik aktları ilə tanış edirik.

Redaksiya heyəti

Azərbaycan Respublikasının İnzibati Prosesual Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 6-cı bəndini rəhbər tutaraq qərara alır:

Azərbaycan Respublikasının İnzibati Prosesual Məcəlləsində (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009, № 10, maddə 762, № 12, maddə 973; 2010, № 7, maddə 587; 2011, № 6, maddə 485, № 7, maddə 593) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 3.2-ci maddədə (hər iki halda) “XVII” rəqəmindən sonra “, XVIII” rəqəmi əlavə edilsin.

2. Aşağıdakı məzmununda XVIII fəsil əlavə edilsin: “XVIII FƏSİL

Seçki (Referendumda iştirak) hüquqlarının müdafiəsi ilə bağlı işlər üzrə icraat

Maddə 130. Seçki (referendumda iştirak) hüquqlarının müdafiəsi ilə bağlı işlər üzrə icraatın xüsusiyyətləri

130.1 Seçki (referendumda iştirak) hüquqlarının müdafiəsi ilə bağlı iddia ərizələri apellyasiya instansiyası məhkəmələrinə Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş qaydada verilir.

130.2. Seçki (referendumda iştirak) hüquqlarının müdafiəsinə dair işlər üzrə daxil olmuş iddia ərizəsinə məhkəmə tərəfindən 3 gün müddətində, səsvermə gününə 30 gündən az müddət qalırsa 2 gün müddətində (lakin səsvermə günündən gec olmayaraq), səsvermə günü və həmin gündən sonra daxil olmuş iddia ərizəsinə isə dərhal baxılmalı və onun mahiyyəti üzrə qərar qəbul edilməlidir.

130.3. Məhkəmə tərəfindən iddia ərizəsinə ərizəçinin, müvafiq seçki komissiyasının və ya digər maraqlı şəxslərin iştirakı ilə baxılır. Məhkəmə iclasının vaxtı və yeri haqqında lazımı qaydada xəbərdar edilmiş göstərilən şəxslərin məhkəməyə gəlməməsi işə baxılmasına və onun həll edilməsinə mane olmur.

130.4. İş üzrə yazılı formada tam məhkəmə qərarı onun nəticəvi hissəsinin elan olunduğu vaxtdan 24 saatdan, səsvermə gününə 30 gün qalmış və ondan sonra qəbul edilmiş qərarlar isə 18 saatdan gec olmayaraq təqdim olunmalıdır.

130.5. İş üzrə məhkəmə qərarından həmin qərarın tam formada təqdim olunduğu gündən 3 gün müddətində Ali Məhkəməyə şikayət verilə bilər. Bu şikayətə 3 gün müddətində, səsvermə gününə 30 gündən az müddət qalırsa 2 gün müddətində (lakin səsvermə günündən gec olmayaraq), səsvermə günü və həmin gündən sonra daxil olmuş ərizələrə isə dərhal baxılmalıdır.”

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 20 aprel 2012-ci il

“Azərbaycan Respublikasının İnzibati Prosesual Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2012-ci il 20 aprel tarixli 328-IVQD nömrəli Qanununun tətbiqi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu bəndini rəhbər tutaraq, “Azərbaycan Respublikasının İnzibati Prosesual Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2012-ci il 20 aprel tarixli 328-IVQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədi ilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

1.1. üç ay müddətində Azərbaycan Respublikası qanunlarının və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının “Azərbaycan İnzibati Prosesual Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini hazırlasın və Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

1.2. üç ay müddətində Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.3. mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını nəzarətdə saxlasın və bunun icrası barədə beş ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.4. həmin Qanundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xarakterli aktların “Azərbaycan Respublikasının İnzibati Prosesual Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin.

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 8 may 2012-ci il.

§

**Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində
dəyişikliklər edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu
(çıxarış)**

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin 1-ci hissəsinin 17-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alır:

Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində ... aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

...

“Maddə 314-1. İnzibati xətalər haqqında işlər üzrə sənədi qəbul etməkdən imtina və ya onu çətdirməyə

314-1.1. Barəsində inzibati xəta haqqında iş üzrə icraat aparılan şəxsin yaşadığı yer üzrə yerli özünüidarə orqanının, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının, yaxud onun işlədiyi yer üzrə müdiriyyətin vəzifəli şəxslərinin bu Məcəllədə müəyyən edilmiş hallarda bildirişi və ya inzibati xətalər haqqında işlər üzrə digər sənədləri ünvan sahibinə çətdirməyə üçün qəbul etməkdən imtina etməsinə görə - iyirmi manatdan otuz manatadək miqdarda cərimə edilir.”.

314-1.2. Bu Məcəllədə müəyyən edilmiş hallarda bildirişin və ya inzibati xətalər haqqında işlər üzrə digər sənədlərin barəsində inzibati xəta haqqında iş üzrə icraat aparılan şəxsin yaşadığı yer üzrə yerli özünüidarə orqanının, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının, yaxud onun işlədiyi yer üzrə müdiriyyətin vəzifəli şəxsləri və ya sənədin çətdirilməsi tapşırılmış digər şəxslər tərəfindən səhlənkarlıq nəticəsində ünvan sahibinə çətdirməsinə görə - otuz manatdan qırx manatadək miqdarda cərimə edilir.”.

28. Aşağıdakı məzmununda 370-1 – 370-4-cü maddələr əlavə edilsin:

“Maddə 370-1. İnzibati xətalər haqqında işlər üzrə sənədlərin rəsmi qaydada verilməsi

370-1.1. İnzibati xətalər haqqında işlər üzrə icraatın iştirakçılarına bu Məcəllədə müəyyən edilmiş hallarda inzibati xətalər haqqında işlər üzrə sənədlər (qərarlar, qəraradlar, protokollar, bildirişlər) hakim və ya səlahiyyətli orqan (vəzifəli şəxs) tərəfindən “Poçt haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulmuş sifarişli poçt göndərişi ilə çətdirilir, yaxud səlahiyyətli vəzifəli şəxs tərəfindən şəxsən verilir. Sifarişli poçt göndərişi - göndərilmək üçün qəbul olunduğuna dair istifadəçiyə qəbz verilməsi, çətdirilməyə isə ünvan sahibinin müvafiq sənədi imzalaması tələb

olunan poçt göndərişidir. Sənədin çatdırılmasını hakim məhkəmə işçisinə, səlahiyyətli orqan isə müvafiq orqanın əməkdaşına tapşıra bilər.

370-1.2. Sənəd onu göndərən hakimə və ya səlahiyyətli orqana (vəzifəli şəxsə) qaytarılmalı olan, forması müvafiq qaydada təsdiq edilmiş qəbzə və ya sənədin kötüyünə imza etdirilməklə, ünvan sahibinə rəbitə orqanları, səlahiyyətli orqan (vəzifəli şəxs), yaxud sənədin çatdırılması tapşırılmış şəxslər tərəfindən şəxsən verilir. Hüquqi şəxsə ünvanlanmış sənəd müvafiq vəzifəli şəxsə qəbzə və ya sənədin kötüyünə imza etdirilməklə verilir.

370-1.3. Sənədi çatdırmalı olan şəxs ünvan sahibini onun yaşadığı, yaxud işlədiyi yer üzrə tapmadıqda, həmin sənəd ünvan sahibi ilə birlikdə yaşayan yetkinlik yaşına çatmış ailə üzvlərindən birinə (onların razılığı ilə), onlar olmadıqda ünvan sahibinin yaşayış yeri üzrə yerli özünüidarə orqanına, müvafiq icra hakimiyyəti orqanına, yaxud onun iş yerinin müdiriyyətinə verilir. Ünvan sahibinin əvəzinə sənədi qəbul etmiş şəxs qəbzədə və ya sənədin kötüyündə öz soyadını, adını, atasının adını, ünvan sahibinə münasibətini və ya tutduğu vəzifəni göstərməli və imkan olan kimi sənədi ünvan sahibinə verməlidir.

370-1.4. Sənədi çatdırmalı olan rəbitə orqanı, yaxud sənədin çatdırılması tapşırılmış şəxs bu işi sənədi aldığı tarixdən sonrakı gündən gec olmayaraq yerinə yetirməli və sənədi çatdırdığı barədə bir gün müddətində müvafiq hakimə və ya səlahiyyətli orqana (vəzifəli şəxsə) xəbər verməlidir.

370-1.5. İnzibati xəta haqqında iş üzrə sənəd aşağıdakı hallarda rəsmi qaydada verilmiş hesab edilir:

370-1.5.1. bu Məcəllənin 370-1.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş hallarda ünvan sahibinə şəxsən verildiyi vaxtdan;

370-1.5.2. bu Məcəllənin 370-1.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş hallarda:

370-1.5.2.1. ünvan sahibi ilə birlikdə yaşayan yetkinlik yaşına çatmış ailə üzvlərindən birinə şəxsən verildiyi vaxtdan;

370-1.5.2.2. sənədin çatdırılması tapşırılmış digər şəxslər sənədin çatdırılması barədə müvafiq hakimə və ya səlahiyyətli orqana (vəzifəli şəxsə) xəbər verdiyi vaxtdan;

370-1.5.3. bu Məcəllənin 407.3-1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş halda nəqliyyat vasitəsinin istifadəçisinə verildiyi vaxtdan.

Maddə 370-2. Qəbzın məzmunu

370-2.0. Bu Məcəllənin 370-1.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş qəbzədə aşağıdakılar göstərilməlidir:

370-2.0.1. inzibati xəta haqqında iş üzrə sənədi göndərən orqanın adı və ünvanı;

370-2.0.2. sənədin verilməli olduğu şəxsin soyadı, adı, atasının adı və ya hüquqi şəxsin adı və yerləşdiyi ünvan;

370-2.0.3. verilən sənədin adı;

370-2.0.4. verilmənin vaxtı (tarix və saat) və yeri;

370-2.0.5. sənədin verilməməsinin səbəbləri (göstərilən ünvanda olmama, səhv ünvan və sair);

370-2.0.6. sənədin verildiyi şəxs;

370-2.0.7. sənədin çatdırılması tapşırılmış şəxsin, yaxud rabitə orqanı nümayəndəsinin imzası.

Maddə 370-3. İnzibati xəta haqqında iş üzrə sənədi qəbul etməkdən imtina

370-3.1. İnzibati xəta haqqında işlər üzrə sənədin ünvanlandığı şəxs və ya onunla birlikdə yaşayan yetkinlik yaşına çatmış ailə üzvləri qanuni əsas olmadan sənədi qəbul etməkdən imtina edərsə, sənəd verildiyi ünvanda qalmalıdır. Bu halda sənəd rəsmi qaydada verilmiş hesab olunur.

370-3.2. Ünvan sahibi və ya onunla birlikdə yaşayan yetkinlik yaşına çatmış ailə üzvləri bildirişi qəbul etməkdən imtina etdikdə, onu təqdim edən şəxs bildirişdə müvafiq qeydlər etdikdən sonra həmin bildirişi onu göndərən hakimə və ya səlahiyyətli orqana (vəzifəli şəxsə) qaytarır. Bu halda bildiriş rəsmi qaydada verilmiş hesab olunur.

370-3.3. Bildirişin ünvan sahibi tərəfindən qəbul edilməsindən imtina barədə qeyd onun yaşayış yeri üzrə yerli özünüidarə orqanı, müvafiq icra hakimiyyəti orqanı və ya onun iş yerinin müdiriyyəti tərəfindən təsdiq edilir.

370-3.4. Bildirişin ünvanlandığı şəxs tərəfindən həmin sənədi qəbul etməkdən imtina edilməsi işə baxılması və ya ayrı-ayrı prosessual hərəkətlərin həyata keçirilməsi üçün maneə deyildir.

Maddə 370-4. Bildirişlər

370-4.1. Hakim və ya səlahiyyətli orqan (vəzifəli şəxs) bildiriş vasitəsilə inzibati xətalər haqqında işlər üzrə icraatın iştirakçılarını işə baxılmasının vaxtı və yeri, habelə ayrı-ayrı prosessual hərəkətlər haqqında xəbərdar edir, onları işə baxılmasında və ya digər prosessual hərəkətlərin həyata keçirilməsində iştirak etmək üçün çağırırlar.

370-4.2. Bildirişdə aşağıdakılar göstərilməlidir:

370-4.2.1. məhkəmənin və ya səlahiyyətli orqanın (vəzifəli şəxsin) adı, ünvanı və əlaqə üçün məlumatlar (telefon, faks, elektron poçt ünvanı və sair);

370-4.2.2. gəlmə vaxtı (tarix və saat) və yeri;

370-4.2.3. xəbər verilən, yaxud məhkəməyə, səlahiyyətli orqana çağırılan şəxsin soyadı, adı, atasının adı və ya hüquqi şəxsin adı;

370-4.2.4. xəbər verilən, yaxud məhkəməyə, səlahiyyətli orqana çağırılan şəxsin ünvanı və ya hüquqi şəxsin yerləşdiyi ünvan;

370-4.2.5. ünvan sahibinin kim qismində xəbərdar edilməsi və ya çağırılması;

370-4.2.6. ünvan sahibinin xəbərdar edildiyi, yaxud çağırıldığı işin adı;

370-4.2.7. işdə iştirak edən şəxslərə iş üzrə onlarda olan bütün sübutların təqdim edilməsinə dair təklif;

370-4.2.8. ünvan sahibinin olmadığı təqdirdə bildirişi qəbul edən şəxsin imkan olan kimi onu ünvan sahibinə vermək vəzifəsinə dair qeyd;

370-4.2.9. bildirişi qəbul etməkdən imtinaya və ya onun ünvan sahibinə çatdırmamasına görə qanunla məsuliyyət nəzərdə tutulduğu barədə qeyd;

370-4.2.10. xəbər verilən və ya çağırılan şəxsin məhkəməyə və ya səlahiyyətli orqana gəlməməsinin nəticələri və gəlməmənin səbəbləri barədə məlumat vermək vəzifəsinə dair qeyd.

370-4.3. İşdə iştirak edən şəxslərin öz müdafiəsini hazırlamağa və vaxtında gəlmələrinə imkan yaratmaq üçün bildiriş onlara müvafiq prosesual hərəkətin tarixinə ən azı 10 gün qalmış verilir.

370-4.4. Bildiriş bu Məcəllənin 370-1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydada göndərildikdən sonra inzibati xətlər haqqında işlər üzrə icraatın iştirakçıları bildirişin məzmununun ötürülməsini təmin etməklə internet, telefon və ya digər rabitə vasitələri ilə də şəxsə əlavə məlumat verə bilərlər.”

29. Aşağıdakı məzmununda 407.3-1-ci maddə əlavə edilsin:

“407.3-1. Yol hərəkəti qaydaları əleyhinə olan inzibati xətlər haqqında işlər üzrə sənədləri ünvan sahibinə onun yaşadığı, yaxud işlədiyi yer üzrə tapılmaması və onunla birlikdə yaşayan yetkinlik yaşına çatmış ailə üzvlərinin olmaması səbəbindən 10 gün ərzində bu Məcəllənin 370-1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydada çatdırmaq mümkün olmadıqda, həmin sənədlərin surətinin verilməsi məqsədi ilə müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən nəqliyyat vasitəsinin saxlanması barədə qərar qəbul edilir. Bu halda saxlanmış nəqliyyat vasitəsinin istifadəçisinə həmin sənədlərin surəti təqdim edildikdən və müvafiq qeydlər aparıldıqdan dərhal sonra nəqliyyat vasitəsi buraxılır.”

30. 410.1.7-1-ci maddədə “texniki nəzarət etmə vasitələrindən” sözləri “xüsusi texniki vasitələrdən” sözləri ilə əvəz edilsin, “göstəriciləri” sözündən sonra “, habelə istifadə olunmuş xüsusi texniki vasitənin tipi, markası,

modeli, yerləşdiyi yer, ölçmə vasitəsinin son dəfə müqayisəli dövlət yoxlamasından keçdiyi vaxt (bunu təsdiq edən sənədin nömrəsi, tarixi) və növbəti yoxlamanın keçirilməli olduğu vaxt barədə məlumatlar” sözləri əlavə edilsin.

...

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 6 aprel 2012-ci il.

§

“Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 19-cu bəndini rəhbər tutaraq qərara alır :

“Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 1, maddə 1, № 3, maddə 131; 2002, № 12, maddə 693; 2003, № 1, maddə 16; 2004, № 1, maddə 10, № 4, maddə 199, № 5, maddə 321, № 8, maddə 597, № 11, maddə 884; 2005, № 6, maddələr 463, 475, № 10, maddə 874; 2006, № 5, maddə 386, № 6, maddə 479, № 8, maddə 657, № 11, maddə 927, № 12, maddələr 1005, 1014; 2007, № 2, maddə 83, № 5, maddələr 434, 436, № 7, maddə 711, № 10, maddə 934, № 11, maddələr 1049, 1074, 1078, № 12, maddələr 1213, 1219; 2008, № 3, maddə 153, № 5, maddələr 326, 341, № 6, maddələr 471, 481, № 7, maddə 602, № 8, maddə 699, № 10, maddə 881; 2009, № 2, maddə 54, № 5, maddə 311, № 6, maddə 403, № 10, maddə 771, № 11, maddə 878, № 12, maddə 964; 2010, № 4, maddə 276; 2011, № 3, maddə 165, № 6, maddə 463) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 8.1-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“8.1. Dövlət orqanları onların statusu, iyerarxiyası və yurisdiksiyası (ölkə, regional və yerli səviyyədə) nəzərə alınmaqla aşağıdakı kateqoriyalar üzrə təsnifatlaşdırılır:

8.1.1. əsas səlahiyyətləri Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 7-ci maddəsinin III hissəsinə əsasən müəyyən edilən Azərbaycan Respublikasının qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyyətinin ən yüksək dövlət orqanları, habelə yuxarı icra orqanı – Azərbaycan dövlətinin başçısının fəaliyyətini bilavasitə təmin edən və icra səlahiyyətlərini həyata keçirən

orqanlar, Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi, Ali konstitusiyaya ədalət mühakiməsi səlahiyyətlərini həyata keçirən Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Məhkəməsi (Ali kateqoriya dövlət orqanları);

8.1.2. əsas səlahiyyətləri Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya qanunları və Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə müəyyən edilən dövlət orqanları – Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsi, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi, Azərbaycan Respublikasının Hesablama Palatası, Məhkəmə-Hüquq Şurasının Aparatı, Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə müvəkkilinin (ombudsmanın) Aparatı (1-ci kateqoriya dövlət orqanları);

8.1.3. əsas səlahiyyətləri Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya qanunları, Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə və Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının 113-cü maddəsi ilə müəyyən edilən dövlət orqanları – Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məhkəməsi, Naxçıvan Muxtar Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanı, Naxçıvan Muxtar Respublikasının İnsan hüquqları üzrə müvəkkilinin (ombudsmanın) Aparatı, Azərbaycan Respublikasının apelyasiya məhkəmələri, Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının Aparatı, Azərbaycan Respublikasının Korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Komissiyasının Katibliyi, müvafiq icra hakimiyyəti orqanları, Milli Televiziya və Radio Şurasının Aparatı (2-ci kateqoriya dövlət orqanları);

8.1.4. əsas səlahiyyətləri Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 113-cü və 124-cü maddələri ilə və qanunla müəyyən edilən dövlət orqanları – müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yanında yaradılan dövlət agentlikləri və dövlət xidmətləri, Azərbaycan Respublikasının İnsan hüquqları üzrə müvəkkilinin (ombudsmanın) regional mərkəzləri, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyasının Aparatı, Naxçıvan Muxtar Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanları, Naxçıvan Muxtar Respublikası Televiziya və Radio Şurasının Aparatı, ağır cinayətlər məhkəmələri, inzibati-iqtisadi məhkəmələr, hərbi məhkəmələr (3-cü kateqoriya dövlət orqanları);

8.1.5. əsas səlahiyyətləri Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 113-cü, 120-ci və 124-cü maddələri ilə və qanunla müəyyən edilən dövlət orqanları – müvafiq icra hakimiyyəti orqanları, müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yerli bölmələri, müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yanında, tabeliyində olan orqanlar, rayon (şəhər) məhkəmələri (4-cü kateqoriya dövlət orqanları);

8.1.6. əsas səlahiyyətləri Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 113-cü və 124-cü maddələri ilə müəyyən edilən dövlət orqanları – müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yanında yaradılan dövlət agentliklərinin və dövlət xidmətlərinin, müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yanında, tabeliyində olan orqanların yerli bölmələri, müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının inzibati ərazi dairələri üzrə nümayəndəlikləri (5-ci kateqoriya dövlət orqanları).”

2. 10.5-ci maddədə və 10.6-cı maddənin birinci cümləsində “1-ci - 7-ci kateqoriya” sözləri “Ali - 5-ci kateqoriya” sözləri ilə əvəz edilsin.

3. 11.1-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“11.1. İnzibati vəzifələrin aşağıdakı təsnifatları vardır:

11.1.1. inzibati vəzifələrin ali təsnifatı:

11.1.1.1. Azərbaycan dövlətinin başçısının fəaliyyətini bilavasitə təmin edən Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasında Administrasiya rəhbərinin vəzifəsi, Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Aparat rəhbərinin vəzifəsi, Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin Aparat rəhbərinin vəzifəsi, Azərbaycan dövlətinin başçısının icra səlahiyyətlərini həyata keçirən orqanın Aparat rəhbərinin vəzifəsi, Azərbaycan Respublikası Dövlət müşavirlərinin vəzifəsi.

11.1.2. inzibati vəzifələrin birinci təsnifatı:

11.1.2.1. Azərbaycan dövlətinin başçısının fəaliyyətini bilavasitə təmin edən Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasında Administrasiya rəhbərinin müavini, Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin və Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin aparat rəhbərlərinin müavinləri vəzifələri, Azərbaycan dövlətinin başçısının icra səlahiyyətlərini həyata keçirən orqanın Aparat rəhbərinin müavini vəzifəsi, habelə həmin dövlət orqanlarında bölmə rəhbərlərinin vəzifələri;

11.1.2.2. Azərbaycan dövlətinin başçısının fəaliyyətini bilavasitə təmin edən digər orqanların rəhbərlərinin və onların birinci müavinlərinin vəzifələri;

11.1.2.3. 1-ci kateqoriya dövlət orqanları aparat rəhbərlərinin vəzifələri.

11.1.3. inzibati vəzifələrin ikinci təsnifatı:

11.1.3.1. Azərbaycan dövlətinin başçısının fəaliyyətini bilavasitə təmin edən Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasında bölmə rəhbərinin müavini vəzifəsi, Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin və Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin aparatlarında bölmə rəhbərinin müavini vəzifəsi;

11.1.3.2. Azərbaycan dövlətinin başçısının icra səlahiyyətlərini həyata keçirən orqanın Aparatında bölmə rəhbərinin müavini vəzifəsi;

11.1.3.3. Azərbaycan dövlətinin başçısının fəaliyyətini bilavasitə təmin edən digər orqanların rəhbərlərinin müavinlərinin vəzifələri;

11.1.3.4. 1-ci kateqoriya dövlət orqanları aparat rəhbərlərinin müavinlərinin, bölmə rəhbərlərinin vəzifələri;

11.1.3.5. Naxçıvan Muxtar Respublikasında 2-ci kateqoriya dövlət orqanları aparat rəhbərlərinin vəzifələri;

11.1.3.6. müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yanında yaradılan dövlət agentliklərinin və dövlət xidmətlərinin rəhbərlərinin vəzifələri;

11.1.3.7. müvafiq icra hakimiyyəti orqanı rəhbərinin müavinlərinin vəzifələri

11.1.4. inzibati vəzifələrin üçüncü təsnifatı:

11.1.4.1. Azərbaycan dövlətinin başçısının fəaliyyətini bilavasitə təmin edən Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasında, Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin və Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin aparatlarında mütəxəssislərin vəzifələri;

11.1.4.2. Azərbaycan dövlətinin başçısının fəaliyyətini bilavasitə təmin edən digər orqanların bölmə rəhbərlərinin, onların müavinlərinin və mütəxəssislərinin vəzifələri;

11.1.4.3. Azərbaycan dövlətinin başçısının icra səlahiyyətlərini həyata keçirən orqanın Aparatında mütəxəssislərin vəzifələri;

11.1.4.4. 1-ci kateqoriya dövlət orqanları bölmə rəhbərlərinin müavinlərinin vəzifələri;

11.1.4.5. 2-ci kateqoriya dövlət orqanları aparat rəhbərlərinin və onların müavinlərinin vəzifələri;

11.1.4.6. Naxçıvan Muxtar Respublikasında 2-ci kateqoriya dövlət orqanları aparat rəhbərlərinin müavinlərinin və bölmə rəhbərlərinin vəzifələri;

11.1.4.7. müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yanında yaradılan dövlət agentliklərinin və dövlət xidmətlərinin rəhbərlərinin müavinlərinin vəzifələri.

11.1.5. inzibati vəzifələrin dördüncü təsnifatı:

11.1.5.1. 1-ci kateqoriya dövlət orqanlarının aparatlarında mütəxəssislərin vəzifələri;

11.1.5.2. 2-ci kateqoriya dövlət orqanları bölmə rəhbərlərinin və onların müavinlərinin vəzifələri;

11.1.5.3. Naxçıvan Muxtar Respublikasında 2-ci kateqoriya dövlət orqanları bölmə rəhbərlərinin müavinlərinin vəzifələri;

11.1.5.4. müvafiq icra hakimiyyəti orqanı rəhbərinin müavinlərinin vəzifələri.

11.1.6. inzibati vəzifələrin beşinci təsnifatı:

11.1.6.1. 2-ci kateqoriya dövlət orqanlarının mütəxəssislərinin vəzifələri;

11.1.6.2. Naxçıvan Muxtar Respublikasında 3-cü kateqoriya müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının aparat rəhbərlərinin vəzifələri;

11.1.6.3. 3-cü kateqoriya dövlət orqanları bölmə rəhbərlərinin və onların müavinlərinin vəzifələri;

11.1.6.4. 4-cü kateqoriya dövlət orqanları – müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yerli bölmələrinin, müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yanında, tabeliyində olan orqanların, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının tabeliyində olan orqanların rəhbərlərinin vəzifələri;

11.1.7. inzibati vəzifələrin altıncı təsnifatı:

11.1.7.1. 3-cü kateqoriya dövlət orqanlarının mütəxəssislərinin vəzifələri;

11.1.7.2. 4-cü kateqoriya müvafiq icra hakimiyyəti orqanının bölmə rəhbərinin və onun müavininin vəzifələri;

11.1.7.3. 4-cü kateqoriya dövlət orqanları – müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yerli bölmələrinin, müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yanında, tabeliyində olan orqanların, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının tabeliyində olan orqanların rəhbərlərinin müavinlərinin vəzifələri;

11.1.7.4. 5-ci kateqoriya dövlət orqanları – müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yanında yaradılan dövlət agentliklərinin və dövlət xidmətlərinin, onların yanında, tabeliyində olan orqanların yerli bölmələrinin rəhbərləri və onların müavinlərinin vəzifələri.

11.1.8. inzibati vəzifələrin yeddinci təsnifatı:

11.1.8.1. 4-cü və 5-ci kateqoriya dövlət orqanları – müvafiq icra hakimiyyəti orqanının, müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yerli bölmələrinin, müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yanında, tabeliyində olan orqanların, rayon (şəhər) məhkəmələrinin, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının tabeliyində olan orqanların, müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yanında yaradılan dövlət agentliklərinin və dövlət xidmətlərinin, onların yanında, tabeliyində olan orqanların yerli bölmələrinin mütəxəssislərinin vəzifələri;

11.1.8.2. müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının inzibati ərazi dairələri üzrə nümayəndələrinin, onların müavinlərinin və mütəxəssislərin vəzifələri.”

4. 11.2-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“11.2. Yardımçı vəzifələrin aşağıdakı təsnifatları vardır:

11.2.1. yardımçı vəzifələrin birinci təsnifatı – Ali kateqoriya dövlət orqanlarında texniki vəzifələr;

11.2.2. yardımçı vəzifələrin ikinci təsnifatı – 1-ci kateqoriya dövlət orqanlarında texniki vəzifələr;

11.2.3. yardımçı vəzifələrin üçüncü təsnifatı – 2-ci və 3-cü kateqoriya dövlət orqanlarında texniki vəzifələr;

11.2.4. yardımçı vəzifələrin dördüncü təsnifatı – 4-cü və 5-ci kateqoriya dövlət orqanlarında texniki vəzifələr.”

5. 11.4-cü maddədə “1 - 7-ci kateqoriya” sözləri “Ali - 5-ci kateqoriya” sözləri ilə əvəz edilsin.

6. 16.2-ci və 16.3-cü maddələr aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“16.2. İnzibati vəzifələrin təsnifatına uyğun olaraq aşağıdakı ixtisas dərəcələri verilir:

16.2.1. inzibati vəzifələrin ali təsnifatı üzrə – həqiqi dövlət müşaviri, 1-ci dərəcə dövlət müşaviri və 2-ci dərəcə dövlət müşaviri;

16.2.2. inzibati vəzifələrin birinci təsnifatı üzrə – 1-ci dərəcə dövlət müşaviri, 2-ci dərəcə dövlət müşaviri və 3-cü dərəcə dövlət müşaviri;

16.2.3. inzibati vəzifələrin ikinci təsnifatı üzrə – 2-ci dərəcə dövlət müşaviri, 3-cü dərəcə dövlət müşaviri və dövlət qulluğunun baş müşaviri;

16.2.4. inzibati vəzifələrin üçüncü təsnifatı üzrə – dövlət qulluğunun baş müşaviri, dövlət qulluğunun müşaviri və dövlət qulluğunun kiçik müşaviri;

16.2.5. inzibati vəzifələrin dördüncü təsnifatı üzrə – dövlət qulluğunun müşaviri, dövlət qulluğunun kiçik müşaviri və 1-ci dərəcə dövlət qulluqçusu;

16.2.6. inzibati vəzifələrin beşinci təsnifatı üzrə – dövlət qulluğunun kiçik müşaviri, 1-ci dərəcə dövlət qulluqçusu və 2-ci dərəcə dövlət qulluqçusu;

16.2.7. inzibati vəzifələrin altıncı təsnifatı üzrə – 1-ci dərəcə dövlət qulluqçusu, 2-ci dərəcə dövlət qulluqçusu və 3-cü dərəcə dövlət qulluqçusu;

16.2.8. inzibati vəzifələrin yeddinci təsnifatı üzrə – 2-ci dərəcə dövlət qulluqçusu, 3-cü dərəcə dövlət qulluqçusu və kiçik dövlət qulluqçusu.

16.3. Yardımçı vəzifələrin təsnifatına uyğun olaraq aşağıdakı ixtisas dərəcələri verilir:

16.3.1. yardımçı vəzifələrin birinci təsnifatı üzrə – dövlət qulluğunun baş referenti, dövlət qulluğunun böyük referenti və dövlət qulluğunun 1-ci dərəcə referenti;

16.3.2. yardımçı vəzifələrin ikinci təsnifatı üzrə – dövlət qulluğunun böyük referenti, dövlət qulluğunun 1-ci dərəcə referenti və dövlət qulluğunun 2-ci dərəcə referenti;

16.3.3. yardımçı vəzifələrin üçüncü təsnifatı üzrə – dövlət qulluğunun 1-ci dərəcə referenti, dövlət qulluğunun 2-ci dərəcə referenti və dövlət qulluğunun 3-cü dərəcə referenti;

16.3.4. yardımçı vəzifələrin dördüncü təsnifatı üzrə – dövlət qulluğunun 2-ci dərəcə referenti, dövlət qulluğunun 3-cü dərəcə referenti və dövlət qulluğunun kiçik referenti.”

7. 17.3-cü maddənin birinci hissəsində “birinci” sözü “ali” sözü ilə, “ikinci-üçüncü” sözləri “birinci-ikinci” sözləri ilə, ikinci hissəsində “dördüncü-yeddinci” sözləri “üçüncü-altıncı” sözləri ilə əvəz edilsin.

8. 17.4-cü maddənin ikinci abzasında “dördüncü-altıncı” sözləri “üçüncü-beşinci” sözləri ilə, üçüncü abzasında “yeddinci-doqquzuncu” sözləri “altıncı-yeddinci” sözləri ilə, beşinci abzasında “birinci-üçüncü” sözləri “birinci-ikinci” sözləri ilə, altıncı abzasında “dördüncü-altıncı” sözləri “üçüncü-dördüncü” sözləri ilə əvəz edilsin.

9. 22.3-cü maddədə “9-cu” sözü “yeddinci” sözü ilə, “6-cı” sözü “dördüncü” sözü ilə əvəz edilsin.

10. 22-1.9-cu maddədə “3-cü-7-ci” sözləri “2-ci-5-ci” sözləri ilə əvəz edilsin.

11. 28.2-ci maddədə, 28.6-1-ci maddədə, 29.2-ci maddədə hər üç halda, 29.3-cü maddədə hər iki halda və 29.5-ci maddədə “altıncı-doqquzuncu” sözləri “beşinci-yeddinci” sözləri ilə əvəz edilsin.

12. 29.1-ci maddədə “birinci-beşinci” sözləri “ali-dördüncü” sözləri ilə əvəz edilsin.

13. 32-1.3-cü maddədə “birinci-dördüncü” sözləri “ali-üçüncü” sözləri ilə əvəz edilsin.

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 20 aprel 2012-ci il.

§

**“Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının
Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan
Respublikasının 2012-ci il 20 aprel tarixli 345-IVQD
nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı**

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu bəndini rəhbər tutaraq, “Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2012-ci il 20 aprel tarixli 345-IVQD nömrəli Qanununun tətbiqini təmin etmək məqsədi ilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

1.1. üç ay müddətində Azərbaycan Respublikası qanunlarının və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının “Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini hazırlasın və Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

1.2. üç ay müddətində Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.3. mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını nəzarətdə saxlasın və bunun icrası barədə beş ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.4. iki ay müddətində Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2003-cü il 4 avqust tarixli 911 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “İnzibati və yardımçı vəzifələrin Təsnifat Toplusu”nun “Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini hazırlasın və Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

1.5. iki ay müddətində, “Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq, “Ezamiyyə xərclərinin normaları haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2008-ci il 25 yanvar tarixli 14 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Rəhbər işçilərin ezamiyyətləri ilə əlaqədar ezamiyyə xərclərinin 1 günlük normasına əlavələr və həmin əlavələrin tətbiq olunduğu rəhbər işçilərin kateqoriyası”nın yeni layihəsini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdıraraq müəyyən etsin;

1.6. iki ay müddətində, “Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanununu nəzərə alaraq, “Ölkədən getmək, ölkəyə gəlmək və pasportlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən diplomatik pasport verilən şəxslərin siyahısına dəyişikliklər edilməsi barədə təkliflərini hazırlasın və Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

1.7. “Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanunundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xarakterli aktların “Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyi-

şikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin.

3. Müəyyən edilsin ki:

3.1. “Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun

8.1.1-ci maddəsində:

3.1.1. “Azərbaycan dövlətinin başçısının fəaliyyətini bilavasitə təmin edən orqanlar” dedikdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsi və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Xüsusi Tibb Xidməti nəzərdə tutulur;

3.1.2. “Azərbaycan dövlətinin başçısının icra səlahiyyətlərini həyata keçirən orqan” dedikdə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti nəzərdə tutulur;

3.2. həmin Qanunun 8.1.3-cü maddəsində:

3.2.1. “Naxçıvan Muxtar Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanı” dedikdə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabineti nəzərdə tutulur.

3.2.2. “müvafiq icra hakimiyyəti orqanları” dedikdə Azərbaycan Respublikasının mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları və onlara bərabər tutulan orqanlar, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti yanında olan icra hakimiyyəti orqanları və Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti nəzərdə tutulur;

3.3. həmin Qanunun 8.1.4-cü maddəsində:

3.3.1. “müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yanında yaradılan dövlət agentlikləri və dövlət xidmətləri” dedikdə Azərbaycan Respublikasının mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının yanında yaradılan dövlət agentlikləri və dövlət xidmətləri nəzərdə tutulur;

3.3.2. “Naxçıvan Muxtar Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanları” dedikdə Naxçıvan Muxtar Respublikasının mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları nəzərdə tutulur;

3.4. həmin Qanunun 8.1.5-ci maddəsində:

3.4.1. “müvafiq icra hakimiyyəti orqanları” dedikdə yerli icra hakimiyyəti orqanları nəzərdə tutulur.

3.4.2. “müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yerli bölmələri” dedikdə Azərbaycan Respublikasının və Naxçıvan Muxtar Respublikasının mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının yerli bölmələri nəzərdə tutulur;

3.4.3. “müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yanında, tabeliyində olan orqanlar” dedikdə Azərbaycan Respublikasının və Naxçıvan Muxtar Respublikasının mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının yanında, tabeliyində olan orqanlar, Naxçıvan Muxtar Respublikasının mərkəzi icra hakimiyyəti orqan-

larının yanında yaradılan dövlət agentlikləri və dövlət xidmətləri və Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının Aparatının birbaşa tabeliyində olan orqanlar nəzərdə tutulur;

3.5. həmin Qanunun 8.1.6-cı maddəsində:

3.5.1. “müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yanında yaradılan dövlət agentliklərinin və dövlət xidmətlərinin, müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yanında, tabeliyində olan orqanların yerli bölmələri” dedikdə Azərbaycan Respublikasının və Naxçıvan Muxtar Respublikasının mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının yanında yaradılan dövlət agentliklərinin və dövlət xidmətlərinin, Azərbaycan Respublikasının və Naxçıvan Muxtar Respublikasının mərkəzi icra hakimiyyəti orqanların yanında, tabeliyində olan orqanların yerli bölmələri nəzərdə tutulur;

3.5.2. “müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının inzibati ərazi dairələri üzrə nümayəndəlikləri” dedikdə yerli icra hakimiyyəti orqanlarının inzibati ərazi dairələri üzrə nümayəndəlikləri nəzərdə tutulur;

3.6. həmin Qanunun 11.1.3.6-cı və 11.1.4.7-ci maddələrində “müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yanında yaradılan dövlət agentlikləri və dövlət xidmətləri” dedikdə Azərbaycan Respublikasının mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının yanında yaradılan dövlət agentlikləri və dövlət xidmətləri nəzərdə tutulur;

3.7. həmin Qanunun 11.1.3.7-ci maddəsində “müvafiq icra hakimiyyəti orqanı” dedikdə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti nəzərdə tutulur;

3.8. həmin Qanunun 11.1.5.4-cü maddəsində “müvafiq icra hakimiyyəti orqanı” dedikdə yerli icra hakimiyyəti orqanları nəzərdə tutulur;

3.9. həmin Qanunun 11.1.6.2-ci maddəsində “müvafiq icra hakimiyyəti orqanları” dedikdə Naxçıvan Muxtar Respublikasının mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları nəzərdə tutulur;

3.10. həmin Qanunun 11.1.6.4-cü və 11.1.7.3-cü maddələrində:

3.10.1. “müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yerli bölmələri” dedikdə Azərbaycan Respublikasının və Naxçıvan Muxtar Respublikasının mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının yerli bölmələri nəzərdə tutulur;

3.10.2 “müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yanında, tabeliyində olan orqanlar” dedikdə Azərbaycan Respublikasının və Naxçıvan Muxtar Respublikasının mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının yanında, tabeliyində olan orqanlar, Naxçıvan Muxtar Respublikasının mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının yanında yaradılan dövlət agentlikləri və dövlət xidmətləri nəzərdə tutulur;

3.10.3. “müvafiq icra hakimiyyəti orqanının tabeliyində olan orqanlar” dedikdə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının Aparatının birbaşa tabeliyində olan orqanlar nəzərdə tutulur;

3.11. həmin Qanunun 11.1.7.2-ci maddəsində “müvafiq icra hakimiyyəti orqanı” dedikdə yerli icra hakimiyyəti orqanları nəzərdə tutulur;

3.12. həmin Qanunun 11.1.7.4-cü maddəsində “müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yanında yaradılan dövlət agentliklərinin və dövlət xidmətlərinin, onların yanında, tabeliyində olan orqanların yerli bölmələri” dedikdə Azərbaycan Respublikasının və Naxçıvan Muxtar Respublikasının mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının yanında yaradılan dövlət agentliklərinin və dövlət xidmətlərinin, Azərbaycan Respublikasının və Naxçıvan Muxtar Respublikasının mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının yanında, tabeliyində olan orqanların yerli bölmələri nəzərdə tutulur;

3.13. həmin Qanunun 11.1.8.1-ci maddəsində:

3.13.1. “müvafiq icra hakimiyyəti orqanı” dedikdə yerli icra hakimiyyəti orqanları nəzərdə tutulur;

3.13.2. “müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yerli bölmələri” dedikdə Azərbaycan Respublikasının və Naxçıvan Muxtar Respublikasının mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının yerli bölmələri nəzərdə tutulur;

3.13.3. “müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yanında, tabeliyində olan orqanlar” dedikdə Azərbaycan Respublikasının və Naxçıvan Muxtar Respublikasının mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının yanında, tabeliyində olan orqanlar nəzərdə tutulur;

3.13.4. “müvafiq icra hakimiyyəti orqanının tabeliyində olan orqanlar” dedikdə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının Aparatının birbaşa tabeliyində olan orqanlar nəzərdə tutulur;

3.13.5. “müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının yanında yaradılan dövlət agentliklərinin və dövlət xidmətlərinin, onların yanında, tabeliyində olan orqanların yerli bölmələri” dedikdə Azərbaycan Respublikasının və Naxçıvan Muxtar Respublikasının mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının yanında yaradılan dövlət agentliklərinin və dövlət xidmətlərinin, Azərbaycan Respublikasının və Naxçıvan Muxtar Respublikasının mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının yanında, tabeliyində olan orqanların yerli bölmələri nəzərdə tutulur;

3.14. həmin Qanunun 11.1.8.2-ci maddəsində “müvafiq icra hakimiyyəti orqanları” dedikdə yerli icra hakimiyyəti orqanları nəzərdə tutulur.

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 8 may 2012-ci il

§

**“Konstitusiya Məhkəməsi haqqında” Azərbaycan
Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə
Azərbaycan Respublikasının Qanunu**

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 5-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alır:

“Konstitusiya Məhkəməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2004, № 1, maddə 9, № 8, maddə 598, № 9, maddə 668; 2007, № 4, maddə 320, № 5, maddə 446, № 7, maddə 712, № 11, maddə 1078; 2008, № 6, maddə 470, № 7, maddə 608; 2010, № 7, maddə 590; 2011, № 4, maddə 266, № 11, maddə 982) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. Aşağıdakı məzmununda 14.3-cü maddə əlavə edilsin:

“14.3. Konstitusiya Məhkəməsi hakiminin vəzifədə olmasının yaş həddi 70 yaşdır. Konstitusiya Məhkəməsinin 70 yaşına çatmış hakimi Konstitusiya Məhkəməsinin yeni hakimi təyin olunanaqədək vəzifələrini icra etməyə davam edir.”.

2. 23-cü maddədə:

2.1. Aşağıdakı məzmununda 23.1.2-1-ci maddə əlavə edilsin:

“23.1.2-1. 70 yaşına çatdıqda;”;

2.2. Aşağıdakı məzmununda 23.1.7-1-ci maddə əlavə edilsin:

“23.1.7-1. Konstitusiya Məhkəməsi hakiminin adına, şərəf və ləyaqətinə ləkə gətirən hərəkətə yol verdikdə;”.

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 22 may 2012-ci il

§

**“Konstitusiya Məhkəməsi haqqında” Azərbaycan
Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə”
Azərbaycan Respublikasının 2012-ci il 22 may tarixli
360-IVQD nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı**

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu bəndini rəhbər tutaraq, “Konstitusiya Məhkəməsi haqqında” Azərbaycan Respubli-

kasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2012-ci il 22 may tarixli 360-IVQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədi ilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

1.1. üç ay müddətində Azərbaycan Respublikası qanunlarının və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının “Konstitusiya Məhkəməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini hazırlasın və Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

1.2. üç ay müddətində Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.3. mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını nəzarətdə saxlasın və bunun icrası barədə beş ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.4. həmin Qanundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xarakterli aktların “Konstitusiya Məhkəməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin.

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 18 iyun 2012-ci il

§

“Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 19-cu bəndini rəhbər tutaraq qərara alır :

“Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 1, maddə 1, № 3, maddə 131; 2002, № 12, maddə 693; 2003, № 1, maddə 16; 2004, № 1,

maddə 10, № 4, maddə 199, № 5, maddə 321, № 8, maddə 597, №11, maddə 884; 2005, № 6, maddələr 463, 475, № 10, maddə 874; 2006, № 5, maddə 386, № 6, maddə 479, № 8, maddə 657, № 11, maddə 927, № 12, maddələr 1005, 1014; 2007, № 2, maddə 83, № 5, maddələr 434, 436, № 7, maddə 711, № 10, maddə 934, № 11, maddələr 1049, 1074, 1078, № 12, maddələr 1213, 1219; 2008, № 3, maddə 153, № 5, maddələr 326, 341, № 6, maddələr 471, 481, № 7, maddə 602, № 8, maddə 699, № 10, maddə 881; 2009, № 2, maddə 54, № 5, maddə 311, № 6, maddə 403, № 10, maddə 771, № 11, maddə 878, № 12, maddə 964; 2010, № 4, maddə 276; 2011, № 3, maddə 165, № 6, maddə 463; 2012, № 5, maddə 413) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 8-ci maddə üzrə:

1.1. 8.1.2-ci maddəyə “Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi,” sözlərindən sonra “Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu,” sözləri əlavə edilsin;

1.2. 8.1.3-cü maddəyə “Naxçıvan Muxtar Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanı,” sözlərindən sonra “Azərbaycan Respublikasının Hərbi Prokurorluğu, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Prokurorluğu,” sözləri əlavə edilsin;

1.3. 8.1.4-cü maddəyə “hərbi məhkəmələr” sözlərindən sonra “, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Hərbi Prokurorluğu, Bakı şəhər prokurorluğu” sözləri əlavə edilsin;

1.4. 8.1.5-ci maddəyə “rayon (şəhər) məhkəmələri” sözlərindən sonra “, rayon (şəhər) prokurorluqları və hərbi prokurorluqları” sözləri əlavə edilsin.

2. 11.1.8.1-ci maddəyə “rayon (şəhər) məhkəmələrinin,” sözlərindən sonra “rayon (şəhər) prokurorluqlarının və hərbi prokurorluqlarının,” sözləri əlavə edilsin.

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 1 oktyabr 2012-ci il.

§

“Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2012-ci il 1 oktyabr tarixli 424-IVQD nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu bəndini rəhbər tutaraq, “Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2012-ci il 1 oktyabr tarixli 424-IVQD nömrəli Qanununun tətbiqini təmin etmək məqsədi ilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

1.1. üç ay müddətində Azərbaycan Respublikası qanunlarının və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının “Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini hazırlasın və Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

1.2. üç ay müddətində Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.3. mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını nəzarətdə saxlasın və bunun icrası barədə beş ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.4. həmin Qanundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xarakterli aktların “Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin.

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 17 oktyabr 2012-ci il.

§

**Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsi hakiminin
təyin edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası
Milli Məclisinin Qərarı**

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 10-cu bəndinə, 132-ci maddəsinin II hissəsinə, “Məhkəmələr və hakimlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 94-cü maddəsinin ikinci hissəsinə və 96-cı maddəsinə uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqdimatına əsasən Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi qərara alır:

1. Vüqar Kərim oğlu Quliyev Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin hakimi təyin edilsin.

2. Bu qərar 2012-ci il iyulun 28-dən qüvvəyə minir.

O.ƏSƏDOV

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Sədri

Bakı şəhəri, 29 iyun 2012-ci il.

**Bir sıra məhkəmələrin sədrlərinin təyin edilməsi haqqında
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı
(çıxarış)**

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

...

2. Aşağıdakı şəxslər ağır cinayətlər məhkəmələrinin sədrləri təyin edilsinlər:

Cəfərov Mahmud Məhəmməd oğlu - Naxçıvan Muxtar Respublikası Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin sədri

...

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 3 oktyabr 2012-ci il.

§

**Bir sıra birinci instansiya məhkəmələri hakimlərinin
təyin edilməsi və bəzi birinci instansiya məhkəmələri
hakimlərinin vəzifələrinin dəyişdirilməsi haqqında
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı
(çıxarış)**

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 9-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq qərara alıram:

...

6. “Məhkəmələr və hakimlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 94-cü və 96-cı maddələrinə uyğun olaraq aşağıdakı şəxslər Naxçıvan Muxtar Respublikasının məhkəmələrinin hakimləri təyin edilsinlər:

Naxçıvan Muxtar Respublikası Babək Rayon Məhkəməsi

Abbasov Fərman Məmməd oğlu

Naxçıvan Muxtar Respublikası Kəngərli Rayon Məhkəməsi

Xıdırov Əhliman Mehman oğlu

..

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 3 oktyabr 2012-ci il.

**“Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinə seçkilər haqqında”
Naxçıvan Muxtar Respublikasının Qanununda dəyişikliklər
edilməsi barədə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Qanunu**

Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi Naxçıvan Muxtar Respublikası Konstitusiyasının 24-cü maddəsinin I hissəsinin 1-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alır:

“Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinə seçkilər haqqında” Naxçıvan Muxtar Respublikasının Qanununda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 56.7-ci maddədə “48” rəqəmi “24” rəqəmi ilə əvəz edilsin.

2. 98.4-cü maddənin birinci cümləsində “edə bilər” sözləri “edir” sözü ilə əvəz edilsin.

3. 98.10-cu maddədə “3 gün müddətində,” sözlərindən sonra “səsvermə gününə 30 gündən az müddət qalırsa, 2 gün müddətində (lakin səsvermə günündən gec olmayaraq),” sözləri əlavə edilsin.

4. 98.11-ci maddənin birinci cümləsində “3 gün müddətində” sözlərindən sonra “, səsvermə gününə 30 gündən az müddət qalırsa, 2 gün müddətində (lakin səsvermə günündən gec olmayaraq), səsvermə günü və həmin gündən sonra isə dərhal” sözləri əlavə edilsin.

5. 98-1.10-cu maddənin üçüncü cümləsində “3 gün müddətində,” sözlərindən sonra “səsvermə gününə 30 gündən az müddət qalırsa, 2 gün müddətində (lakin səsvermə günündən gec olmayaraq),” sözləri əlavə edilsin və aşağıdakı məzmununda dördüncü cümlə əlavə edilsin:

“Əlavə araşdırma müddəti 3 gündən artıq olmamalıdır.”.

6. 98-1.13-cü maddədə “24” rəqəmi “18” rəqəmi ilə əvəz edilsin və “gec olmayaraq” sözlərindən sonra “müvafiq seçki komissiyasının qərarı ilə birlikdə” sözləri əlavə edilsin.

Naxçıvan Muxtar Respublikası
Ali Məclisinin Sədri

Vasif TALIBOV

Naxçıvan şəhəri, 24 iyul 2012-ci il

§

**“Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinə seçkilər haqqında”
Naxçıvan Muxtar Respublikasının Qanununda dəyişikliklər
edilməsi barədə” Naxçıvan Muxtar Respublikasının 2012-ci il 24 iyul
tarixli 12-IV QN nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında Naxçıvan
Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin Sərəncamı**

Naxçıvan Muxtar Respublikası Konstitusiyasının 5-ci maddəsinin II hissəsinin 22-ci bəndini rəhbər tutaraq, “Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinə seçkilər haqqında” Naxçıvan Muxtar Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Naxçıvan Muxtar Respublikasının 2012-ci il 24 iyul tarixli 12-IV QN nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədi ilə qərara alıram:

1. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabineti:

1.1. Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin;

1.2. həmin Qanundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xarakterli aktların “Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinə seçkilər haqqında” Naxçıvan Muxtar Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Naxçıvan Muxtar Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılmasını təmin etsin.

Naxçıvan Muxtar Respublikası
Ali Məclisinin Sədri

Vasif TALIBOV

Naxçıvan şəhəri, 24 iyul 2012-ci il

§

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinə əlavə seçkilər üzrə 15 iyul 2012-ci il tarixdə keçirilmiş seçkilərin nəticələrinin yoxlanılması və təsdiq edilməsinə dair

**NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASI ALİ MƏHKƏMƏSİNİN
RƏYASƏT HEYƏTİNİN**

Q Ə R A R I

20 iyul 2012-ci il

Naxçıvan şəhəri

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin Rəyasət Heyəti Ramiz Rəhim oğlu Süleymanovun sədrliyi ilə, Rəyasət Heyətinin üzvləri Yusifəli Süleyman oğlu Qurbanov və Qabil Neymət oğlu Məmmədovdan ibarət tərkibdə, Azər Yusif oğlu Nuriyevin katibliyi,

Naxçıvan Muxtar Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının sədri Qasimov Məhərrəm Əli oğlunun, sədr müavini Qədimov Əli Tofiq oğlunun, katibi Eyvazov Elnur Həsənəli oğlunun, üzvlər Kazimov Anar Altay oğlunun, Həsənov Tural Dünyanur oğlu və Bayramova Vahidə Vahid qızının,

Mütəxəssislər Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin əməkdaşları Məmmədov Telman Vəli oğlunun, Qurbanov Cavanşir Məmməd oğlunun və Bağirov Hüseyn Fərəməz oğlunun iştirakı ilə

Naxçıvan Muxtar Respublikası Konstitusiyasının 16-cı maddəsinə uyğun olaraq Rəyasət Heyətinin iclasında konstitusiya icraatı qaydasında Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinə 15 iyul 2012-ci il tarixdə keçirilmiş əlavə seçkilərin nəticələrinin yoxlanılması və təsdiq edilməsi haqqında işə baxaraq hakim Yusifəli Süleyman oğlu Qurbanovun məruzəsini, Naxçıvan Muxtar Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının sədri Qasimov Məhərrəm Əli oğlunun çıxışını və mütəxəssislərin arayışını dinləyib müzakirə edərək

M Ü Ə Y Y Ə N E T D İ :

Naxçıvan Muxtar Respublikası Konstitusiyasının 5-ci maddəsinin 2-ci hissəsinin 1-ci bəndinə, «Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinə seçkilər haqqında» Naxçıvan Muxtar Respublikası Qanununun 8.1-ci maddəsinə və «20 sayılı Yarımca seçki dairəsi üzrə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinə əlavə seçkilərin təyin edilməsi haqqında» Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin «17» may 2012-ci il tarixli Sərəncamına

əsasən 15 iyul 2012-ci il tarixdə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinə seçkilər keçirilmişdir.

«Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinə seçkilər haqqında» Naxçıvan Muxtar Respublikası Qanununun 93.1-ci maddəsinə uyğun olaraq Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məhkəməsinə Naxçıvan Muxtar Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən 17 iyul 2012-ci il tarixdə 20 sayılı Yarımca seçki dairəsinin və 9 məntəqə seçki komissiyasının 15 iyul 2012-ci il tarixdə tərtib edilmiş seçkilərin nəticələri haqqında protokolları, həmçinin seçkinin ümumi yekunlarının müəyyənləşdirilməsinə dair Mərkəzi Seçki Komissiyasının 17 iyul 2012-ci il tarixli SQ-3/2012 nömrəli qərarı və protokolu təqdim edilmişdir.

Təqdim edilmiş seçkilərin ümumi yekunları haqqında sənədlərdə 15 iyul 2012-ci il tarixdə 20 sayılı Yarımca seçki dairəsi üzrə 9 seçki məntəqəsində Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinə keçirilmiş əlavə seçkilərin nəticələri öz əksini tapmışdır.

Seçkilərin ümumi yekunları haqqında təqdim edilmiş sənədlərdən məlum olur ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinə əlavə seçkilər üzrə 20 sayılı Yarımca seçki dairəsi üzrə passiv seçki hüququ olan 3 nəfər Naxçıvan Muxtar Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən deputatlığa namizəd kimi qeydə alınmışdır.

Səsvermə günü Naxçıvan Muxtar Respublikası üzrə 20 sayılı Yarımca seçki dairəsinin 9 seçki məntəqəsində səsvermə keçirilmişdir.

Seçki sənədləri yoxlanılarkən müəyyən edilmişdir ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası üzrə Ali Məclisə əlavə seçkilərin keçirilməsi üçün yaradılmış 20 sayılı Yarımca seçki dairəsinə əhatə edən 9 seçki məntəqəsi üzrə aktiv seçki hüququ olan 6437 seçici ümumi seçici siyahılarına daxil edilmiş, onlardan 4094 nəfəri, yəni 63.6 faizi səsvermədə iştirak etmişdir. Səsvermədə iştirak etmiş seçicilərin 4094 nəfəri bilavasitə seçki məntəqələrində səs vermişlər. Seçki qutularında aşkar edilən bülletenlərdən 4051 seçki bülleteni, yəni 98.9 faizi etibarlı hesab edilmiş, 43 bülleten, yəni 1.1 faizi isə etibarsız hesab edilmişdir.

Məntəqələr üzrə seçki günü 2343 ədəd istifadə edilməmiş seçki bülletenləri məntəqə seçki komissiyaları tərəfindən ləğv edilmişdir. Göstərilənlər «Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinə seçkilər haqqında» Naxçıvan Muxtar Respublikası Qanununun 88-89-cu maddələrinin tələblərinə uyğundur.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinə əlavə seçkilərin yekunlarına dair təqdim olunmuş sənədlərin təhlilindən görünür ki, Muxtar Respublikanın ərazisində yaradılmış 9 seçki məntəqəsində 15 iyul 2012-ci il tarixdə

seçkilərin keçirilməsi zamanı aşkarlığı təmin etmək məqsədi ilə «Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinə seçkilər haqqında» Naxçıvan Muxtar Respublikasının Qanununun 37-41-ci maddələrinin tələblərinə uyğun olaraq namizədin vəkil etdiyi 1 nəfər şəxs, 2 nəfər səlahiyyətli nümayəndə və 18 nəfər müşahidəçi seçkilərin gedişini və səslərin hesablanması izləmişlər.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən təqdim olunmuş, həmçinin Ali Məhkəmə tərəfindən tələb edilmiş sənədlərin, habelə cəlb olunmuş mütəxəssislərin arayışının təhlili göstərir ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinə 20 sayılı Yarımca seçki dairəsi üzrə keçirilmiş əlavə seçkilərin nəticələri barədə protokolları, Naxçıvan Muxtar Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 16 iyul 2012-ci il tarixli protokolu və onlara əlavə edilmiş sənədlər «Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinə seçkilər haqqında» Naxçıvan Muxtar Respublikasının Qanununa uyğundur.

Ona görə də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinə əlavə seçkilərin yekunları təsdiq edilməlidir.

Beləliklə, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin Rəyasət Heyəti göstərilənlərə əsaslanıb Naxçıvan Muxtar Respublikası Konstitusiyasının 16-cı maddəsini, «Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinə seçkilər haqqında» Naxçıvan Muxtar Respublikası Qanununun 93.1-ci və 93.4-cü maddələrini rəhbər tutaraq

Q Ə R A R A A L I R:

1. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinə 15 iyul 2012-ci il tarixdə keçirilmiş 20 sayılı Yarımca seçki dairəsi üzrə əlavə seçkilərin nəticələri təsdiq edilsin.

2. Qərar elan olunduğu gündən qüvvəyə minir.

3. Qərar «Şərq qapısı» qəzetində dərc edilsin.

4. Qərar qətidir, heç bir orqan tərəfindən ləğv edilə, dəyişdirilə və yaxud rəsmi təfsir edilə bilməz.

Sədrlik edən:

Ramiz Süleymanov

MƏHKƏMƏ FƏALİYYƏTİ

MÜLKİ KOLLEGIYADAN

Məhkəmə fəaliyyətinə dair 2012-ci ilin birinci yarısının yekunları üzrə statistik məlumatların təhlili

Naxçıvan Muxtar Respublikasının rayon (şəhər) məhkəmələri tərəfindən 2012-ci ilin birinci yarısında 449 mülki işə baxılmaqla nəticə verilmişdir. 2011-ci ilin birinci yarısında həmin məhkəmələr tərəfindən 315 mülki işə baxılmışdır. Bu onu göstərir ki, baxılan mülki işlərin sayı 2011-ci ilin birinci yarısı ilə müqayisədə 2012-ci ilin birinci yarısında 42,54% artmışdır.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının rayon (şəhər) məhkəmələrinin 2012-ci ilin birinci yarısında mülki işlər üzrə çıxarıqları qətnamə və qərarlardan verilmiş 22 apellyasiya şikayəti Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin mülki kollegiyasına daxil olmuşdur.

Apellyasiya şikayəti ilə əlaqədar kollegiyada baxılan işləri mülki hüquq münasibətlərinin mahiyyətinə görə təsnif etdikdə bu işlər üzrə göstəricilər aşağıdakı qaydada müəyyən olunur:

- mənzil mübahisələri – 4 iş
- torpaq mübahisələri – 1 iş
- ailə münasibətləri üzrə mübahisələr – 4 iş
- müqavilələrdən əmələ gələn öhdəliklər üzrə mübahisələr – 1 iş
- xüsusi icraat işləri – 1 iş
- sair mülki işlər – 9 iş

Apellyasiya şikayətləri ilə bağlı daxil olmuş 22 mülki işdən 20 işə baxılmış, 12 qətnamə və 1 qərarad dəyişdirilmədən saxlanılmış, 6 qətnamə ləğv edilmiş, 1 qətnamə isə dəyişdirilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Mülki Prosesual Məcəlləsinin 369 və 370-ci maddələrində göstərilən əsaslarla 2 apellyasiya şikayətinin icraatına xitam verilmişdir.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının rayon (şəhər) məhkəmələri tərəfindən 2012-ci ilin birinci yarısında baxılmış mülki işlər üzrə çıxarılan qərarlardan verilmiş apellyasiya şikayətləri üzrə məhkəmə təcrübəsinin təhlili göstərir ki, 2011-ci ilin birinci yarısı ilə müqayisədə apellyasiya şikayətlərinin sayında artma və ya azalma müşahidə olunmamışdır. Belə ki, 2011-ci ilin birinci yarısında da Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinə birinci instansiya məhkəmələri tərəfindən mülki işlər üzrə qəbul edilmiş qərarlardan verilən 22 apellyasiya şikayəti daxil olmuşdur.

Qəbul edilmiş qərarların sabitliyi üzrə göstərici 2011-ci ilin birinci yarısı ilə müqayisədə 2012-ci ilin birinci yarısında yuxarı olmuşdur. Belə ki, 2011-ci ilin birinci yarısında rayon (şəhər) məhkəmələri tərəfindən qəbul edilən 315 qətnamə və qərarlardan 2,22%-i apellyasiya qaydasında dəyişdirilmiş və yaxud ləğv edilmişdirsə, 2012-ci ilin birinci yarısında məhkəmələrin baxdığı işlər üzrə çıxarılan 449 qətnamə və qərarlardan 1,56%-i ləğv edilmiş və yaxud dəyişdirilmişdir. Bu isə o deməkdir ki, məhkəmə qərarlarının sabitlik göstəricisi 2011-ci ilin birinci yarısında 97,78%, 2012-ci ilin birinci yarısında isə 98,44% təşkil etmişdir.

Məhkəmə təcrübəsinin təhlili göstərir ki, muxtar respublikanın məhkəmələri tərəfindən 2012-ci ilin birinci yarısında baxılmış mülki işlərin 48,77%-ni nikahın ləğvi tələbi ilə əlaqədar olan işlər təşkil etmişdir. Mənzil mübahisələri, mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar mübahisələr, müqavilə öhdəliklərindən əmələ gələn tələblər, əmlak tələbi, aliment tələbi və ailə münasibətləri ilə bağlı sair iddialarla əlaqədar baxılan işlərin sayı da digər mübahisələrə nisbətən daha çox olmuşdur.

Statistik məlumatlara görə kollegiya tərəfindən 2012-ci ilin birinci yarısında ləğv edilən qərarların 30%-nin, dəyişdirilən qərarların isə 5%-nin ləğv edilməsinə və dəyişdirilməsinə həmin işlərə baxılarkən birinci instansiya məhkəmələri tərəfindən maddi və prosesual hüquq normalarının tələblərinin pozulması və məhkəmənin gəldiyi nəticə üçün mühüm əhəmiyyəti olan bütün faktiki halların aydınlaşdırılmaması səbəb olmuşdur.

Apellyasiya baxışının nəticələrinə görə muxtar respublikanın ayrı-ayrı məhkəmələri üzrə 2011-2012-ci illərin birinci yarısına dair göstəricilər aşağıdakı cədvəllərdə göstərildiyi kimi olmuşdur.

Məhkəmə fəaliyyəti

2011-ci ilin birinci yarısında apellyasiya qaydasında baxılan işlər üzrə məlumat:

Məhkəmənin adı	Cəmi baxılıb	Ap.şik icr. xit.verilib	Q ə t n a m ə l ər					Qərar-dadlar	
			Dəyişdirilmədən saxlanılıb	Dəyişdirilmişdir	Ləğv edilərək			Ləğv edilmişdir	Qüvvədə saxlanılmışdır
					Yeni qətnamə çıxarılıb	İddia baxılmamış saxl.	İş.ic.xit ver.		
Naxçıvan	9	1	5		2				1
Babək	3		3						
Şərur	4	1		1	1			1	
Şahbuz	2		1				1		
Culfa	3		1						2
Kəngərli	1							1	
YEKUN	22	2	10	1	3		1	2	3

2012-ci ilin birinci yarısında apellyasiya qaydasında baxılan işlər üzrə məlumat:

Məhkəmənin adı	Cəmi baxılıb	Ap.şik icr. xit.verilib	Q ə t n a m ə l ər					Qərar-dadlar	
			Dəyişdirilmədən saxlanılıb	Dəyişdirilmişdir	Ləğv edilərək			Ləğv edilmişdir	Qüvvədə saxlanılmışdır
					Yeni qətnamə çıxarılıb	İddia baxılmamış saxl.	İş.ic.xit ver.		
Naxçıvan	10	1	3	1	1	2	1		1
Babək	1		1						
Şərur	7		6			1			
Şahbuz	3	1	1				1		
Culfa	1		1						
YEKUN	22	2	12	1	1	3	2		1

Apellyasiya qaydasında 2012-ci ilin birinci yarısında ləğv edilmiş və yaxud dəyişdirilmiş məhkəmə qərarları üzrə ayrı-ayrı məhkəmələrin göstəricilərini bir-biri ilə, eləcə də həmin məhkəmələr tərəfindən çıxarılmış qətnamə və qəraradların ümumi sayı ilə müqayisə etdikdə müəyyən olur ki, qətnamələrin sabitliyi üzrə ən aşağı göstəriciyə Naxçıvan Şəhər Məhkəməsi, ən yüksək göstəriciyə isə Babək, Culfa, Kəngərli, Ordubad və Sədərək Rayon Məhkəmələri malikdirlər. Belə ki, 2012-ci ilin birinci yarısında Naxçıvan Şəhər Məhkəməsinin çıxardığı 145 qərardan 5 qətnamə, yəni həmin dövr ərzində çıxarılan qərarların 3,45%-i ləğv edildiyinə və ya dəyişdirildiyinə görə məhkəmə qərarlarının sabitliyi üzrə göstərici 96,55% olduğu halda, Babək, Culfa, Kəngərli, Ordubad və Sədərək Rayon Məhkəmələrinin qətnamə və qəraradlarının sabitliyi üzrə göstəriciləri 100% təşkil etmişdir. Çünki həmin dövrdə Babək Rayon Məhkəməsi tərəfindən çıxarılmış 53, Culfa Rayon Məhkəməsi tərəfindən çıxarılmış 33 qətnamə və qəraraddan heç biri ləğv edilməmiş və yaxud dəyişdirilməmiş, Kəngərli Rayon Məhkəməsi tərəfindən çıxarılmış 28, Ordubad Rayon Məhkəməsi tərəfindən çıxarılmış 23 və Sədərək Rayon Məhkəməsi tərəfindən çıxarılmış 4 qətnamə və qəraraddan isə apellyasiya şikayəti verilməmişdir.

Digər məhkəmələrin çıxardıqları məhkəmə qərarlarının sabitliyi üzrə göstəricilər isə aşağıdakı qaydada olmuşdur:

Şərur Rayon Məhkəməsi tərəfindən 2012-ci ilin birinci yarısında çıxarılan 90 qərardan 1 qətnamə, yəni həmin dövr ərzində çıxarılan qərarların 1,11%-i ləğv edilmiş, beləliklə, məhkəmə qərarlarının sabitlik göstəricisi 98,89% təşkil etmişdir.

Şahbuz Rayon Məhkəməsi tərəfindən 2012-ci ilin birinci yarısında çıxarılan 73 qətnamə və qəraraddan 1 qətnamə, yəni 1,37%-i ləğv edilmiş, beləliklə, məhkəmə qərarlarının sabitlik göstəricisi 98,63% təşkil etmişdir .

2011-ci ilin birinci yarısında baxılmış işlər üzrə qəbul edilmiş qətnamə və qəraradların sabitliyi aşağıdakı kimi olmuşdur:

- Babək Rayon Məhkəməsi – 100% (48 qətnamə və qəraraddan heç biri ləğv edilməmiş və yaxud dəyişdirilməmişdir);

- Culfa Rayon Məhkəməsi – 100% (23 qətnamə və qəraraddan heç biri ləğv edilməmiş və yaxud dəyişdirilməmişdir);

- Ordubad Rayon Məhkəməsi – 100% (19 qətnamə və qəraraddan apellyasiya şikayəti verilməmişdir);

- Sədərək Rayon Məhkəməsi – 100% (5 qətnamə və qəraraddan apellyasiya şikayəti verilməmişdir);

Məhkəmə fəaliyyəti

- Şahbuz Rayon Məhkəməsi – 98,15% (54 qərardan 1 qətnamə, yəni 1,85%-i ləğv edilmişdir);

- Naxçıvan Şəhər Məhkəməsi – 97,7% (87 qətnamə və qərardaddan 2 qətnamə, yəni 2,3%-i ləğv edilmişdir);

- Kəngərli Rayon Məhkəməsi – 95,24% (21 qətnamə və qərardaddan 1 qərardad, yəni 4,76%-i ləğv edilmişdir).

- Şərur Rayon Məhkəməsi – 94,83% (58 qərardan 2 qətnamə və 1 qərardad, yəni 5,17%-i ləğv edilmiş və ya dəyişdirilmişdir);

Qətnamə və qərardadların sabitliyi üzrə 2011-2012-ci illərin birinci yarısına dair göstəricilərin müqayisəsi onu göstərir ki, Babək, Culfa, Ordubad və Sədərək Rayon Məhkəmələrinin əvvəl əldə olunmuş yüksək göstəriciləri dəyişməmişdir. Naxçıvan Şəhər Məhkəməsinin sabitlik göstəricisi aşağı düşmüşdür. Şərur, Şahbuz və Kəngərli Rayon Məhkəmələrinin qətnamə və qərardadlarının sabitlik göstəricisi isə 2011-ci ilin birinci yarısı ilə müqayisədə yüksəlmişdir.

Qətnamə və qərardadların sabitlik göstəricisi, yəni buraxılan məhkəmə səhvlərinin həcmi bir çox amillərlə yanaşı, həm də məhkəmənin üzərinə düşən iş yükündən də asılıdır.

Muxtar Respublika məhkəmələrinin mülki mühakimə icraatı üzrə iş yükünə görə təsnifləşdirdikdə müəyyən olunur ki, 2012-ci ilin birinci yarısında ən çox mülki işlərə Naxçıvan Şəhər Məhkəməsində baxılmışdır (2011-ci ilin birinci yarısında 87 mülki işə baxılmışdırsa, 2012-ci ilin birinci yarısında bu məhkəmədə 145 mülki işə baxılmışdır).

Digər məhkəmələr üzrə iş yükü aşağıdakı kimi olmuşdur:

- Şərur Rayon Məhkəməsi – 90 iş (2011-ci ilin birinci yarısında 58 işə baxılmışdır);

- Şahbuz Rayon Məhkəməsi – 73 iş (2011-ci ilin birinci yarısında 54 işə baxılmışdır);

- Babək Rayon Məhkəməsi – 53 iş (2011-ci ilin birinci yarısında 48 işə baxılmışdır);

- Culfa Rayon Məhkəməsi – 33 iş (2011-ci ilin birinci yarısında 23 işə baxılmışdır);

- Kəngərli Rayon Məhkəməsi – 28 iş (2011-ci ilin birinci yarısında 21 işə baxılmışdır);

- Ordubad Rayon Məhkəməsi – 23 iş (2011-ci ilin birinci yarısında 19 işə baxılmışdır);

- Sədərək Rayon Məhkəməsi – 4 iş (2011-ci ilin birinci yarısında 5 işə baxılmışdır).

Məhkəmə fəaliyyəti

Göründüyü kimi 2011-ci ilin birinci yarısı ilə müqayisədə 2012-ci ilin birinci yarısında Sədərək Rayon Məhkəməsində iş yükü azalmış, Naxçıvan Şəhər, Şərur, Babək, Culfa, Kəngərli, Şahbuz, Ordubad Rayon Məhkəmələrində isə iş yükü artmışdır.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin mülki kollegiyasının baxdığı mülki işlər üzrə qəbul olunmuş qətnamə və qəraradlarından 2012-ci ilin birinci yarısında Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin mülki kollegiyasına 6 kassasiya şikayəti verilmiş, kassasiya instansiyasında 3 şikayətə mahiyyəti üzrə baxılmaqla Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin mülki kollegiyasının qərarlarından heç biri dəyişdirilməmiş və ləğv edilməmişdir.

Beləliklə, 2012-ci ilin birinci yarısında qəbul edilən qərarlar üzrə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin mülki kollegiyasının sabitlik göstəricisi 2011-ci ilin birinci yarısında olduğu kimi 100% təşkil etmişdir.

~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~
~ ~ ~ ~ ~ ~
~ ~ ~

İNZİBATİ-İQTİSADI KOLLEGIYADAN

Məhkəmə fəaliyyətinə dair 2012-ci ilin birinci yarısının yekunları üzrə statistik məlumatların təhlili

2012-ci ilin birinci yarısında Naxçıvan Muxtar Respublikasının İnzibati-İqtisadi Məhkəməsi tərəfindən 58 iqtisadi və inzibati mübahisələrlə bağlı işə baxılmışdır. 2011-ci ilin müvafiq dövründə həmin məhkəmə tərəfindən 29 işə baxılmışdır. Bu onu göstərir ki, ötən ilin birinci yarısı ilə müqayisədə cari ilin birinci yarısında Naxçıvan Muxtar Respublikasının İnzibati-İqtisadi Məhkəməsi tərəfindən baxılıb nəticə verilmiş iqtisadi və inzibati mübahisələrlə bağlı işlərin sayında artma müşahidə olunmuşdur.

Məhkəmə təcrübəsinin təhlili göstərir ki, Naxçıvan Muxtar Respublikasının İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinə 2012-ci ilin birinci yarısında daxil olan işlərin böyük əksəriyyətini hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlıq fəaliyyəti subyektləri arasında olan mübahisələrlə bağlı iddia tələbinə (20 iş – yəni 34,48%), eləcə də mübahisələndirmə haqqında iddia tələbinə dair (16 iş – 27,59%) işlər təşkil etmişdir.

2012-ci ilin birinci yarımili ərzində Naxçıvan MR Ali Məhkəməsinin İnzibati-İqtisadi kollegiyasının icraatına iqtisadi mübahisələrlə bağlı çıxarılmış qətnamə və qəraradlardan verilmiş 2 apellyasiya şikayəti daxil olmuşdur.

2011-ci ilin birinci yarısında isə kollegiyanın icraatına iqtisadi mübahisələrlə bağlı 1 iş daxil olmuşdur. Göründüyü kimi 2011-ci ilin birinci yarısı ilə müqayisədə 2012-ci ilin birinci yarısında kollegiyanın icraatına daxil olan işlərin sayı artmışdır.

2012-ci ilin birinci yarısında Naxçıvan MR Ali Məhkəməsinin İnzibati-İqtisadi kollegiyasının icraatına inzibati mübahisələrlə bağlı işlər üzrə 4 apellyasiya şikayəti daxil olmuşdur. Kollegiyada həmin şikayətlərə baxılaraq 1 iş üzrə 1 qərar dəyişdirilmədən saxlanılmış, 1 iş üzrə 1 qərar ləğv edilmiş, 2 iş üzrə isə apellyasiya şikayətinin icraatına xitam verilmişdir.

Müqayisə üçün qeyd edək ki, 2011-ci ilin müvafiq dövründə İnzibati-İqtisadi kollegiyanın icraatına inzibati mübahisələrlə bağlı apellyasiya şikayəti daxil olmamışdır.

Məhkəmə fəaliyyəti

Cari ilin birinci yarısında Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin inzibati-iqtisadi kollegiyasında çıxarılmış qərarlardan kassasiya şikayəti verilməmişdir. Müqayisə üçün qeyd edək ki, 2011-ci ilin birinci yarısında Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin inzibati-iqtisadi kollegiyasında çıxarılmış 1 qətnamədən kassasiya şikayəti verilmiş, kassasiya şikayətinə Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin inzibati-iqtisadi kollegiyasında baxılaraq qətnamə dəyişdirilmədən saxlanılmışdır.

Beləliklə, 2012-ci ilin birinci yarısında Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin inzibati-iqtisadi kollegiyasının çıxardığı qərarların sabitlik göstəricisi 2011-ci ilin birinci yarısında olduğu kimi 100% təşkil etmişdir.

~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~
~ ~ ~ ~ ~ ~
~ ~ ~

CİNAYƏT KOLLEGIYASINDAN

Məhkəmə fəaliyyətinə dair 2012-ci ilin birinci yarısının yekunları üzrə statistik məlumatların təhlili

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin cinayət kollegiyasının yurisdiksiyasına aid olan muxtar respublika məhkəmələri tərəfindən 2012-ci ilin birinci yarısında 14 nəfərin barəsində 13 cinayət işinə mahiyyəti üzrə baxılmışdır. Müqayisə üçün qeyd edək ki, 2011-ci ilin birinci yarısında həmin məhkəmələr tərəfindən 4 nəfərin barəsində 4 cinayət işinə baxılmışdır.

Birinci instansiya məhkəmələri tərəfindən 2012-ci ilin birinci yarısında baxılmış 12 cinayət işi üzrə 13 nəfərin barəsində ittiham hökmləri çıxarılmış, 1 iş üzrə işə icraata xitam verilmişdir.

Həmin işləri obyektə görə qruplaşdırdıqda 2011-2012-ci illərin birinci yarısına dair göstəricilər aşağıdakı kimi olmuşdur:

Cinayətlərin növü	2011-ci ilin birinci yarısı üzrə göstəricilər (şəxslərin və işlərin sayı)	2012-ci ilin birinci yarısı üzrə göstəricilər (şəxslərin və işlərin sayı)
Narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi ilə bağlı cinayətlər	-	9 nəfər /8 iş
Həyat və sağlamlıq əleyhinə olan cinayətlər	2 / 2	-
Mülkiyyət əleyhinə olan cinayətlər	-	2/2
Dövlət hakimiyyəti, dövlət qulluğu mənafeyi və yerli özünüidarə orqanlarında qulluq mənafeyi əleyhinə olan cinayətlər	1 / 1	-
Hərəkət təhlükəsizliyi və nəqliyyat vasitələrinin istismarı qaydaları əleyhinə olan cinayətlər	-	2 / 2
İdarəetmə qaydası əleyhinə olan cinayətlər	1 / 1	-

Məhkəmə fəaliyyəti

Cədvəldən göründüyü kimi 2011-ci ilin birinci yarısından fərqli olaraq 2012-ci ilin birinci yarısında narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi ilə bağlı, hərəkət təhlükəsizliyi və nəqliyyat vasitələrinin istismarı qaydaları əleyhinə olan və mülkiyyət əleyhinə olan cinayətlər daxil olmuşdur. Əvvəlki yarımildən fərqli olaraq 2012-ci ilin birinci yarımilində həyat və sağlamlıq əleyhinə, dövlət hakimiyyəti, dövlət qulluğu mənafeyi və yerli özünüidarə orqanlarında qulluq mənafeyi əleyhinə olan və idarəetmə qaydası əleyhinə olan cinayətlər üzrə işlər daxil olmamışdır.

2011-2012-ci illərin birinci yarısında məhkumlara təyin olunan cəzalar aşağıdakı kimi olmuşdur:

Təyin olunan əsas cəzaların növləri	2011-ci ilin birinci yarısı üzrə məhkumların sayı	2012-ci ilin birinci yarısı üzrə məhkumların sayı
Müəyyən müddətə azadlıqdan məhrumetmə	2 nəfər	11 nəfər
Cərimə	1	1
Azadlıqdan məhrumetməyə şərti məhkum etmə	1	1

Cədvəldən göründüyü kimi müəyyən müddətə azadlıqdan məhrumetmə cəzasına məhkum edilənlər 2011-ci ilin birinci yarısında məhkum edilmiş şəxslərin 50%-ni, 2012-ci ilin birinci yarısında isə məhkum olunanların 84,61%-ni təşkil etmiş, yəni 2011-ci ilin birinci yarısı ilə müqayisədə 2012-ci ilin birinci yarısında cəzaların ümumi kütləsində azadlıqdan məhrumetmə cəzasının həcmi 34,61% artmış, azadlıqdan məhrumetmə ilə bağlı olmayan cəzaların həcmi isə əksinə 34,61% azalmışdır (ümumilikdə götürüldükdə).

2011-2012-ci illərin birinci yarısında baxılan cinayət işlərinə dair göstəricilər ayrı-ayrılıqda muxtar respublikanın birinci instansiya məhkəmələri üzrə aşağıdakı kimi olmuşdur:

Məhkəmənin adı	2011-ci ilin birinci yarısı üzrə (məhkumun və cinayət işinin sayı)	2012-ci ilin birinci yarısı üzrə (məhkumun və cinayət işinin sayı)
Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ağır Cinayətlər Məhkəməsi	2 nəfər /2 iş	6 nəfər / 5 iş
Naxçıvan Şəhər Məhkəməsi	-	2 / 2
Culfa Rayon Məhkəməsi	-	3 / 3
Şərur Rayon Məhkəməsi	-	1 / 1
Babək Rayon Məhkəməsi	-	1 / 1
Kəngərli Rayon Məhkəməsi	1 / 1	-

Məhkəmə fəaliyyəti

Ordubad Rayon Məhkəməsi	-	-
Sədərək Rayon Məhkəməsi	1 / 1	-
Şahbuz Rayon Məhkəməsi	-	-

Cədvəldən göründüyü kimi 2012-ci ilin birinci yarısında Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ağır Cinayətlər Məhkəməsində baxılmış cinayət işlərinin sayı artmışdır. Ötən ilin birinci yarısından fərqli olaraq 2012-ci ilin birinci yarısında Naxçıvan Şəhər Məhkəməsinin icraatına 2 nəfərin barəsində 2 cinayət işi, Culfa Rayon Məhkəməsinin icraatına 3 nəfərin barəsində 3 cinayət işi, Şərur Rayon Məhkəməsinin icraatına 1 nəfərin barəsində 1 cinayət işi və Babək Rayon Məhkəməsinin icraatına 1 nəfərin barəsində 1 cinayət işi daxil olmuş, Şahbuz, Kəngərli, Sədərək və Ordubad Rayon Məhkəmələrinin icraatlarına isə cinayət işi daxil olmamışdır.

2012-ci ilin birinci yarısında birinci instansiya məhkəmələrində baxılmış 6 cinayət işi üzrə çıxarılan hökmə apellyasiya qaydasında Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin cinayət kollegiyasında baxılaraq 4 hökm dəyişdirilmədən qüvvəsində saxlanılmış, 2 hökm isə dəyişdirilmişdir.

Dəyişdirilən hökmlər muxtar respublikanın birinci instansiya məhkəmələrinin 2012-ci ildə çıxardıqları bütün hökmlərin 16,67%-ni təşkil etdiyi üçün məhkəmələr üzrə hökmlərin sabitlik göstəricisi 83,33% olmuşdur. Cinayət qanunu normasının düzgün tətbiq edilməməsi əsasına görə dəyişdirilən həmin hökmlər Naxçıvan Muxtar Respublikası Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin baxdığı işlər üzrə olmuşdur.

2011-ci ilin birinci yarımilində isə birinci instansiya məhkəmələri tərəfindən çıxarılan hökmlərin 25%-i dəyişdirilmişdir (1 hökm). Həmin il üçün hökmlərin sabitlik göstəricisi 75% olmuşdur.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının rayon (şəhər) məhkəmələri tərəfindən xüsusi icraat qaydasında 2012-ci ilin birinci yarısında 20 işə (materiala) baxılmışdır. 2011-ci ilin birinci yarısı ilə müqayisədə bu göstərici 33,33% artmışdır (həmin dövrdə 15 işə baxılmışdır).

2012-ci ilin birinci yarısında xüsusi icraat qaydasında həll edilən işlərdən 9 iş (45%) həbs qətimkan tədbirinin seçilməsi, 7 iş (35%) cəzadan şərti olaraq vaxtından əvvəl azad etmə, 2 iş (10%) cəzaçəkmə müəssisəsinin növünün dəyişdirilməsi, 1 iş (5%) məhkumluğun vaxtından əvvəl götürülməsi haqqında və 1 iş (5%) isə digər xarakterli məsələlər barəsində olmuşdur.

Muxtar respublikanın ayrı-ayrılıqda, rayon (şəhər) məhkəmələri üzrə xüsusi icraat qaydasında baxılan işlərlə əlaqədar 2011 və 2012-ci illərin

Məhkəmə fəaliyyəti

birinci yarısının göstəriciləri aşağıdakı cədvəldə təsvir edildiyi kimi olmuşdur:

Məhkəmənin adı	2011-ci ilin birinci yarısı üzrə (şəxslərin və işlərin sayı)	2012-ci ilin birinci yarısı üzrə (şəxslərin və işlərin sayı)
Naxçıvan Şəhər Məhkəməsi	2 / 2	10 / 10
Şərur Rayon Məhkəməsi	-	1 / 1
Babək Rayon Məhkəməsi	-	-
Culfa Rayon Məhkəməsi	2 / 2	-
Ordubad Rayon Məhkəməsi	1 / 1	-
Kəngərli Rayon Məhkəməsi	10 / 10	9 / 9
Şahbuz Rayon Məhkəməsi	-	-
Sədərək Rayon Məhkəməsi	-	-

2012-ci ilin birinci yarısında muxtar respublikanın rayon (şəhər) məhkəmələrinin xüsusi icraat qaydasında çıxarıqları qərarlardan 1 apellyasiya şikayəti verilmişdir. Naxçıvan Şəhər Məhkəməsinin qərarından verilmiş apellyasiya şikayəti təmin edilməmiş və qərar qüvvədə saxlanılmışdır.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının rayon (şəhər) məhkəmələrində 2012-ci ilin birinci yarısında 83 nəfərin barəsində 82 inzibati xəta haqqında işə baxılmışdır.

2011-ci ilin birinci yarısı ilə müqayisədə 2012-ci ilin birinci yarısında baxılan inzibati xəta haqqında işlərin və barələrində inzibati tənbeh növləri tətbiq olunan şəxslərin sayı iki dəfə artmışdır (2011-ci ilin birinci yarısında 28 nəfərin barəsində 27 inzibati xəta haqqında işə baxılmışdır).

2012-ci ilin birinci yarısında əsas tənbeh qismində barəsində inzibati tənbeh növləri tətbiq olunan şəxslərdən 35 nəfərə (42,17%) inzibati həbs, 35 nəfərə (42,17%) inzibati cərimə, 6 nəfərə (7,23%) xəbərdarlıq, 4 nəfərə (4,82%) inzibati xətanın törədilməsində alət və ya inzibati xətanın bilavasitə obyektinə olmuş predmetin müsadirəsi və 3 nəfərə (3,61%) isə inzibati xəta törətmiş fiziki şəxsin ona verilmiş xüsusi hüququnun məhdudlaşdırılması tənbeh növü tətbiq edilmişdir.

İnzibati tənbeh tədbirinin tətbiqinə dair qərarın çıxarılması ilə nəticələnən inzibati xətalara inzibati xəta növünə görə qruplaşdırıldıqda, 2011 və 2012-ci illərin birinci yarımilinə dair göstəricilər aşağıdakı cədvəldə təsvir edildiyi kimi olmuşdur:

İnzibati xətanın növləri	2011-cilin birinci yarısı üzrə (şəxs və işlərin sayı)	2012-ci ilin birinci yarısı üzrə (şəxs və işlərin sayı)
Xırda xuliqanlıq	-	21 nəfər/ 21 iş

Məhkəmə fəaliyyəti

Aksiz markası olmayan məhsulların, malların satılması	7 nəfər / 7 iş	12 nəfər / 12 iş
Nəqliyyat vasitələrinin sürücüləri tərəfindən yol hərəkəti qaydalarının pozulması	-	2 nəfər/ 2 iş
Qanunsuz sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmaq	18 nəfər / 17 iş	24 nəfər / 24 iş
Azərbaycan Respublikasının gömrük sərhədindən keçirilən malların gömrük nəzarətindən gizlədilməsi	-	2 nəfər/ 2 iş
Nəqliyyat vasitələrini idarə etmək hüququ olmayan şəxslər tərəfindən nəqliyyat vasitələrinin idarə edilməsi	1 nəfər / 1 iş	-
Polis işçisinin və ya hərbi qulluqçunun qanuni tələbinə qəsdən tabe olmama	-	11 nəfər / 10 iş
Malların və nəqliyyat vasitələrinin bəyan edilməməsi və ya düzgün bəyan edilməməsi	-	2 nəfər / 2 iş
Digər inzibati xətlər	2 nəfər / 2 iş	9 nəfər / 9 iş

Göründüyü kimi 2011-ci ilin birinci yarısı ilə müqayisədə 2012-ci ilin birinci yarısında rayon (şəhər) məhkəmələri tərəfindən baxılan aksiz markası olmayan məhsulların, malların satılması ilə əlaqədar olan inzibati xətlər üzrə barəsində inzibati tənbeh tətbiq olunan şəxslərin sayı 71,43%, qanunsuz sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olma ilə bağlı inzibati xətlər üzrə barəsində inzibati tənbeh növündə tətbiq olunan şəxslərin sayı 33,33%, digər inzibati xətlər üzrə inzibati tənbeh növündə tətbiq olunan şəxslərin sayı isə 4 dəfə artmışdır. Əvvəlki yarımillikdən fərqli olaraq 2012-ci ilin birinci yarısında xırda xuliqanlıq, nəqliyyat vasitələrinin sürücüləri tərəfindən yol hərəkəti qaydalarının pozulması, malların və nəqliyyat vasitələrinin bəyan edilməməsi və ya düzgün bəyan edilməməsi, Azərbaycan Respublikasının gömrük sərhədindən keçirilən malların gömrük nəzarətindən gizlədilməsi və polis işçisinin və ya hərbi qulluqçunun qanuni tələbinə qəsdən tabe olmama ilə əlaqədar olan inzibati xətlər üzrə məhkəmələrin icraatına işlər daxil olmuşdur. Ötən yarımillikdən fərqli olaraq 2012-ci ilin birinci yarısında nəqliyyat vasitələrini idarə etmək hüququ olmayan şəxslər tərəfindən nəqliyyat vasitələrinin idarə edilməsi ilə əlaqədar məhkəmələrin icraatına inzibati xətlər üzrə işlər daxil olmamışdır.

Baxılmış inzibati xətlərə dair işlər üzrə ayrı-ayrılıqda muxtar respublika məhkəmələrinin 2011 və 2012-ci illərin birinci yarımilinə dair göstəriciləri aşağıdakı cədvəldə təsvir edildiyi kimi olmuşdur:

Məhkəmə fəaliyyəti

Məhkəmənin adı	2011-ci ilin birinci yarımlı üzrə (şəxs və işlərin sayı)	2012-ci ilin birinci yarımlı üzrə (şəxs və işlərin sayı)
Naxçıvan Şəhər Məhkəməsi	13 nəfər / 13 iş	21 nəfər / 21 iş
Şərur Rayon Məhkəməsi	3 / 3	22 / 21
Babək Rayon Məhkəməsi	4 / 4	6 / 6
Culfa Rayon Məhkəməsi	4 / 3	12 / 12
Ordubad Rayon Məhkəməsi	-	10 / 10
Kəngərli Rayon Məhkəməsi	1 / 1	6 / 6
Şahbuz Rayon Məhkəməsi	3 / 3	2 / 2
Sədərək Rayon Məhkəməsi	-	4 / 4

2012-ci ilin birinci yarısında muxtar respublikanın birinci instansiya məhkəmələri tərəfindən baxılmış inzibati xətalara dair işlərlə əlaqədar Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin cinayət kollegiyasına apellyasiya şikayəti daxil olmamışdır.

Muxtar respublikanın şəhər və rayon məhkəmələri tərəfindən 2012-ci ilin birinci yarısında inzibati xətalara dair işlər üzrə çıxarılan qərarların sabitlik göstəricisi 2011-ci ilin birinci yarısında olduğu kimi 100% təşkil etmişdir.

~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~
~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~
~ ~ ~

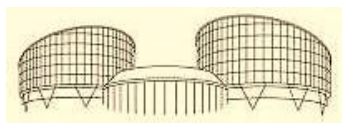
HƏRBİ KOLLEGIYADAN

**Hərbi kollegiyanın 2012-ci ilin birinci yarısının yekunları üzrə
fəaliyyətinin nəticələrini əks etdirən statistik məlumatlar**

...

Daşqın Səfərov

*Analitik və qanunvericiliyin sistemləşdirilməsi
şöbəsinin müdiri*

İNSAN HÜQUQLARI VƏ MƏHKƏMƏ TƏCRÜBƏSİ

Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsində ərizələrin qəbul edilməzliyi

Avropa Şurası tərəfindən bu günədək müxtəlif sahələri əhatə edən 200-dən artıq konvensiya, protokol və saziş qəbul olunmuşdur. Bunlardan ən əsası isə “İnsan Hüquqları və Əsas Azadlıqların Müdafiəsi Haqqında” Avropa Konvensiyasıdır¹ (Bundan sonra – Konvensiya). Konvensiya Avropa Şurasına üzv olan dövlətlər tərəfindən 4 noyabr 1950-ci ildə Roma şəhərində imzalanmış, **3 sentyabr 1953**-cü ildə qüvvəyə minmişdir.

Məhz Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinin yaradılmasının hüquqi əsasını da İnsan Hüquqları və Əsas Azadlıqların Müdafiəsi Haqqında Konvensiya təşkil edir. Konvensiyanın II Bölməsi (19-51-ci maddələr) bütövlükdə məhkəmənin hüquqi statusuna həsr olunub. Konvensiyanın 19-cu maddəsinə görə Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsi dövlətlərin konvensiyada və Protokollarda təsbit olunmuş öhdəliklərinin yerinə yetirmələrini təmin etmək üçün yaradılır. Məhkəmənin əsası hələ 1959-cu ildən qoyulmuş, **1 noyabr 1998**-ci ildən, yəni 11 sayılı protokolun qüvvəyə minməsindən sonra daimi fəaliyyət göstərən məhkəmə orqanına çevrilmişdir. Fransanın Strasburq şəhərində yerləşən bu məhkəmə insan hüquqlarının pozulması ilə bağlı şikayətlərə baxan və fərdin bilavasitə beynəlxalq məhkəməyə müraciətini təmin edən ilk beynəlxalq məhkəmə orqanıdır.

Bu yazıda Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsində ərizələrin qəbul edilməzliyinin prosedur əsasları barədə oxuculara məlumat vermək istərdik. İlk olaraq qeyd edək ki, Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinə müraciət edildikdən sonra məhkəmə şəxsin ərizəsini tədqiq etməli və onun qəbul edilib-edilməyəcəyini müəyyənləşdirməlidir. Bununla bağlı meyarlar Konvensiyanın 35-ci maddəsində öz əksini tapmışdır. Bu meyarların təhlili nəzəri və təcrübə cəhətdən olduqca mühüm əhəmiyyətə malikdir.

¹ Orijinal adı – Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms

*Ərizələrin qəbul edilmə şərtləri aşağıdakı kimi quruluşlandırılır:*²

- I. Ərizənin qəbul edilməzliyinin prosedur əsasları;
- II. Məhkəmənin yurisdiksiyası ilə əlaqədar ərizələrin qəbul edilməzliyi əsasları;
- III. Məzmununa (faktlara, əməllərə) əsasən ərizələrin qəbul edilməzliyi əsasları.

I. Ərizənin qəbul edilməzliyinin prosedur əsasları:

1. Dövlətdaxili hüquq müdafiə vasitələrinin tükənməməsi

Konvensiyanın 35-ci maddəsinin 1-ci bəndinə əsasən “Məhkəmə yalnız beynəlxalq hüququn hamılıqla qəbul edilmiş normalarına müvafiq olaraq bütün daxili hüquq müdafiə vasitələri tükəndikdən sonra baxılmağa qəbul edilə bilər ...”.

Məhkəmə “bütün müdafiə vasitələrinin tükənməsi” müddəasını şərh edərkən dəfələrlə bildirib ki, şikayətçi dövlətdaxili hüququn istər inzibati, istərsə də məhkəmə qaydasında təqdim etdiyi bütün müdafiə vasitələrindən istifadə etməlidir.

Göründüyü kimi şəxs şikayət etdiyi məsələ ilə bağlı Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinə müraciət etməzdən əvvəl **öz ölkəsində bütün məhkəmə araşdırmalarından istifadə etməlidir.**

Hansı müdafiə vasitəsinin tükənməsi məsələsi isə dövlətdaxili hüquqla müəyyən edilir. “**Babayev Azərbaycana qarşı**” işdə (şikayət №36454/03, 27 may 2007-ci il tarixli Məhkəmə qərarı) Avropa Məhkəməsi hesab edib ki, “... ölkədaxili hüquqa uyğun olaraq kassasiya instansiyası qismində Ali Məhkəmə Azərbaycanın ali məhkəmə orqanıdır. Şikayətçinin işi üzrə qərar Ali Məhkəmənin 4 dekabr 2002-ci ildə qərar qəbul etdiyi andan qəti və icra edilməli olub və müvafiq mülki mühakimə icraatına xitam verilib. Nəticədə, şikayətçinin ixtiyarında yuxarı məhkəmə instansiyasına heç bir bilavasitə çıxış imkanı qalmayıb.

Doğrudur, daxili qanunvericiliyə uyğun olaraq Ali Məhkəmənin qəti qərarına bir sıra məhdud hallarda əlavə kassasiya qaydasında yenidən baxıla bilər. Lakin “Məhkəmələr və hakimlər haqqında” Qanunun 83-cü maddəsinə və Mülki Prosesual Məcəllənin 426 (1) maddəsinə, habelə ümumi daxili məhkəmə təcrübəsinə uyğun olaraq, Plenuma şikayətçinin bilavasitə müraciət etmək hüququ yoxdur və məhkəmə baxışının təzələnməsi haqqında

² http://www.echr.coe.int/NR/rdonlyres/B5358231-79EF-4767-975F-524E0DCF2FBA/0/ENG_Guide_pratique.pdf

qərar qəbul etmək Ali Məhkəmənin Sədrinin müstəsna səlahiyyətidir. Buna görə də, işə Plenumda yenidən baxılması haqqında şikayətinin xahişi mahiyyətcə vasitəli ekstraordinar şikayətdir...

Yuxarıda qeyd olunan presedent hüququnu və ölkədaxili qanunvericiliyin müvafiq müddəalarını nəzərə alaraq Məhkəmə qərara alır ki, Ali Məhkəmənin 4 dekabr 2002-ci il tarixli qərarının qəbul edilməsi ilə şikayətinin göstərilən dövrdə onun sərəncamında olan bütün səmərəli və kifayət edəcək (zəruri) ölkədaxili hüquqi müdafiə vasitələri tükənib.

Ali Məhkəmənin Sədrinə ünvanlanan əlavə kassasiya şikayəti Konvensiyanın 35 (1) maddəsinin mənasında tükənməsi tələb olunmayan ekstraordinar vasitədir...

Buna uyğun olaraq Məhkəmə qərara alır ki, bu işdə qəti daxili qərar ... Ali Məhkəmənin ... qərarıdır”.

“Dövlətdaxili hüquq müdafiə vasitələrinin qurtarmaması” kriteriyanın zəruriliyi beynəlxalq adət hüququndan qaynaqlanmaqla yanaşı, bir sıra beynəlxalq müqavilələrdə, o cümlədən “Mülki və siyasi hüquqlar haqqında” Beynəlxalq Paktın 41.1-ci maddəsinin “c” bəndində vurğulanmış, habelə BMT-nin Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinin presedent hüququnda da yer almışdır.

Bu qaydanın əsas qayəsi dövlət hakimiyyəti orqanlarına, xüsusilə də məhkəmələrə Konvensiyada nəzərdə tutulan hüquqların iddia edilən pozuntularının qarşısının alınması və ya bərpası imkanını verməkdir.

İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsi insan hüquqlarını müdafiə edən milli sistemlər üçün yardımçı rol oynayır. Başqa sözlə, yerli məhkəmələr ilkin olaraq milli hüququn Konvensiyaya uyğunluğunu yoxlamaq imkanına malik olmalıdır. Əgər buna baxmayaraq, şikayət məhkəməyə verilərsə, Avropa Məhkəməsi yerli məhkəmələrin məsələ ilə bağlı mövqeyini öyrənməli, dövlətin əsas strukturları ilə birbaşa və mütəmadi əlaqə yaratmalıdır (*“Burden Birləşmiş Krallığa qarşı”, § 42*).

Hökumət dövlətdaxili hüquq müdafiə vasitələrinin bitmədiyini iddia edirsə, ərizəçinin effektiv və mümkün olan vasitələrdən istifadə etmədiyini sübut etməlidir (*“Dalia Fransaya qarşı”, § 38*).

Cavabdeh olan dövlət yeni hüquq müdafiə orqanı yaratdıqda Məhkəmə onun səmərəli olub-olması ilə bağlı araşdırma aparır. Əgər yeni vasitənin səmərəli olduğu qənaətinə gəlinərsə, məhkəmə digər ərizəçilərin də oxşar işlər üzrə həmin yeni vasitədən istifadə etməsini məqsədmüvafiq hesab edəcəkdir (müddətlə bağlı maneə olmadıqda). Hətta ərizəçilər müraciətlərini yeni vasitənin yaranmasınadək versələr belə, 35-ci maddənin 1-ci bəndini

rəhbər tutaraq məhkəmə bu ərizələri qəbul edilməz hesab edəcəkdir (*“Grzin-cic Sloveniyaya qarşı”*, § 102-10).

2. *Altı aylıq müddətin buraxılması.*

Məhkəmə yalnız beynəlxalq hüququn hamılıqla qəbul edilmiş normala-rına müvafiq olaraq bütün daxili hüquq müdafiə vasitələri tükəndikdən son-
ra və son qərarın çıxarıldığı tarixdən **6 ay müddət** keçənədək edilmiş müraciət üzrə məsələyə baxa bilər. Bu müddət bitdikdən sonra şəxsin müraciəti Məhkəmə tərəfindən qəbul edilə bilməz.

Altı aylıq müddət limitinin müəyyən edilməsinin məqsədi qanunun aliliyi prinsipinə dəstək vermək, Konvensiyaya istinadən edilmiş şikayətlərin ağ-
labatan müddətdə araşdırılmasını təmin etmək və hakimiyyət orqanlarının və məsələyə aidiyyəti olan şəxslərin uzun müddət məlumatsız qalmalarının qar-
şısını almaqdan ibarətdir. Altı ay müddətin axımı dövlətdaxili hüquq müdafiə vasitələrinin bitməsi prosesində yekun qərarın verilməsi tarixindən başlayır...

Vəzifəli şəxsin diskresion səlahiyyətlərindən asılı olan və nəticədə əri-
zəçinin birbaşa çıxışı olmayan hüquq müdafiə vasitəsi nəzərə alın bilməz. O cümlədən, dəqiq vaxt məhdudiyəti olmayan hüquq müdafiə vasitələri qeyri-müəyyənlik yaradır və 35-ci maddənin 1-ci bəndində göstərilən altı aylıq müddəti mənasız edir (*“Uilliams Birləşmiş Krallığa qarşı”*).

İddia edilən hüquq pozuntusuna qarşı hər hansı bir hüquq müdafiə vasi-
təsinin olmaması davamlı xarakter daşıyırsa, altı ay müddəti həmin vəziy-
yətin bitdiyi vaxtdan başlayır (*“Ülke Türkiyəyə qarşı”*). Bu vəziyyət davam etdiyi halda “altı aylıq müddət” qaydası tətbiq oluna bilməz (*“İordaçə Ru-munuyaya qarşı”*).

Məktubun yazılma tarixi ilə göndərilmə tarixi arasında bir gündən artıq müddət fərqi varsa və bunun səbəbi izah olunmursa, göndərilmə tarixi ərizənin təqdim olunma tarixi hesab olunur (*“Arslan Türkiyəyə qarşı”*).

Ölüm faktı baş verdikdə, ərizəçinin qohumlarının istintaq prosesinin gedişatı və ya ümumiyyətlə, istintaqın aparılıb-aparılmamasını diqqətdə saxlamaları və hər hansı səmərəli istintaqın aparılmadığını öyrəndikdə isə ərizələrini qısa zaman ərzində təqdim etmələri gözlənilir (*“Varnava və Başqaları Türkiyəyə qarşı”*).

3. *Anonim müraciət.*

İş materiallarında ərizəçinin kimliyini müəyyən edən hər hansı göstərici yoxdursa, İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinə verilən şikayət anonim hesab edilir və Məhkəmə Konvensiyanın 35-ci maddəsinin ikinci bəndinin “a” yarım bəndinə uyğun olaraq anonim ərizəni rədd edir.

İmzalanmamış, lakin bütün şəxsi məlumatları özündə əks etdirən və ərizəçinin şəxsiyyətinin müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı hər hansı şübhələri aradan qaldıran ərizə forması ərizəçinin nümayəndəsinin sonradan lazımı qaydada imzaladığı yazışma ilə müşayiət olunarsa, anonim hesab olunmur (***“Kuznetsova Rusiyaya qarşı”***).

4. *Lüzumsuz şikayət.*

Mahiyyətə məhkəmənin artıq baxdığı məsələ ilə eyni olan şikayətlər nəzərdə tutulur. Tərəflər, şikayətlər və faktlar eyni olduğu halda şikayət mahiyyətə eyni hesab edilir. Belə bir halın aşkar olunması ərizənin qəbul edilməz hesab edilməsi ilə nəticələnir.

Əgər eyni binada ayrı-ayrı mənzillərdə yaşayanlar və ya kirayəçilər tərəfindən eyni məzmunlu, eyni əsaslarla təqdim edilən, əvvəllər imtina olunmuş şikayəti təkrar edən yeni şikayətdə onunla bağlı yeni sübutlar təqdim olunmazsa, mahiyyətə eyni və ya oxşar elan olunmaqla qəbul edilməz sayılacaqdır (***“X” Almaniyaya qarşı”***).

5. *Beynəlxalq araşdırmanın və ya tənzimlənmənin digər prosedurasının predmeti olan şikayət olduqda.*

Bu müddəanın məqsədi eyni işə müxtəlif beynəlxalq instansiyalarda baxılmasının qarşısını almaqdır. Əgər məhkəmə ərizəyə baxarkən artıq işin mahiyyəti üzrə qərarın qəbul edilməsi faktını aşkar edərsə və bu zaman 35-ci maddənin 2(b) bəndində qeyd olunan şərtlər təmin edilibsə, bu halda şikayət artıq digər beynəlxalq qurum tərəfindən baxıldığı üçün icraata qəbul edilməməlidir.

Bu beynəlxalq prosedurlarla bağlı aşağıdakı tələblər irəli sürülür:

- Prosedur ictimaiyyət üçün açıq olmalıdır;
- Prosedur beynəlxalq olmalıdır;
- Prosedur müstəqil olmalıdır;
- Prosedur məhkəmə xarakterli olmalıdır;
- Prosedur məsuliyyəti müəyyən etməlidir;
- Prosedurun məqsədi hüquq pozuntusuna son qoyulması olmalıdır.

6. *Fərdi müraciət hüququndan sui-istifadə etməklə verilən şikayət.*

35-ci maddənin 3-cü bəndində təsbit olunan “sui-istifadə” anlayışı hüquqların təyinat üzrə deyil, onların məqsədlərinə zidd olaraq istifadə edilməsi kimi başa düşülməlidir. Şikayət hüququnun pozulması ilə təqdim edilmiş ərizə işlərin siyahısından çıxarılmamalı, əksinə qəbul edilməz elan edilməlidir. Həqiqətən də, Məhkəmə qeyd etmişdir ki, ərizənin şikayət

etmək hüququnun pozulması əsasında qəbul edilməməsi ayrı bir institutdur (*“Mirolobovs və başqaları Latviyaya qarşı”*).

Məhkəmə tərəfindən şikayət etmək hüququnun pozulması müəyyən edilmiş işlər 5 kateqoriyaya bölünür: yanlış məlumatlar, müraciətin təhqiredici formada təqdim edilməsi, barışıq sazişin bağlanması üzrə aparılan tədbirlərin məxfi saxlanılmasına dair öhdəliyin pozulması, qıcıqlandırıcı formada tərtib edilmiş və ya konkret məqsəd daşımayan müraciət və sadalanmayan bütün digər işlər.

Əgər iddiaçı üzərinə götürdüyü öhdəliyə baxmayaraq, Məhkəmə prosesi zamanı baş verən vacib hadisələr barədə Məhkəməyə məlumat verməzsə, nəticədə isə Məhkəmə işə bütün faktlar nəzərə alınmaqla baxa bilməzsə, bu halda şikayətçinin ərizəsi şikayət hüququndan sui-istifadə əsası ilə rədd edilir (*“Hadrabova və başqaları Çexiya Respublikasına qarşı”*).

Şikayətçi Məhkəməyə göndərilən ərizədə və ya Məhkəmə ilə aparılan yazışmada cavabdeh Hökumət, dövləti təmsil edən səlahiyyətli nümayəndə, Dövlətin hakimiyyət orqanları, Avropa Məhkəməsi və ya onun hakimləri, onun Qeydiyyat idarəsi və idarənin nümayəndələrinə qarşı təhqiredici, xoşagəlməz və ya hədə-qorxu ilə müşayiət olunan, təxribat xarakterli ifadələr işlədirsə şikayət hüququ pozulur (*“Rehak Çexiya Respublikasına qarşı”*).

Ərizəçi siyasi məqsədlər güdməklə KİV-də və televiziya da müsahibə ilə çıxış etsə və Məhkəmə tərəfindən baxılan işə dair məsuliyyətsiz və qeyri-ciddi fikirləri söyləyə, bu halda şikayət hüququndan sui-istifadə baş vermiş olacaqdır (*“Gürcüstan Fəhlə Partiyası Gürcüstana qarşı”*).

Əgər cavabdeh Hökumət iddiasının şikayət etmək hüququnu pozduğunu hesab etsə, bu barədə Məhkəməyə dərhal məlumat verməli və əldə edilmiş informasiyanı Məhkəmənin diqqətinə çatdırmalıdır ki, Məhkəmə uyğun nəticə çıxarsın.

II. Məhkəmənin yurisdiksiyası ilə əlaqədar ərizələrin qəbul edilməzliyi:

1. *Subyekt uyğunsuzluğu (ratione personae* prinsipinin pozulması).

Şikayət edilən dövlət konvensiyanın iştirakçısı olmadıqda. Buradan aydın olur ki, ərizələrdə cavabdeh bütün hallarda konvensiyanın iştirakçısı olan dövlət olmalıdır. Dövlətlər öz hakimiyyət orqanlarının ölkə daxilində və ya onun sərhədlərindən kənar da törətdiyi və nəticələri ərazidən kənar da baş verən hərəkətlərə görə də məsuliyyət daşıya bilər (*“Drozd və Janousek Fransa və İspaniyaya qarşı”*).

Bu maddənin tətbiqi zamanı konvensiyanın 32-ci maddəsi (məhkəmənin səlahiyyəti) tətbiq edilir.

2. Ərazi prinsipinin (*ratione loci*) pozulması.

Konvensiyanın maddələrinin iddia edilən pozuntuları iştirakçı dövlətin yurisdiksiyasından kənarında baş verdikdə. Konvensiyanın maddələrinin iddia edilən pozuntuları konvensiyanı imzalayan dövlətlərin ərazisində baş verməlidir.

Şikayətlər Razılığa gələn Dövlətlərin ərazisindən kənarında baş vermiş hadisələrə əsaslanırsa və bu hadisələrlə Dövlətlərin yurisdiksiyasına daxil olan səlahiyyətli orqanların heç bir əlaqəsi olmadıqda, şikayətlər Konvensiyaya *ratione loci* uyğunsuzluğu ilə qəbul edilmir.

Lakin aydındır ki, Dövlət onun xaricdəki diplomatik və konsul nümayəndəliklərinin hərəkətlərinə görə məsuliyyət daşıyır və *ratione loci* uyğunsuzluğu **diplomatik missiyalara**, habelə **həmin dövlətdə qeydiyyatda duran, yaxud onun bayrağı altında hərəkət edən təyyarə və gəmilərə** aid oluna bilməz.

Tabə olan ərazilərə aid şikayətlərə gəlincə, əgər Razılığa gələn Dövlət 56-cı maddəyə əsasən Konvensiyanın tətbiqini bu əraziyə də şamil olunmasına dair bəyannamə verməyibsə, verilən şikayətlər *ratione loci* əsası ilə icraata qəbul olunmayacaq ("**Gillou Birləşmiş Krallığa qarşı**").

Bu maddənin tətbiqi zamanı konvensiyanın 32-ci maddəsi (məhkəmənin səlahiyyəti) tətbiq edilir.

3. Konvensiyanın zamana görə qüvvəsi (*ratione temporis*) prinsipinin pozulması.

Şikayətin dəlilləri cavabdeh dövlətin konvensiyanı ratifikasiya etməzdən əvvəlki dövrə təsadüf etdikdə. Məhkəmənin yurisdiksiyası yalnız iştirakçı dövlətlərin konvensiyanı ratifikasiya etməsindən sonrakı dövrə aiddir.

Beynəlxalq hüququn ümumi prinsiplərinə (*müqavilələrin geriyə şamil olunmaması prinsipi*) əsasən Konvensiyanın müddəaları üzv dövləti Konvensiyanın həmin tərəf üçün qüvvəyə minməsi tarixindən əvvəl baş vermiş hadisələrə görə cavabdeh hesab etmir.

Konvensiyanın qüvvəyə minməsindən əvvəl baş vermiş, lakin həmin tarixdən sonra da davam edən pozuntulara *ratione temporis* yurisdiksiyası şamil olunur. ("**De Becker Belçikaya qarşı**").

Məhkəmə belə qərara gəlir ki, ratifikasiyadan əvvəl baş vermiş faktlara bu faktlar hazırda mövcud olan vəziyyətə səbəb olmuşsa və yaxud hazırda baş verən faktları başa düşməyə kömək edirsə baxa bilər ("**Broniovski Polşaya qarşı**").

Məhkəmə bəyan edir ki, əgər şəxs ratifikasiya tarixindən əvvəl məhkum edilmiş, lakin onun məhkumluğu həmin tarixdən sonra götürülmüşdürsə, Məhkəmənin 7 sayılı Protokolun 3-cü maddəsinə (Məhkəmə səhvinə görə

kompensasiya) uyğun qaldırılmış şikayətə baxmağa səlahiyyəti var (**“Matveyev Rusiyaya qarşı”**).

Bu prinsipin tətbiqi konvensiyanın 35-ci maddəsinin 3(a) bəndini (Şikayət Konvensiyanın və ya ona dair Protokolların müddəalarına uyğun deyil) nəzərdə tutur.

4. *Hüquqi əsasın olmadığına görə (ratione materiae prinsipinin pozulması).*

Ərizəçinin pozulduğunu iddia etdiyi hüquq konvensiya ilə müdafiə altına alınmadığı üçün ərizənin qəbulundan imtina edilir. Yəni məhkəmə yalnız konvensiyada nəzərdə tutulan hüquqları müdafiə altına alır. Bu prinsipin tətbiqi zamanı məhkəmə konvensiyanın 35-ci maddəsinin 3(a) bəndinə (Şikayət Konvensiyanın və ya ona dair Protokolların müddəalarına uyğun deyil) istinad edir. Misal üçün, sürücülük vəsiqəsinin verilməsi, öz müqəddəratını təyin etmə hüququ və xarici vətəndaşların razılığa gələn dövlətin ərazisinə daxil olmaq və orada yaşamaq hüququ (**“Penafiel Salqado İspaniyaya qarşı”**) haqqında ərizələr qəbul edilməz sayılır, çünki bu hüquqlar Konvensiyada göstərilmiş hüquq və azadlıqlar arasında öz əksini tapmamışdır.

Dövlət etirazının olub-olmasından asılı olmayaraq, məhkəmə prosesinin hər bir mərhələsində Məhkəmə *ratione materiae* yurisdiksiyasının mövcudluğunu nəzərdən keçirməlidir (**“Tanase Moldovaya qarşı”**).

Ratione materiae əsası ilə qəbul edilməz elan olunan ərizələrin böyük əksəriyyəti Konvensiyanın maddələrinin və ya Protokollarının əhatə dairəsinin limitlərinə aiddir.

III. Məzmununa (faktlara, hərəkətlərə) əsasən ərizələrin qəbul edilməzliyi:

1. *Aşkar şəkildə əsassız şikayət olduqda* - Bu bəndin tətbiqi zamanı məhkəmə Konvensiyanın 35.3(a) bəndini (şikayət ... açıq aşkar əsassızdır...) rəhbər tutur.

Məhkəmə hətta şikayətin Konvensiyaya uyğun olmasına və bütün formal qəbul kriteriyalarına cavab verməsinə baxmayaraq, şikayətin mahiyyəti üzrə baxılması ilə bağlı səbəblərə görə onu icraata qəbul etməyə bilər. Bunun səbəbi şikayətin **aşkar şəkildə əsassız** hesab olması ola bilər.

Düzdür, 35-ci maddənin 3 (a) bəndində “Aşkar şəkildə” anlayışının istifadə olunması çəşqinliq yarada bilər. Lakin Konvensiya təsisatlarının bu anlayışla bağlı formalaşmış presedent hüququna əsasən bu anlayış işin yekun nəticələri baxımından daha geniş təfsir olunur. Belə ki, əgər şikayətin mahiyyətinin ilkin təhlili Konvensiya ilə təmin olunan hüquqların pozulmasını aşkar etmərsə və mahiyyəti üzrə baxılmasına keçmədən icraata qəbul olun-

mayan kimi elan olunması ilə nəticələnə bilərsə, bu halda şikayət “aşkar şəkildə əsassız” hesab edilir.

Şikayətlərin aşkar şəkildə əsassız olduğundan icraata qəbul olunmaması qərarı bir hakim və ya üç hakimdən ibarət komitə tərəfindən elan olunur. Lakin bəzi şikayətlərə Palata və yaxud müstəsna hallarda - Böyük Palata tərəfindən baxılır.

"Aşkar şəkildə əsassız" anlayışı bütövlükdə şikayətə və yaxud geniş bir şikayət çərçivəsində konkret müddəaya münasibətdə tətbiq edilə bilər. Beləliklə, bəzi işlər üzrə şikayətin bir hissəsi icraata qəbul olunmaya bilər, lakin şikayətin digər hissəsi icraata qəbul oluna bilər və hətta bu məsələ üzrə Konvensiyanın pozulması nəticəsi müəyyən oluna bilər.

“Aşkar şəkildə əsassız” anlayışının mahiyyətini və tətbiq olunma dairəsini dərk etmək üçün Konvensiya sisteminin bünövrəsini təşkil edən fundamental təməllərdən birinin *subsidiarlıq prinsipi* olduğunu yadda saxlamaq lazımdır. İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinin mövqeyinə görə Konvensiya ilə qorunan hüquqlara hörmət edilməsinin, onların icrasının və tətbiqinin təmin olunması öhdəliyi ilk olaraq Məhkəməyə deyil, daha çox üzv dövlətlərin səlahiyyətli orqanlarının üzərinə düşür. Yalnız yerli hakimiyyət orqanları öz öhdəliklərini həyata keçirə bilmədikdə, Məhkəmə məsələyə müdaxilə edir (*“Scordino İtaliyaya qarşı”*).

Aşkar şəkildə əsassız şikayətlər 4 kateqoriyaya bölünə bilər:

- “dördüncü instansiya” şikayətləri;
- aydın və aşkar şəkildə pozuntunun olmadığı şikayətlər;
- əsassız şikayətlər;
- qarışıq, yaxud reallığa uyğun olmayan şikayətlər.

Konvensiyanın mətnində rast gəlinməyən və Konvensiya təsisatlarının presedent hüququ vasitəsilə əmələ gəlmiş **“Dördüncü instansiya”** şikayətləri kateqoriyası Konvensiya tərəfindən əsas qoyulmuş mühakimə mexanizmi olan Məhkəmənin rolunun və təbiətinin ərizəçilər tərəfindən düzgün dərk edilməməsindən irəli gəlir. Belə ki, Məhkəmə Konvensiyaya üzv dövlətlərin məhkəmələri tərəfindən çıxarılmış qərarları ləğv edən bir məhkəmə və ya apellyasiya instansiyası deyil, baxılmış işlərə yenidən baxmamalı və Ali Məhkəmə kimi işin hallarını yenidən araşdırmamalıdır.

Ərizəçi qəbul edilmə meyarlarının bütün formal şərtlərini yerinə yetirirsə və Konvensiyaya uyğun hərəkət edərək dördüncü instansiya şikayəti etməzsə belə, **Konvensiyanın zamanət verdiyi hüquqlara dair pozuntu aşkar edilmədikdə**, ərizəçinin şikayəti aşkar şəkildə əsaslandırılmamış elan ediləcəkdir. Belə hallarda Məhkəmənin yanaşması şikayəti mahiyyəti üzrə araş-

dırmaqdan, pozuntunun olmaması barədə nəticə çıxarmaqdan və növbəti prosedurlara keçmədən şikayəti qəbul edilməz elan etməkdən ibarət olacaqdır.

Məhkəmə qarşısında proseslər təbiətə çəkişmə xarakterlidir. Ona görə də hər iki tərəf öz faktiki arqumentlərini (bura sübutlar daxildir) və hüquqi arqumentlərini (istinad olunan Konvensiya müddəasının) əsaslandırmaqlıdır. Əgər ərizəçi sadəcə olaraq bir və ya bir neçə Konvensiya müddəalarına istinad edərkən onların necə pozulduğunu izah etmirsə, sübutlar təqdim etmirsə ərizəni qəbul etməkdən imtina olunacaq.

Əgər ərizə o qədər qarışıqdır ki, orada şikayət olunan faktları anlamaq və ərizəçinin nədən şikayət etdiyini başa düşmək mümkünsüzdür, Məhkəmə şikayəti açıq-aydın əsassız kimi qəbul edilməz elan edəcək. Eyni yanaşma reallığa uyğun olmayan şikayətlərə, yəni obyektiv olaraq mümkünsüz olan faktlar, aşkarca uydurulmuş və ümumi mənada məntiqə zidd şikayətlərə də tətbiq olunur.

2. Əhəmiyyətli zərər vurulmadıqda.

Ərizələrin qəbul edilməzliyinə dair bu kriteriya Konvensiyaya 2010-cu ildə əlavə edilmiş 14 sayılı Protokolla daxil edilmişdir. Bu kriteriyanın tətbiqi zamanı konvensiyanın 35-ci maddəsinin 3(b) bəndinə (Konvensiya və ona dair Protokollarda göstərilmiş insan hüquqlarına hörmətin şikayətə mahiyyəti üzrə baxılmasını tələb etdiyi hallar istisna olmaqla ərizəçi böyük zərərə məruz qalmayıbsa) istinad edilir.

Bu kriteriyanın məqsədi məhkəməyə edilən çoxsaylı şikayətləri süzgedən keçirərək, az əhəmiyyətli işlərə baxmaqdan imtina etməklə, konvensiyanın qəbulu və məhkəmənin yardılması məqsədlərini qorumaqdan ibarətdir.

Yeni kriteriya o fikrə əsaslanır ki, hüquq pozuntusu hüquqi cəhətdən nə qədər real olsa da, ərizəçiyə minimal səviyyədə mənfə təsir göstərməlidir ki, beynəlxalq Məhkəmə tərəfindən baxılsın. Lakin məhkəmə, eyni zamanda, dərk edir ki, maddi maraq ərizəçinin əlverişsiz şəraitə düşməsinə müəyyən edilməsi üçün yeganə element deyil. Həqiqətən, Konvensiyanın pozulması əhəmiyyətli prinsipial məsələlərə toxuna bilər və maddi marağa təsir etməsə də ciddi ziyan vura bilər (*“Korolev Rusiyaya qarşı”*).

Lakin 35-ci maddənin 3(b) bəndinin ikinci elementi Konvensiyada və ona dair protokollarda nəzərdə tutulan insan hüquqlarına hörmətin pozulmasının mahiyyət üzrə araşdırılmasını tələb etdiyi halda geriyyə qaytarılmayacağını təmin edən qoruyucu müddəasıdır.

Digər tərəfdən, əgər iş yerli məhkəmədə lazımi qaydada baxılmayıbsa, Məhkəmə həmin işlə bağlı ərizəni mənasız təbiətinə görə qəbul etməyə bilər. Subsidiarlıq prinsipini əks etdirən bu müddəa qəbul kriteriyasının tət-

biqi naminə hər bir iş üçün, yerli və yaxud Avropa səviyyəsində, məhkəmə baxışını təmin etməyə yönəlmişdir.

Qeyd edək ki, ərizənin qəbul edilməzliyi məsələsi yalnız konvensiyanın 34-cü maddəsi, yəni fərdi şikayətlərlə bağlı ola bilər. Dövlətlərarası şikayətlərin qəbul edilməzliyi məsələsi konvensiyada nəzərdə tutulmayıb. Belə ki, konvensiyanın 29-cu maddəsinin 2-ci bəndinə görə palata dövlətin verdiyi şikayətin qəbul olunması və mahiyyəti üzrə qərar çıxarır.

Məhkəmə qəbul olunmayan hesab etdiyi şikayəti icraatın istənilən mərhələsində rədd edə bilər.

Tək hakim 34-cü maddəyə əsasən verilmiş ərizəni qəbul edilə bilməyən elan edə və ya icraatda olan işlərin siyahısından çıxara bilər və bu cür qərar əlavə öyrənilmədən qəbul edilə bilər. Bu qərar qətidir. Əgər tək hakim ərizəni qəbul edilə bilməyən elan etmərsə və ya siyahıdan çıxarmırsa, o zaman həmin hakim əlavə öyrənilmə üçün onu komitəyə və ya Palataya göndərir. Lakin konvensiyada işin hansı halda komitəyə, hansı halda palataya göndərilməsi ilə bağlı müddəa nəzərdə tutulmamışdır.

Komitə 34-cü maddəyə müvafiq olaraq təqdim olunan ərizəyə münasibətdə yekdil səsle, əlavə öyrənilmədən onu qəbul edilə bilməyən elan edə və ya məhkəmə işlərinin siyahısından çıxara bilər. Bu məsələlərlə bağlı qərar-dadlar və qərarlar qətidir. Komitə o halda ərizəni qəbul edilə bilən elan edə və işin mahiyyətinə uyğun qərar çıxara bilər ki, işin Konvensiyanın və ya ona dair Protokolların təfsiri və ya tətbiqi ilə bağlı olan əsas məsələsi artıq Məhkəmənin qəti müəyyən edilmiş *presedent hüququnun predmeti* olsun.

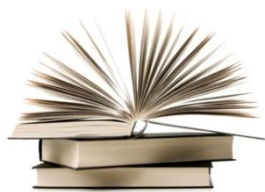
Palata əgər ərizənin qəbul edilib-edilməməsi haqında tək hakim və komitə tərəfindən hər hansı bir qərar qəbul olunmayıbsa, o zaman 34-cü maddəyə uyğun olaraq təqdim edilmiş fərdi şikayətlərin qəbul edilə bilmə meyarına və mahiyyətinə görə qərar çıxarır. Qəbul edilə bilməyə dair qərar-dad ayrıca çıxarıla bilər. Əgər Palatanın icraatında olan iş Konvensiyanın və ya ona dair protokolların şərhinə barədə ciddi məsələyə toxunursa, yaxud məsələnin həlli Məhkəmənin əvvəllər çıxardığı qərara zidd ola bilərsə, tərəflərdən heç biri buna etiraz etmədikdə Palata öz qərarını çıxarana qədər istənilən vaxt Böyük Palatanın xeyrinə yurisdiksiyasından imtina edə bilər.

Böyük Palata palata yurisdiksiyasından imtina etdikdə və ya palatanın qərar çıxarmasından sonrakı üç ay ərzində, iş üzrə istənilən tərəf, müstəsna hallarda, işin baxılmaq üçün Böyük Palataya verilməsi barədə ərizə verdikdə 43-cü maddənin müddəalarına müvafiq olaraq iş ona göndərildikdə 33-cü və ya 34-cü maddələrin müddəalarına müvafiq olaraq verilmiş şikayətlər üzrə

İnsan hüquqları və məhkəmə təcrübəsi

qərar çıxarır. Əgər şəxsin ərizəsi və ya şikayətlərindən biri haqda qəbul edilə bilməz qərarı verilərsə, bu qərar qətidir və ona yenidən bir daha baxılmayacaq.

Mənbə: *Materialın hazırlanmasında “İnsan Hüquqları və Əsas Azadlıqların Müdafiəsi Haqqında” Avropa Konvensiyasından və Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinin “Ərizələrin qəbulu meyarlarına dair” Təcrübi Bələdçisindən (hwww.echr.coe.int) istifadə edilmişdir.*

NƏZƏRİYYƏ VƏ HÜQUQTƏTBİQETMƏ PROBLEMLƏRİ

Əli Allahverdiyev

Naxçıvan Muxtar Respublikası

Ali Məhkəməsinin hakimi

Azərbaycan Respublikası İnzibati Prosesual Məcəlləsinin bəzi müddəalarına dair düşüncələr

Azərbaycan Respublikası İnzibati Prosesual Məcəlləsi (bundan sonra – AR İPM) artıq iki ilə yaxındır ki, tətbiq olunmaqdadır. Yazımızda sözügedən məcəllənin tətbiqi prosesində meydana çıxan problemlər, qanunvericilikdə olan boşluqlar və ziddiyyət doğuran məsələlərlə əlaqədar mülahizə və təkliflərimizi oxucularla bölüşmək istərdik.

Belə ki, birinci instansiya məhkəməsində icraatdan bəhs edən İPM-in VIII fəslinin 45.4-cü maddəsi iddia ərizəsinin məhkəməyə daxil olduğu gündən icraata qəbul edilmiş sayılmasını nəzərdə tutur.

Məcəllənin 46.3-cü maddəsinə əsasən iddia ərizəsi bu məcəllənin 46.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş tələblərə cavab vermədikdə hakim və ya məhkəmə tərkibinə sədrlik edən hakim, yaxud məhkəmə tərkibinə sədrlik edən hakim tərəfindən təyin olunmuş hakim (məruzəçi hakim) iddia ərizəsini həmin tələblərə uyğunlaşdırmaq üçün əqlabatən müddət təyin edir. Düşünürük ki, sözügedən normalar arasında ziddiyyətlər mövcuddur.

Yəni qanunun 45.4-cü maddəsinin məzmunundan da göründüyü kimi artıq iddia ərizəsi məhkəməyə daxil olduğu gündən icraata qəbul edilmiş hesab edilir. Belə olan halda baxılmaq üçün icraata qəbul edilmiş iddia ərizəsinin məcəllənin 46.1-ci maddəsinin tələblərinə uyğunlaşdırmaq üçün əqlabatən müddətin təyin edilməsi hansı zərurətdən irəli gəlir?! Əvvəla, Məcəllənin 3.5-ci maddəsinin tələbinə əsasən inzibati və iqtisadi mübahisələrə dair işlər üzrə məhkəmələrdə inzibati mübahisələrə hakim tərəfindən təkbəşinə baxılması nəzərdə tutulur. 46.1-ci maddədə nəzərdə tutulmuş hərəkətlərin yerinə yetirilməsi üçün işə baxmağa səlahiyyəti olmayan hakim tərəfindən müddət təyin edilməsi ilə əlaqədar müvafiq prosesual hərəkətlərin edilməsi hakimlərin müstəqilliyi, qanun və məhkəmə qarşısında bərabərlik prinsipi-

nin tələblərinə zidd olmaqla iddia ərizəsinin qanunun tələbinə uyğunlaşdırmağa şərait yaratmış hakimın işin baxılmasında dolayı olaraq maraqlı olmasına dair şübhələr vardır.

Nəzərə alsaq ki, birinci instansiya məhkəmələrində işlərə hakim tərəfindən təkbəşinə baxılır, iddia ərizəsinə baxılması üçün təyin edilmiş sədrlik edən hakim, eyni statusa malik olan işə baxmaq üçün təyin edilməmiş hakimə müəyyən prosesual hərəkətlərin edilməsini tapşırı bilməz.

Fikrimizcə, yuxarıda şərh edilən halların Azərbaycan Respublikası Mülki Prosesual Məcəlləsinin (bundan sonra – AR MPM-in) 151.1-ci və 152-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş müddəalara uyğunlaşdırılması daha düzgün olardı.

AR İPM-in 45.5.2-ci maddəsində göstərilir ki, aidiyyətlə əlaqədar şərtlərin dəyişməsinə baxmayaraq, iddia ilə bağlı iş iddianın ilkin olaraq verildiyi məhkəmənin icraatında qalır. Qanunun normasının bu cür formulə edilməsi müəyyən ziddiyyətlərin yaranmasına səbəb olur.

Belə ki, AR İPM-in inzibati mübahisələrin məhkəmə aidiyyətini müəyyən edən 2-ci və məhkəmə aidiyyətinin müəyyənləşdirilməsinə dair 8-ci maddəsində inzibati mübahisələrin ərazi aidiyyəti müəyyən edilərkən qanunda konkret qaydalar müəyyən edilmişdir.

AR İPM-in 8.2-ci maddəsi predmet və ya ərazi aidiyyəti üzrə mübahisəyə baxılmasının onun səlahiyyətinə aid olmadığı hallarda məhkəmənin xidməti vəzifəsinə görə mübahisənin aidiyyətini müəyyənləşdirməklə işi aidiyyəti üzrə müvafiq səlahiyyətli məhkəməyə göndərməsini və AR İPM-in 8.5-ci maddəsinə əsasən həmin məsələnin məhkəmənin əsaslandırılmış qərardad qəbul etməklə həll edilməsini nəzərdə tutur.

AR İPM-in 45.4-cü maddəsi iddia ərizəsinin məhkəməyə daxil olduğu gün icraata qəbul edilmiş hesab olunduğunu nəzərdə tutur və həmin normada iddia ərizəsinin aidiyyət qaydalarına əməl olunmaqla təqdim olunmasından bəhs edilmir. Belə olan təqdirdə qanunun yuxarıda sadalanan normasında müəyyən edilmiş həmin halın AR MPM-in 44.1-ci maddəsində göstərilmiş əsasları özündə ehtiva etməsi kimi qiymətləndirmək olmaz.

Aidiyyətlə əlaqədar şərtlərin dəyişməsi iddiaya və ya inzibati orqana münasibətdə inzibati hüquq münasibətləri ilə bağlı mübahisənin istisna edilməsi və son nəticədə mübahisənin müvafiq səlahiyyətli (o cümlədən ümumi yurisdiksiyalı) məhkəməyə aid olması ilə nəticələnərsə, bu halda həmin işin aidiyyəti üzrə göndərilməyərək iddianın ilkin olaraq verildiyi məhkəmənin icraatında qalmasının hansı zərurətdən irəli gəlməsi və AR İPM-in 8.6-cı maddəsində nəzərdə tutulmuş inzibati-iqtisadi məhkəmənin

aidiyyətlə bağlı qəraradının qanuni qüvvəyə mindikdən sonra qəraradın **apellyasiya instansiyası məhkəmələrinin inzibati-iqtisadi kollegiyaları** üçün məcburi olmasının nəzərdə tutulması anlaşılmazdır.

AR İPM-in 50.0-cı maddəsində hazırlıq icraatında məhkəmə tərəfindən qəbul edilən qərarların dairəsi müəyyən edilmişdir. Qəbul edilən qərarlardan biri də həmin normada məhkəmələrin iş üzrə icraatın dayandırılması və ya təxirə salınmasını nəzərdə tutur.

AR İPM-in hazırlıq icraatından bəhs edən 49-cu maddəsində sədrlik edən hakimin etdiyi hərəkətlər sırasında işin təxirə salınmasından bəhs edilmir. Qanunda sözün ifadə formasının “iş üzrə məhkəmə icraatının təxirə salınması” kimi göstərilməsi hazırlıq iclasının keçirilməsinin məqsədlərinə cavab vermir. Əvvəla, hazırlıq iclasının məqsədi çəkişmə prinsipinə əməl etməklə məhkəmə iclasında məhkəmə araşdırmalarının aparılması, hüquqi mübahisənin şifahi məhkəmə iclası çərçivəsində mahiyyəti üzrə işə baxılıb qərar qəbul edilməsi üçün bütün zəruri tədbirlərin görülməsini nəzərdə tutur.

Belə olan halda nəzərə alsaq ki, bu mərhələdə işə baxılmasından yox, iddia ərizəsini məhkəmə iclasında baxılmağa hazırlamaqdan bəhs olunur, onda hansı işin təxirə salınmasının nəzərdə tutulması aydın deyil. Həmin hal işlərin məhkəmədə baxılmağa hazırlanmasından bəhs edən AR MPM-in oxşar 14-cü fəslində də nəzərdə tutulmur.

AR İPM-in 51.2-ci maddəsində göstərilir ki, sədrlik edən hakim proses iştirakçılarından müəyyən hadisələrə dair faktlar barədə məlumat verməyi, və ya sübutetmə vasitələrini göstərməyi, onun sərəncamında olan sübutları təqdim etməyi tələb edə bilər. Hakim tərəfindən bu məqsədlə müvafiq müddət təyin oluna bilər.

Fikrimizcə, süründürməçilik hallarına yol verilməməsi və işlərə ağlabatan müddətlər çərçivəsində baxılması üçün təyin ediləcək müddət açıq buraxılmamalı, qanunda konkret olaraq həmin hərəkətlərin hansı müddət daxilində edilməli olması dəqiq göstərilməlidir.

AR İPM-in 54.1-ci maddəsi inzibati məhkəmə icraatının **başqa iştirakçılarının razılığı olduqda** və ya **məhkəmə iddianın dəyişdirilməsini məqsədüyükün hesab etdikdə**, iddiaçının iddianın əsasını və ya predmetini dəyişdirməyə, iddia tələbinin həcmi artırmağa və ya azaltmağa haqlı olmasını nəzərdə tutur.

Həmin normaya münasibətdə Məcəllənin 54.3-cü maddəsində göstərilir ki, iddianın dəyişdirilməsinin qəbulundan imtina edilməsi barədə məhkəmə qəraradından şikayət verilə bilməz.

Hesab edirik ki, hər iki norma hüquq və azadlıqların məhkəmə təminatından bəhs edən Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 60-cı maddəsinin tələbinə ziddir.

Bundan əlavə, AR İPM-in 35 və 46-cı maddələrinin mənasına görə iddianın mümkünlüyü, iddiaçının tələbi və öz tələbini əsaslandırıdığı faktlar və digər sübutetmə vasitələrini təqdim etmək hüququ iddiaçıya (ərizəçiyə) məxsusdur. Belə olan halda iddianın dəyişdirilməsi də iddiaçının hüququdur və onun həmin hüququnun birtərəfli qaydada məhdudlaşdırılması və həmin hərəkətlərin nəticəsindən şikayət verilməsinə maneənin yaradılması yolverilməzdir.

AR İPM-in 55.1-ci maddəsinə əsasən məhkəmə qərarı qanuni qüvvəyə minənə qədər iddiaçı iddiadan imtina etməyə haqlıdır.

AR İPM-in 55.2-ci maddəsində isə göstərilir ki, tərəflərin çıxışlarından sonra iddiadan imtina edilməsinə yalnız cavabdehin razılığı ilə yol verilir. Hər iki norma arasında ziddiyyət mövcuddur.

Əvvəla, tələb hüququ iddiaçıya məxsus olduğundan, məhkəmə müdafiəsi hüququndan imtina edilməsi də onun ayrılmaz hüquqlarındandır. Həmin hüquqdan imtinanın müəyyən **şərtlə cavabdehin razılığında asılı edilməsi** anlaşılmazdır.

Qanunun mənasına görə bu halda qanunverici apellyasiya instansiyası məhkəməsində şikayətə baxılıb yekun məhkəmə qərarı qəbul ediləndə iddiadan imtina edilməsi halını nəzərdə tutur. Digər tərəfdən 55.1-ci maddədə imperativ formada sözün **“məhkəmə qərarı”** ifadəsi formasında göstərilməsi belə fikir söyləməyə əsas verir ki, birinci instansiya məhkəməsində də qəbul edilmiş qərara münasibətdə iddiadan imtina edilməsi istisna edilmir. Belə olan halda məhkəmə qərarı qəbul ediləndən sonra həmin qərardan şikayət verilməsi üçün müəyyən edilmiş müddəti əhatə edən dövrdə iddiaçı iddiadan imtina etməsi ilə əlaqədar müraciət edərsə, bu halda artıq qəbul edilmiş qərara münasibətdə birinci instansiya məhkəməsinin (nəzərə alsaq ki, inzibati icraat zamanı birinci instansiya məhkəməsinin AR MPM-in 269-cu maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydada şikayətə baxmaq səlahiyyəti nəzərdə tutulmur) qəbul etdiyi qərara münasibətdə hansı prosesual hərəkətləri etmək səlahiyyətinə malik olması aydın deyil.

Yuxarıda göstərdiyimiz mülahizələrə əsaslanaraq qeyd olunan boşluğun aradan qaldırılması üçün “birinci instansiya məhkəməsində ərizə üzrə yekun məhkəmə qərarı qəbul ediləndə iddiaçının iddiadan imtina edə bilməsi”nə dair müddəanın, eyni zamanda apellyasiya instansiyası məhkəməsində şikayətə baxılarkən isə AR MPM-in 370-ci maddəsində müəyyən edilmiş halların AR İPM-də də nəzərdə tutulmasını məqsədmüvafiq hesab edirik.

AR İPM-in 55.3-cü maddəsində nəzərdə tutulur ki, iddiaçı 30 gündən çox müddət ərzində ardıcıl olaraq iş üzrə məhkəmə icraatından yayındıqda, iddia geri götürülmüş sayılır. Məcəllənin 55.5-ci maddəsi isə iddiaçının iddiadan imtina etməsi və ya iddianın məhkəmə tərəfindən geri götürülmüş sayılması barədə qəbul etdiyi qəraradlardan şikayətin verilə bilməməsini nəzərdə tutur.

Məhkəmə təcrübəsində bəzən elə hallar olur ki, iddiaçı yanlışlıqla öz hüquqları və qəbul ediləcək qəraradın hansı hüquqi nəticəyə səbəb olacağını bilmir və məhkəmə iclas protokollarına baxdıqda isə hakim tərəfindən həmin prosesual hərəkətlərin nəticələrinin ümumiyyətlə, izah edilməməsi aşkar olunur. Bütün bunlara baxmayaraq, iddiaçı (ərizəçi) qəbul edilmiş məhkəmə qəraradlarından şikayət vermək hüququndan məhrum olur.

Hər kəsin hüquq və azadlıqlarına təminat verməklə yanaşı, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 60-cı maddəsi müxtəlif məhkəmə instansiyalarında müraciətin (şikayətin) baxılmasının prosesual qaydalarına dəqiq riayət olunmasını da özündə ehtiva edir. Bu məqsədlə qanunverici inzibati məhkəmə icraatı üzrə işlərə baxılarkən məhkəmə aktlarının ədalətli və qanuni olmasını təmin etmək üçün AR İPM-də inzibati məhkəmə icraatının iştirakçılarının hüquq və vəzifələrini müəyyənləşdirir, inzibati icraatda prosesual qaydaları tənzimləyir. Proses iştirakçılarının hüquq və vəzifələrinin həyata keçirilməsinə, son nəticədə işin ədalətli həllinə yönəlmiş bu qaydalardan irəli gələrək, məhkəmə aktlarından apellyasiya və kassasiya qaydasında şikayət vermək hüququnun təmin olunması, çıxarılmış məhkəmə aktlarının qanuniliyinin və əsaslılığının obyektiv və hərtərəfli yoxlanılmasına xidmət edir.

Yuxarıda şərh etdiyimiz mülahizələrə əsaslanaraq belə nəticəyə gələ bilərik ki, işin sonrakı gedişinə maneçilik törədən bütün məhkəmə qərarlarının mübahisələndirilməsi üçün tərəfin ondan şikayət vermək hüququndan məhrum edilməsi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 26-cı maddəsinin 2-ci hissəsinin, 60-cı maddəsinin 2-ci hissəsinin, 127-ci maddəsinin VIII hissəsinin, İnsan Hüquqları haqqında Avropa Konvensiyasının isə 6-cı və 13-cü maddələrinin tələblərinin pozulması ilə nəticələnir.

AR İPM-in 86.2 və 95.2-ci maddələrində göstərilən formal xətalardan aradan qaldırılması üçün **məhkəmənin** şikayət verən şəxsə yardım etməli olmasının nəzərdə tutulması hesab edirik ki, hakimlərin müstəqilliyi, qanun və məhkəmə qarşısında bərabərlik prinsipinin tələblərinə uyğun deyil. Bu baxımdan ümumiyyətlə, məhkəmənin qəbul etdiyi yekun qərarlara münasi-

bətdə həmin qərardan (apellyasiya və ya kassasiya) şikayəti verilməsi mərhələsində heç bir tərəfə yardım etməməli, şikayətin verilməsi üçün bütün hallarda tərəflər müdafiəçilərin köməyindən istifadə etməklə yüksək keyfiyyətli hüquqi yardım almalıdırlar.

Yuxarıda irəli sürdüyümüz təklifləri nəzərə alaraq həmin müddəanın qanunvericilikdən çıxarılmasını zəruri hesab edirik.

Apellyasiya instansiyaya məhkəməsində icraatdan bəhs edən 87.4-cü maddənin apellyasiyanın mümkünlüyü məsələsinə baxılmasına dair həmin normasında bu məsələyə konkret olaraq hansı müddətlər çərçivəsində baxılmasının nəzərdə tutulmaması bu barədə vahid məhkəmə təcrübəsinin formalaşmasına da öz təsirini göstərir.

Düşünürük ki, AR MPM-in 366.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş müddətlərlə bağlı müddəanın və 366.4-cü maddədə nəzərdə tutulmuş kassasiya şikayətinin verilməsinin qanunun həmin normasına əlavə edilməsi qanunun həmin normasında olan boşluqların aradan qaldırılmasını təmin etmiş olardı.

AR İPM-in 88.2-ci maddəsində şifahi məhkəmə baxışı başa çatdıqdan sonra **şikayətin geri götürülməsinin cavabdehin razılığından asılı olması** anlaşılmaz olmaqla 88.1-ci maddəsinə münasibətdə müəyyən uyğunsuzluq yaradır.

Qeyd edilən maddənin məzmunundan cavabdehin razılığı ifadəsinin çıxarılması hesab edirik ki, bütünlükdə 88-ci maddənin məzmununda olan bu uyğunsuzluğu aradan qaldırmış olardı.

Ümumiyyətlə, Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosesual Məcəlləsindən (172-ci maddə) fərqli olaraq Azərbaycan Respublikasının İnzibati Prosesual Məcəlləsində işlərin baxılması və həll edilməsi ilə əlaqədar müddətlər müəyyən olunmadığından bu halların mövcudluğu inzibati məhkəmə icraatının iştirakçılarının iddia ərizələrinə baxılması ilə əlaqədar müəyyən narazılıqlarına səbəb olur. Düşünürük ki, işə baxılması və həll edilməsi ilə əlaqədar müddətlərə dair müddəanın qanunvericiliyə əlavə edilməsi inzibati məhkəmə icraatının iştirakçılarının iddia ərizələrinə vaxtında baxılmasının və süründürməçilik hallarının qarşısının alınmasının təmin olunması baxımından mühüm əhəmiyyətə malikdir.

İstifadə olunmuş qanunvericilik aktlarının və ədəbiyyat siyahısı:

1. Azərbaycan Respublikasının İnzibati Prosesual Məcəlləsi. Bakı, Qanun, 2011.

2. “İnzibati icraat haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı, 2011.
3. **Kərimov S., Vəliyeva G.** “İnzibati icraat haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Kommentariya. Bakı, “Hüquq ədəbiyyatı” nəşriyyatı, 2006.
4. **Kərimov S., Vəliyeva G.** Azərbaycan Respublikasının İnzibati Prosesual Məcəlləsinin Kommentariyası. Bakı, 2009.

HAKİMLƏRİN MİLLİ VƏ BEYNƏLXALQ QURUMLARINDA

Əli Kərim oğlu Allahverdiyev
Ali Məhkəmənin hakimi,
Hakimlərin Seçki Komitəsinin üzvü

Hakimlərin intizam məsuliyyətinə cəlb olunmaları ilə bağlı Məhkəmə-Hüquq Şurasının 2012-ci ilin birinci yarısında baxdığı bir sıra işlər haqqında

Məhkəmə-Hüquq Şurasının intizam icraatı üzrə qərarları ilə hakimlərin müntəzəm olaraq tanış edilməsini Bülletenin bu sərlovhəsinin əsas məqsədlərindən biri kimi müəyyən etmişik. Hakimlərin intizam məsuliyyətinə cəlb olunmaları ilə bağlı qərarların digər hakimlərin nəzərinə çatdırılmasının zəruriliyi, xüsusilə intizam tənbehlərinə səbəb olan pozuntular barədə hakim korpusunun məlumatlandırılmasının vacibliyi hakimlərin statusuna aid beynəlxalq-hüquqi sənədlərdə də öz əksini tapmışdır. Hesab edirik ki, bu yolla həm hakimlərin özünüidarəsi sahəsində şəffaflıq prinsipi təmin olunur, eləcə də eyni pozuntuların digər hakimlər tərəfindən törədilməsi hallarının qarşısı alınmış olur. Bu məqsədlərdən çıxış edərək Bülletenin hazırkı sayında 2012-ci ilin birinci yarısında Məhkəmə-Hüquq Şurasının intizam icraatı üzrə qəbul etdiyi bir sıra qərarlar barəsində ümumiləşdirilmiş məlumatları və buna dair müvafiq təhlili muxtar respublika hakimlərinin diqqətinə çatdırmaq istərdik.

2012-ci ilin birinci yarımında Məhkəmə-Hüquq Şurası tərəfindən 4 hakimintizam məsuliyyətinə cəlb olunması haqqında 4 qərar qəbul edilmişdir. Bu qərarlar Məhkəmə-Hüquq Şurasının 10 fevral 2012-ci il tarixli iclaslarında qəbul olunmuşdur³. Həmin qərarlar əsasında barələrində intizam icraatı başlanılan hakimlərdən 3 nəfərinə (Bakı şəhər Xəzər Rayon Məhkəməsinin, Göyçay və Qəbələ Rayon Məhkəməsinin hakimlərinə) töhmət verilmişdir.

³ Bu sərlovhənin hazırlanması zamanı Məhkəmə-Hüquq Şurasının intizam icraatı üzrə 10 fevral 2012-ci il tarixli qərarlarına istinad olunmuşdur.

Barəsində intizam icraatı başlanılmış 1 nəfər hakim haqqında isə intizam icraatlarına xitam verilmişdir. Bununla yanaşı, icraata xitam verilən intizam işində də hakim tərəfindən pozuntulara yol verilməsi müəyyən olunmuş, lakin Məhkəmə-Hüquq Şurası həmin nöqsanların xarakterini və digər diqqətəlayiq halları nəzərə alıb icraatın müzakirə ilə bitirilməsini məqsədamüvafiq hesab etmişdir.

Intizam icraatının başlanılmasına iki halda Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin, bir halda Şəki Apellyasiya Məhkəməsinin sədrlərinin, bir halda isə Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin müraciətləri əsas olmuşdur.

1 halda intizam icraatının başlanılmasına səbəb cinayət işlərinə, 1 halda mülki işlərə, 1 halda inzibati xətələrə dair işlərə və 1 halda inzibati işlərə baxılarkən qanunvericiliyin tələblərinin dəfələrlə və ya kobudcasına pozulması ilə əlaqədar olmuşdur.

Məhkəmə-Hüquq Şurasının çıxardığı 10 fevral 2012-ci il tarixli qərarlarından görünür ki, Bakı şəhərinin Xəzər Rayon Məhkəməsinin hakimi Ə.S.Qəhrəmanovun və 1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin hakimi F.R.Əhmədovun barəsində həmin hakimlərin barəsində intizam icraatlarına işlərə baxılarkən qanunvericiliyin tələblərinin dəfələrlə və ya kobudcasına pozulması, Göyçay Rayon Məhkəməsinin hakimi E.C.Babayevin “Korrupsiyaya qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsində göstərilən hüquqpozmaların törədilməsi, Qəbələ Rayon Məhkəməsinin hakimi T.Ə.Məmmədovun barəsində isə intizam icraatlarına başlanılmasına əmək və icra intizamı haqqında qanunvericiliyin tələblərini pozmaları əsas olmuşdur.

Cinayət, mülki və inzibati mühakimə icraatında yol verilən intizam icraatına əsas olmuş konkret pozuntulara gəldikdə, qeyd olunmalıdır ki, həmin nöqsanlar həm maddi, həm də prosessual hüquq normalarının pozulması ilə bağlı olmuşdur.

Belə ki, Məhkəmə-Hüquq Şurasının 10 fevral 2012-ci il tarixli qərarından görünür ki, Göyçay Rayon Məhkəməsinin hakimi E.C.Babayev mülki prosessual qanunvericiliyin müddəalarına əməl etməyərək Babayev Fizuli Əvəz oğlunun cavabdeh Göyçay Rayon Polis Şöbəsinin DYPB-in YPX inspektoru vəzifəsindən azad edilərək şöbədə PPX təşkilatının polis nəfəri vəzifəsinə təyin edilməsi haqqında 15 sentyabr 2008-ci il tarixli 31 №-li əmrin və DİO-dan xaric edilməsi haqqında 19 noyabr 2008-ci il tarixli 37 №-li əmrin etibarsız hesab edilməsi, məcburi iş buraxma müddəti üçün əmək haqqı ödənilməklə Göyçay Rayon Polis Şöbəsinin DYPV-in YRX inspektoru vəzifəsinə bərpa edilməsi barədə iddiasına dair 2-330/2010 nömrəli mülki işə baxarkən bir sıra qanun pozuntularına yol vermişdir.

Azərbaycan Respublikası Mülki Prosesual Məcəlləsinin (bundan sonra – AR MPM) 270-ci maddəsinə əsasən məhkəmə iclasında, habelə məhkəmə iclasından kənar hər bir ayrıca prosesual hərəkət barədə protokol tərtib edilir.

Materiallardan görünür ki, F.Ə.Babayevin iddia ərizəsi 04 iyun 2009-cu ildə Göyçay Rayon Məhkəməsində qeydə alınmaqla hakim E.Babayevin icraatına verilmişdir. Hakim E.Babayev həmin tarixdə iddianın məhkəmə icraatına qəbul edilməsi və iş üzrə məhkəmənin hazırlıq iclasının 18 iyun 2009-cu il tarixə təyin olunması barədə qərardad qəbul etmiş, lakin qeyd olunan prosesual hərəkət protokollaşdırılmamışdır.

AR MPM-in 70-ci maddəsinə əsasən bu Məcəllənin 71-ci maddəsində sadalanan şəxslər istisna olmaqla, məhkəmədə iş aparmaq üçün səlahiyyəti lazımı qaydada rəsmiləşdirilmiş hər hansı fəaliyyət qabiliyyətli şəxs nümayəndə ola bilər.

Həmin Məcəllənin 73.4-cü maddəsinin tələbinə uyğun olaraq hüquqi şəxs adından etibarnamə onun rəhbərinin və ya təsis sənədlərinə əsasən buna səlahiyyəti olan digər şəxsin imzası ilə həmin hüquqi şəxsin möhürü vurulmaqla verilir.

Məhkəmə iclasının protokolundan görünür ki, 18 iyun 2009-cu ildə tərəflərin iştirakı ilə məhkəmənin hazırlıq iclası keçirilmiş və məhkəmə baxışının 29 iyun 2009-cu ilə təyin olunması barədə qərardad qəbul edilmişdir. Məhkəmənin hazırlıq iclasının protokolunda məhkəmə iclasında cavabdehin nümayəndəsinin iştirak etdiyi göstərilərsə də işin materiallarında Göyçay Rayon Polis Şöbəsinə həmin tarixdə təmsil etmək üçün hər hansı nümayəndənin səlahiyyətlərini təsdiq edən etibarnamə aşkar edilməmişdir.

İş materiallarında olan Göyçay Rayon Polis Şöbəsinin rəisi V.Məmməd-yarov tərəfindən hakim E.Babayevə ünvanlanmış 20 iyun 2009-cu il tarixli 4/2676 nömrəli məktubdan görünür ki, iddiaçı F.Ə.Babayev şikayət ərizəsi üzrə Göyçay Rayon Məhkəməsində Göyçay RPŞ-in səlahiyyətli nümayəndəsi, şəxsi heyət üzrə rəis müavini polis polkovnik-leytenantı R.Nəcəfov təyin edilmiş, lakin həmin sənəd möhürlənməmişdir. Göstərilən sənəd məhkəmə tərəfindən etibarnamə kimi qəbul edilmiş olsa da, onun tarixi 20 iyun 2009-cu il olmaqla məhkəmənin hazırlıq iclasından 2 gün sonra verilmişdir.

Bundan əlavə, işdə olan Göyçay RPŞ-si tərəfindən Göyçay Rayon Məhkəməsinə ünvanlanmış 25 avqust 2009-cu il tarixli 4/4313 nömrəli digər bir məktubda da R.Nəcəfovun RPŞ-nin səlahiyyətli nümayəndəsi təyin olunması bildirilmiş, lakin bu sənəd möhürlə təsdiq edilməmişdir.

İş materiallarında olan 29 iyun 2009-cu il tarixli məhkəmə iclasının protokolundan görünür ki, həmin tarixdə tərəflərin iştirakı ilə məhkəmə baxışı başlanmış, lakin iddiaçının nümayəndəsi N.İ.Abbasov cavabdehin nümayəndəsinin təqdim etdiyi sənədlərlə tanış olmaq üçün vaxt istəmiş, bu səbəbdən də məhkəmə iclası təxirə salınmaqla 07 iyul 2009-cu il tarixə

təyin edilmişdir. Həmin tarixdə tərəflər məhkəmə iclasına gəlmədiklərinə görə AR MPM-in 259.0.6-cı maddəsinə əsasən iddia ərizəsinin baxılmamış saxlanması barədə qərardad çıxarılmışdır. Müəyyən edilmişdir ki, 07 iyul 2009-cu il tarixli məhkəmə iclasının məhkəmə baxışı mərhələsinə aid olmasına baxmayaraq, protokolda bu iclas məhkəmənin hazırlıq iclası kimi göstərilmişdir.

AR MPM-in 128.1-ci maddəsinə əsasən prosesual hərəkətlər bu Məcəllə ilə və qanunlarla müəyyən edilmiş müddətlərdə həyata keçirilir. Prosesual müddətlər qanunla müəyyən edilmədiyi hallarda, onlar məhkəmə tərəfindən təyin edilir.

Həmin Məcəllənin 130.1-ci maddəsinin tələbinə görə Qanunla müəyyən edilmiş və ya məhkəmələr tərəfindən təyin edilmiş müddət keçdikdə, prosesual hərəkətləri etmək hüququ keçmiş olur.

Məcəllənin 268.1-ci maddəsinə əsasən şikayət qərardad tərəfə rəsmi qaydada verildikdən sonra 10 gün müddətində verilir.

Materiallardan görünür ki, ərizənin baxılmamış saxlanması barədə qərardadın çıxarılmasından təxminən 1 il sonra, yəni 21 iyul 2010-cu ildə iddiaçı Fizuli Babayev Göyçay Rayon Məhkəməsinə şikayət verərək həmin qərardadın ləğv olunmasını və işə mahiyyəti üzrə baxılmasını xahiş etmişdir. Ötürülmüş prosesual müddətlər müzakirə edilmədən məhkəmənin 11 avqust 2010-cu il tarixli qərardadı ilə AR MPM-in 260.5-ci maddəsinə əsasən şikayət təmin edilərək 07 iyul 2009-cu il tarixli qərardad ləğv edilmiş və işə mahiyyəti üzrə baxılması 25 avqust 2010-cu il tarixə təyin edilmişdir.

İşdə olan protokoldan görünür ki, 25 avqust, 07 və 15 sentyabr 2010-cu ildə iddiaçı məhkəmə iclasına gəlsə də, cavabdehin nümayəndəsinin gəlməməsinə görə, 22 sentyabr 2010-cu ildə isə tərəflər məhkəmə iclasına gəlmədiyindən məhkəmə iclası təxirə salınaraq 28 sentyabr 2010-cu ilə təyin edilmişdir.

Bundan sonra 28 sentyabr 2010-cu ildə məhkəmə iclasına tərəflər gəlmədiyinə görə AR MPM-in 259.0.6-cı maddəsinə əsasən iddia ərizəsinin baxılmamış saxlanması barədə qərardad qəbul edilmişdir.

İntizam icraatının materiallarına əsasən iddiaçı Babayev Fizuli Əvəz oğlu izahatında göstərmişdir ki, 22 sentyabr 2010-cu ildə Göyçay Rayon Məhkəməsinin iclasında iştirak etmiş və işə cavabdehin nümayəndəsinin iştirakı olmadan baxmağı xahiş etmiş, lakin hakim E.Babayev işi 28 sentyabr 2010-cu ilə təxirə salıb bu barədə çağırış vərəqəsinə imza etdirmiş və 28 sentyabr 2010-cu ildə məhkəmədə ola-ola iddia ərizəsinə baxılmamış saxlamışdır.

İş materiallarına əlavə olunmuş məhkəmə bildirişlərinin kötüklərindən görünür ki, iş üzrə tərəflərə, o cümlədən iddiaçı F.Babayevə 22.09.2010-cu il tarixdə çağırış vərəqələrinə şəxsən imza etdirilmişdir. Yəni, faktiki olaraq tərəflər (ən azı iddiaçı) məhkəmədə olduqları halda hakim E.Babayev məq-

sədyönlü şəkildə işə mahiyyəti üzrə baxmaqdan boyun qaçıraraq tamamilə əsassız olaraq növbəti dəfə iddia ərizəsini baxılmamış saxlamışdır.

AR MPM-in 185.5-185.6-cı maddələrinin tələblərinə əsasən məhkəmə iclasının vaxtı və yeri haqqında lazımı qaydada xəbərdar edilmiş cavabdehin gəlməməsinin səbəbləri haqqında məlumat olmadıqda və ya məhkəmə gəlməməyin səbəblərini üzrsüz hesab etdikdə, yaxud məhkəmə cavabdehin icraatı qəsdən yubandırdığını aşkar etdikdə işə baxmağa haqlıdır. Bu halda qətnamə çəkişmə şəraitində qəbul edilmiş kimi qiymətləndirilərək cavabdehə apellyasiya qaydasında şikayət etmək hüququ verir. İşdə iştirak edən şəxsin nümayəndəsinin gəlməməsi işə baxılmasına mane olmur. Hakim işdə iştirak edən şəxsin vəsatəti ilə onun nümayəndəsinin üzrlü səbəbdən gəlməməsi ilə əlaqədar işin baxılmasını təxirə sala bilər.

Beləliklə, qeyd olunan mülki işin baxılması üçün qanunla müəyyən edilmiş müddətlərə əməl olunmamış, qeyri-müəyyən səbəblərdən işə mahiyyəti üzrə baxılması təmin edilməmiş və iddia ərizəsi eyni əsaslarla iki dəfə baxılmamış saxlanılmışdır. İddia ərizəsi məhkəməyə 04 iyun 2009-cu ildə daxil olduğu halda, iş üzrə sonuncu qərar 28 sentyabr 2010-cu ildə qəbul edilmişdir. İddia ərizəsinin məhkəməyə daxil olduğu vaxtdan ərizənin birinci dəfə baxılmamış saxlanması barədə birinci qərardadın ləğv edilməsindən sonuncu qərardadın çıxarılmasınadək ötən müddət isə 1 ay 17 gün təşkil etmişdir.

Eləcə də hakim E.Babayev 2009-cu ildə iddia ərizəsini baxılmamış saxladıqdan sonra 2010-cu ildə icraatı təzələdikdə həmin işin yenidən qeydiyyatla alınmasını təmin etməyərək faktiki olaraq işi uçotdan gizlətməmişdir.

“Azərbaycan Respublikasının məhkəmələrində kargüzarlığın aparılmasına dair” Təlimatın 152-ci bəndinə əsasən təqvim ilinin sonunadək icraatı başa çatmayan işlər (materiallar) üzrə kartoçkalardakı qeydiyyatlar yeni təqvim ilinin kartoçkalarına köçürülür və bu uçot-qeydiyyat kartoçkalarında onların həm əvvəlki, həm də yeni nömrələri göstərilir.

Materiallardan görünür ki, Şəki Apellyasiya Məhkəməsi tərəfindən aparılmış ümumiləşdirmə 2010-cu ili əhatə etdiyi üçün Fizuli Babayevin iddiasının baxılmamış saxlanılmasına dair 2-330/2009 sayılı mülki iş 2009-cu ilə aid edildiyindən apellyasiya instansiyası məhkəməsinə göndərilməmiş, yalnız iddiaçı F.Babayevin çoxsaylı şikayətləri ilə əlaqədar aparılmış araşdırma zamanı məlum olmuşdur ki, hakim E.Babayev həmin işin qeydiyyatının lazımı qaydada aparılmasını təmin etmədən iş üzrə özü istədiyi tərzdə qərarlar qəbul etmişdir. “Korrupsiyaya qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 9.3.12-ci maddəsinə əsasən fiziki və hüquqi şəxslərin hüquqları və qanuni mənafələrini həyata keçirilməsinə süni maneələr yaratmaq korrupsiyaya şərait yaradan hüquqpozma sayılır.

Məhkəmə-Hüquq Şurasının 1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin hakimi F.R.Əhmədovun barəsində çıxardığı 10 fevral 2012-ci il tarixli qərarından görünür ki, hakim F.R.Əhmədov tərəfindən iddiaçı D.A.Ağayevin cavabdehlər Yasamal rayon İcra hakimiyyəti və qeyrilərinə qarşı verilmiş orderin, sərəncamın, mənzilin özəlləşdirilməsinin, alqı-satqı müqaviləsinin və cavabdeh R.T.İsgəndərovun adına mənzilə verilmiş qeydiyyat vəsiqəsinin etibarsız hesab olunması və ailə üzvləri ilə mənzildən çıxarılması, onun ailə üzvləri ilə birlikdə həmin mənzilə köçürülməsi barədə iddia ərizəsinə baxılarkən hakim F.Əhmədov tərəfindən kobud qanun pozuntularına yol verilmişdir.

Belə ki, araşdırma zamanı müəyyən olunmuşdur ki, işə birinci instansiya məhkəməsində baxılarkən əvvəlcə cavabdeh T.R.İsgəndərovun nümayəndəsi vəsatət verərək məhkəmə aidiyyəti qaydalarına riayət olunaraq işin baxılması üçün Bakı şəhəri Binəqədi Rayon Məhkəməsinə göndərilməsi barədə qərar qəbul edilməsini xahiş etsə də, hakim F.Əhmədov 27 iyul 2011-ci il tarixli 2inz (81)-615/2011 nömrəli qərardadı ilə vəsatəti təmin etməmişdir.

R.İsgəndərov tərəfindən qərardaddan verilmiş apellyasiya şikayətinə baxılmış, Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin İnzibati-İqtisadi kollegiyasının 30 sentyabr 2011-ci il tarixli 2inz(103)-237/2011 nömrəli qərardadı ilə apellyasiya şikayəti qismən təmin olunaraq sözü gedən qərardad ləğv edilmiş, işə birinci instansiya məhkəməsində baxılarkən yol verilmiş pozuntuların aradan qaldırılması və vəsatətə yenidən baxılması üçün işin həmin məhkəməyə qaytarılması qərara alınmaqla hakim F.R.Əhmədovun sədrliyi ilə işə baxılarkən kobud qanun pozulmasına yol verilməsi müəyyən olunmuşdur.

Vətəndaş R.İsgəndərovun ünvanına göndərilmiş müşayiət məktubunda və həmin məktuba əlavə edilmiş iddia ərizəsinin nüsxəsində R.İsgəndərov cavabdeh qismində göstərilmiş, o da öz növbəsində məhkəmədə cavabdeh qismində etibarnamə üzrə nümayəndəsi vasitəsi ilə iştirak etmiş, lakin bir neçə məhkəmə iclası keçirildikdən sonra məlum olmuşdur ki, onun statusu dəyişdirilərək prosesə sonradan üçüncü şəxs kimi cəlb olunub. Belə ki, onun adından qarşılıqlı iddia ərizəsini nümayəndəsi məhkəməyə təqdim etdikdə məhkəmə iclasına sədrlik edən hakim R.İsgəndərova onun üçüncü şəxs olmasını, buna görə də qarşılıqlı iddia vermək hüququ olmamasını bildirmişdir. R.İsgəndərovun iş üzrə üçüncü şəxs qismində cəlb olunması və qarşılıqlı iddianın qəbulundan imtina barədə ona hər hansı məhkəmə aktı verilməmiş, 27 iyul 2011-ci ildə keçirilən məhkəmə iclasında aidiyyətlə bağlı vəsatətin təmin olunmaması barədə qərardaddan şikayət verərkən onun nümayəndəsinə məlum olmuşdur ki, işdə olan iddia ərizəsində cavabdeh

kimi göstərilə də, sonradan adı pozulmuşdur. İş üzrə iddiaçı D.A.Ağayev və onun nümayəndəsi də məhkəməyə təqdim olunan iddia ərizəsində R.İsgəndərovun 1-ci cavabdeh kimi göstərildiyini təsdiq etmişdir.

İddia ərizəsinin məzmunundan da görünür ki, iddia tələblərindən biri R.İsgəndərova qarşı yönəlmiş, ərizənin nəticə hissəsində həmin şəxs cavabdeh qismində göstərilməklə onun iddia ərizəsində hər hansı qismində adları göstərilməyən ailə üzvləri ilə mənzildən çıxarılması xahiş olunmuşdur. Bundan başqa, hakimin 2inz(81)-615 nömrəli 21.04.2011-ci il tarixli sərəncamında da R.İsgəndərovun 1-ci cavabdeh qismində cəlb edildiyi təsbit olunmuşdur.

Məhkəmənin 06 may 2011-ci il tarixli 2inz (81)-615/2011 nömrəli qərarına əsasən R.İsgəndərovun üçüncü şəxs qismində cəlb edilməsi qərara alınmış, buna baxmayaraq, eyni tarixli məhkəmə bildirişində R.İsgəndərov yenə 1-ci cavabdeh qismində göstərilməklə məhkəmə iclasına cavabdeh qismində çağırılmışdır. Həmin qərarın surətinin işdə iştirak edən şəxslərə göndərildiyinə və ya təqdim olunduğuna dair heç bir sübut yoxdur.

R.İsgəndərovun cavabdeh qismində göstərilməsi, mübahisə tərəflərinin subyektiv tərkibi və cavabdehlərə qarşı irəli sürülən tələblərin məzmunu işin məhkəmə və ərəzi aidiyyətinin məhkəmə tərəfindən müəyyən edilməsini zəruri edirdi. Mübahisələndirilən inzibati aktların etibarsız hesab edilməsinə dair tələblərə inzibati icraat qaydasında baxılmalı olsa da, həmin iddia ərizəsində digər şəxslərə qarşı irəli sürülmüş alqı-satqı müqaviləsinin etibarsız hesab edilməsi, cavabdehin ailə üzvləri ilə birlikdə mənzildən çıxarılması, iddiaçının ailə üzvləri ilə mənzilə köçürülməsi tələblərinə mülki mühakimə icraatında baxılmalıdır. Qanunla müəyyən edilmiş aidiyyət qaydalarının təmin olunması üçün həmin iddia tələbləri ayrı-ayrı icraatlara ayrılmalı, mülki məhkəmə icraatı qaydasında baxılmalı olan tələblərə aid hissədə iş baxılması üçün ümumi məhkəməyə göndərilməli idi.

Bununla yanaşı, iddia ərizəsindən görüldüyü kimi iddia tələblərindən biri də mübahisəli mənzilin G.Sadiqovanın adına özəlləşdirilməsinin və həmin mənzilə dair onunla bağlanmış alqı-satqı müqaviləsinin etibarsız hesab edilməsi olmasına baxmayaraq, təxminən 3 ay ərzində iş icraatda olsa da, hakim iş üzrə qəbul ediləcək məhkəmə qərarı maraqlarına toxunacaq şəxs, yəni G.Sadiqovanın işdə iştirak etməyə cəlb edilməsini təmin etməmiş, yalnız 13 iyul 2011-ci il tarixli məhkəmə bildirişində o, üçüncü şəxslər sırasında göstərilmiş, inzibati məhkəmə icraatına üçüncü şəxs qismində cəlb edildiyinə dair heç bir məhkəmə aktı qəbul edilməmişdir. Nəticədə bu hallar R.İsgəndərovun prosessual qanunvericiliklə cavabdehə və

eləcə də G.Sadiqovaya üçüncü şəxsə verilmiş hüquqlarını həyata keçirmək imkanından məhrum edilməsinə səbəb olmuşdur.

Araşdırma zamanı həmçinin müəyyən olunmuşdur ki, R.İsgəndərovun nümayəndəsi aidiyyətlə bağlı vəsatətinin təmin olunmaması barədə məhkəmə qərarı elan olunduqdan sonra qərardaddan şikayət verəcəyini bildirməklə iş üzrə icraatın dayandırılmasını xahiş etmiş, lakin sədrlik edən həmin vəsatəti proses iştirakçıları ilə müzakirə etməmiş, vəsatətlə bağlı hər hansı qərar qəbul olunmamışdır.

“İnsan hüquqları və əsas azadlıqlarının müdafiəsi haqqında” Avropa Konvensiyasının 6-cı maddəsinə əsasən hər kəs, onun mülki hüquq və vəzifələri müəyyən edilərkən və ya ona qarşı hər hansı cinayət ittihamı irəli sürülərkən qanun əsasında yaradılmış müstəqil və qərəzsiz məhkəmə vasitəsi ilə, ağılabatan müddətdə işinin ədalətli və açıq araşdırılması hüququna malikdir.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 71-ci maddəsinin 1-ci hissəsinə görə Konstitusiyada təsbit edilmiş insan və vətəndaş hüquqlarını və azadlıqlarını gözləmək və qorumaq qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyyəti orqanlarının borcudur.

AR MPM-in 9-cu maddəsinə əsasən bu Məcəllə ilə başqa hal nəzərdə tutulmayıbsa, məhkəmədə mübahisəyə işdə iştirak edən şəxslər çağırılıb dindirilmədikdə baxıla bilməz. Hakim bütün hallarda prosesin çəkişmə prinsipini təmin etməlidir.

Azərbaycan Respublikasının İnzibati Prosesual Məcəlləsinin 1.2-ci maddəsinə əsasən bu Məcəllə ilə başqa qayda müəyyən edilmədiyi və bu Məcəllə ilə nəzərdə tutulmuş prosesual prinsiplərə zidd olmadığı hallarda inzibati mübahisələrə dair işlər üzrə məhkəmə icraatında Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosesual Məcəlləsinin müddəaları tətbiq oluna bilər. AR MPM-in 184.4-cü maddəsinin tələbinə görə işə baxılması ilə əlaqədar olan məsələlərə dair işdə iştirak edən şəxslərin vəsatətləri işdə iştirak edən digər şəxslərin fikirləri dinlənildikdən sonra məhkəmə qərarı ilə həll olunur.

Həmin Məcəllənin 37-ci maddəsinə əsasən bir-biri ilə əlaqəli olduğu, bir cavabdehə yönəldiyi və bu Məcəllədə nəzərdə tutulmuş eyni məhkəməyə aid olduğu hallarda bir neçə iddia tələbi iddiaçı tərəfindən bir iddiada birləşdirilə bilər. Sözü gedən iddia ərizəsindən görüldüyü kimi iddia tələbləri bir-biri ilə əlaqəli olsa da, onlar müxtəlif cavabdehlərə qarşı yönəldilmişdir və həmin tələblərdən bir qisminə baxılması ümumi məhkəmələrin səlahiyyətlərinə aiddir.

Beləliklə, hakim F.Əhmədov tərəfindən sözü gedən işə baxılarkən Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası ilə proses iştirakçısına verilən məhkəmə müdafiəsi hüququ pozulmaqla Azərbaycan Respublikası inzibati və mülki prosesual qanunvericiliyinin yuxarıda göstərilən normalarının müddəalarına əməl etməməklə onları dəfələrlə pozmuşdur.

Məhkəmə-Hüquq Şurasının Qəbələ Rayon Məhkəməsinin hakimi T.Ə. Məmmədovun barəsində çıxardığı 10 fevral 2012-ci il tarixli qərarından görünür ki, hakim T.Məmmədov tərəfindən Qəbələ Rayon Məhkəməsində işin təşkilinə, kargüzarlıq qaydalarının təmin olunmasına rəhbərliyin həyata keçirilməsində nöqsanlara yol verilmiş, həmçinin prosesual qanunvericiliyin tələbləri pozulmuşdur. Məhkəmədə sənədlərin qeydə alınması, onların icrasına nəzarətin təşkili, işlərin nomenklaturunun tərtib edilməsi, qovluqların formalaşdırılması qaydaları barədə kargüzarlıq haqqında qanunvericiliyin tələblərinə bir sıra hallarda əməl edilməmişdir.

Belə ki, “Azərbaycan Respublikasının məhkəmələrində kargüzarlığın aparılmasına dair Təlimat” ın 144-cü maddəsinin tələbləri pozularaq daxil olmuş işlərə bir sıra hallarda iki qeydiyyat nömrəsi verilmiş, bəzən işlər qeydiyyat ştampları vurulmadan icraata qəbul edilərək baxılmış (2(025)-212/09, (2(025)-213/09), inzibati işlərin məlum olmayan səbəbdən kateqoriyalar üzrə qeydiyyatı aparılmışdır. Qeydiyyat nömrələrinin dəyişdirilməsi və qaralanmasının yolverilməzliyinə dair müddəa isə bir çox hallarda pozulmuşdur.

Sənədlərin qeydiyyat nömrələrinin ardıcılığına riayət edilməmiş, məhkəməyə daxil olmuş müraciətlər əlavə “a” hərfi göstərilməklə qeydiyyata alınmışdır (məsələn, 221a, 282a, 304a, 305a, 306a, 319a, 464a).

Qeyd edilən təlimata 60 (məhkəmə arxivinə daxil olan işlərin və digər materialların siyahısı), 61 (Məhkəmə fəaliyyəti ilə bağlı normativ sənədlərin qeydiyyat kitabı), 62 (Məhkəmə nəzarətinin həyata keçirilməsi ilə bağlı məhkəmənin qərarı olmadan təxirəsalınmadan aparılan hərəkətlərin qeydiyyatı kitabı), 64 (Məxfi sənədlərin qeydiyyatı kitabı) əlavələr üzrə 2008-ci ilə dair müvafiq kitablar tərtib edilsə də, qeydiyyatlar aparılmamış, 2008-2010-cu illər üzrə Təlimatın 419-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş qovluqlar açılmamış, məhkəmə qərarlarının nüsxələrinin yığılması həyata keçirilməmiş, məhkəmənin iş planı mövcud olmamış, hər hansı ümumiləşdirmə aparılmamışdır.

Bundan əlavə, Qəbələ Rayon Məhkəməsində statistik hesabatların tərtibinə nəzarət lazımı səviyyədə təşkil edilməmiş, “Məhkəmələr və hakimlər haqqında” Qanunun 87-ci maddəsinin tələbləri pozularaq 2008 və 2009-cu illər üzrə daxil olmuş mülki iş və prosesual məcburiyyət tədbirlərinə dair

materialların sayı ilə bağlı statistik hesabatlarda təhriflərə yol verilmişdir (ümumilikdə 23 iş).

Qeyd edilənlərlə yanaşı, hakim T.Məmmədov tərəfindən işlərə baxılarkən prosesual qanunvericiliyin tələblərinə heç də həmişə əməl edilməmişdir.

Belə ki, onun sədrliyi ilə baxılmış bir sıra işlər üzrə tərəflərin qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada məlumatlandırılması təmin edilməmiş, nəticədə həmin işlər dəfələrlə təxirə salınmış, bəzən isə iddia ərizələri əsassız olaraq baxılmamış saxlanılmışdır. Məsələn, 2(025)-97/09, 2(025)-18/10 sayılı və digər mülki işlərdə MPM-in 134.1.4, 134.2.5, 136.1, 173-cü maddələrinin tələbləri pozularaq bildirişlər sifarişli məktubla göndərilməmiş, tərəflər məlumatlandırılmadığı halda işlər baxılmamış saxlanılmışdır.

Hakim T.Məmmədovun icraatında olan bir sıra işlər üzrə prosesual hərəkətlərin gedişi və nəticələrinin protokollaşdırılması, məhkəmə qərarlarının hazırlanmasına dair qanunvericiliyin tələbləri pozulmuşdur. Belə ki, 2(025)-246/08 sayılı mülki iş üzrə Mülki Prosesual Məcəllənin 272.8-ci maddəsinin tələbləri pozularaq 02.12.2008-ci və 12.01.2009-cu il tarixli məhkəmə iclas protokolları katib və hakim tərəfindən, 2(025)-76/09 sayılı mülki iş üzrə isə həmin Məcəllənin 263.3-cü maddəsinin tələblərinə əməl edilməyərək mülki işin məhkəmə baxışına təyin edilməsi haqqında qərardad hakim tərəfindən imzalanmamışdır.

Mülki Prosesual Məcəllənin 182-ci maddəsinin tələbləri pozularaq 2(025)-61/09, 2(025)-149/09, 2(025)-162/09, 2(025)-201/09 sayılı mülki işlər üzrə məhkəmə iclas protokollarından fərqli olaraq məhkəmə qərarlarında başqa iclas katibinin iştirakı qeyd edilmişdir.

Hakim tərəfindən 1(025)-55/10 sayılı cinayət işi üzrə Cinayət Prosesual Məcəllənin 322.1.7-ci maddəsinin tələbləri pozularaq işdə iştirak edən məhkəmə iclas katibi sonradan dəyişsə də yeni məhkəmə iclas katibi təqdim edilməmiş, ona etiraz hüquqları proses iştirakçılarında izah olunmamışdır.

Hakim T.Məmmədovun sədrliyi ilə baxılmış bir sıra işlər üzrə (2(025)-02/09, (2(025)-97/09, (2(025)-107/09, (2(025)-136/09, 2(025)-05/10, 2(025)-18/10, 2(025)-112/10, 2(025)-247/10 sayılı) qəbul edilmiş qərarlar tərəflərə göndərilməmiş, onların göndərilməsi təəssüratı yaradılması üçün işlərə adi məktublar əlavə edilmişdir.

Onun tərəfindən bir sıra işlər üzrə Mülki Prosesual Məcəllənin 227.3-cü maddəsinin tələbləri pozularaq məhkəmə qətnamələrinin surəti tərəflərə qanunvericiliklə müəyyən edilmiş 3 günlük müddət xeyli pozulmaqla (məsələn, 2(025)-134/09, 2(025)-08/10 sayılı mülki işlər üzrə yekun qərarlar 4 ay, 2(025)-32/10 sayılı iş üzrə 1 aydan sonra) göndərilmişdir.

Oxşar qanun pozuntularına hakim 1(025)-21/10, 1(025)-25/10, 1(025)-26/10, 1(025)-28/10, 1(025)-33/10 sayılı cinayət işləri üzrə də yol verilmiş, nəticədə Cinayət Prosesual Məcəllənin 358.1.1-ci maddəsinin tələblərini pozmuşdur. O, həmçinin 3(025)-02/09, 3(025)-07/09, 3(025)-09/09, 3(025)-11/09, 3(025)-28/09, 3(025)-32/09, 3(025)-38/09, 3(025)-04/10, 3(025)-05/10, 3(025)-11/10 sayılı inzibati işlərə İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 422-ci maddəsinin tələblərinə əməl etməyərək prosesual müddət pozuntusu ilə baxmış, 3(025)-145/08, 3(025)-03/09, 3(025)-08/09 və 3(025)-14/09 sayılı inzibati işlər üzrə isə Məcəllədə mövcud olmayan maddələr üzrə yekun qərarlar qəbul edilmişdir.

T.Məmmədov tərəfindən 2-263/07 sayılı mülki iş üzrə icra sənədi 2 il 5 ay, 2(025)-143/08 sayılı iş üzrə 1 il 6 ay, 2(025)-159/08 sayılı iş üzrə 1 il 5 ay, 2(025)-321/09 sayılı iş üzrə 9 ay, 2(025)-331/09 sayılı iş üzrə 8 ay, 2(025)-105/10 sayılı iş üzrə 4 ay sonra icraya yönəldilmişdir. Eyni qanun pozuntularına digər mülki işlər üzrə də yol verilmişdir.

Məhkəmə qərarlarının icrasına nəzarətin düzgün təşkil edilməməsinin nəticəsində 1(025)-13/10 və 1(025)-04/10 sayılı cinayət işləri üzrə təyin edilmiş azadlıqdan məhrum etmə cəzalarının icrasına müvafiq olaraq 5 və 7 aydan sonra başlanılmışdır. 1(025)-63/09, 1(025)-66/09, 1(025)-68/09, 1(025)-69/09, 1(025)-70/09, 1(025)-03/10 sayılı cinayət işləri və 3(025)-01/09, 3(025)-02/09, 3(025)-03/09, 3(025)-06/09, 3(025)-07/09, 3(025)-09/09, 3(025)-11/09, 3(025)-15/09, 3(025)-21/09, 3(025)-30/09, 3(025)-32/09, 3(025)-38/09, 3(025)-39/09 sayılı inzibati xəta materialları üzrə qəbul edilmiş qərarların icrasına nəzarət tədbirləri həyata keçirilməmişdir.

Cinayət mühakimə icraatında yol verilən intizam icraatına əsas olmuş konkret pozuntulara gəldikdə, qeyd olunmalıdır ki, həmin nöqsanlar maddi hüquq normalarının pozulması ilə bağlı olmuşdur. Belə ki, Məhkəmə-Hüquq Şurasının 10 fevral 2012-ci il tarixli qərarından görünür ki, Bakı şəhəri Xəzər Rayon Məhkəməsinin hakimi Ə.S.Qəhrəmanov tərəfindən məhkum F.Qasımovun məntəqə tipli cəzaçəkmə müəssisəsinə keçirilməsinə dair ərizəsinə baxarkən kobud qanun pozuntusuna yol vermişdir.

Müəyyən edilmişdir ki, hakim Ə.Qəhrəmanovun sədrliyi ilə çıxarılmış məhkəmənin 30 iyun 2011-ci il tarixli qərarına əsasən məhkum F.Qasımovun məntəqə tipli cəzaçəkmə müəssisəsinə keçirilməsinə dair ərizəsi təmin olunmuşdur.

Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin Cinayət kollegiyasında 14 sentyabr 2011-ci ildə protestə əsasən işə baxılarkən müəyyən edilmişdir ki, F.Qasımov bir qrup şəxslə cinayət əlaqəsinə girərək narkotik vasitələrin əldə olun-

ması, daşınması və saxlanmasını həyata keçirən mütəşəkkil dəstənin üzvü kimi külli miqdarda müxtəlif növlü narkotik vasitələrini Azərbaycan Respublikasının gömrük sərhəddindən gömrük nəzarətindən kənar qaçaqmalçılıq yolu ilə İran İslam Respublikasından Azərbaycan Respublikasına, buradan da eyni üsulla Gürcüstan Respublikasına keçirərək xarici ölkə vətəndaşlarına satmışdır. Belə ki, daxil olduğu mütəşəkkil dəstənin üzvlərinin satış məqsədilə qanunsuz olaraq əldə edib ona çatdırmaq üçün göndərdikləri 1 kq 344 qram heroin keçirilən əməliyyat tədbirləri nəticəsində E.Hüseynovun idarə etdiyi avtomaşının oturacağından aşkar olunduqdan sonra F.Qasimovun Qazax şəhərində yaşadığı evinə baxış keçirilərkən oradan da 404.593 qram heroin, 41.05 qram marixuana, 171.71 qram həşiş və 26 qram tiryək aşkar edilmişdir. Bundan başqa, F.Qasimov qanunsuz olaraq iki ədəd odlu silah: birinin sandığında 7 patron və digərinin sandığında 8 patron olan “Makarov” tipli tapançaları əldə edib gəzdirmiş və yaşadığı evdə saxlamışdır, evinə baxış keçirilərkən xidməti vəzifələrini yerinə yetirən hakimiyyət nümayəndələrinin – Milli Təhlükəsizlik və Daxili İşlər Nazirliyinin əməkdaşlarının həyat və sağlamlıqlarına qarşı təhlükəli üsulla müqavimət göstərərək havaya dörd atəş açmışdır.

Ağır Cinayətlərə Dair İşlər üzrə Azərbaycan Respublikası Məhkəməsinin 31 may 2005-ci il tarixli hökmünə əsasən F.Qasimov Azərbaycan Respublikası CM-in 32.5, 206.4, 234.4.1, 234.4.2, 234.4.3, 228.1 və 315.2-ci maddələri ilə təqsirli bilinərək cinayətlərin məcmusu üzrə qəti olaraq 14 il müddətinə azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Apellyasiya Məhkəməsinin 24 iyul 2006-cı il tarixli qərarı ilə hökm dəyişdirilərək F.Qasimova cinayətlərin məcmusu üzrə qəti olaraq on il müddətinə azadlıqdan məhrum etmə cəzası təyin edilmişdir.

Məhkum F.Qasimov 10 avqust 2006-cı ildən 2 sayılı cəzaçəkmə müəssisəsində saxlanılmış və işdə olan mülahizəyə görə həmin müəssisə tərəfindən müsbət xarakterizə olunmuş, cəzaçəkmə müəssisəsinin nümayəndəsi məhkəmə iclasındakı çıxışında da məhkumu yalnız müsbət cəhətdən xarakterizə etmişdir.

Apellyasiya instansiyası məhkəməsi həmçinin müəyyən etmişdir ki, birinci instansiya məhkəməsinin məhkumun ərizəsinin təmin edilməli olmasına dair gəldiyi nəticə işin faktiki hallarına uyğun olmamışdır. Belə ki, şəxsi işdən göründüyü kimi F.Qasimov cəzaçəkmə müəssisəsinin rejim qaydalarının pozuntularına yol verdiyi üçün ona 23 mart 2007-ci ildə töhmət elan edilmiş, 01 iyul 2007-ci ildə 15 gün müddətinə cərimə təcridxanasına keçirilmiş, 20 sentyabr və 14 oktyabr 2007-ci il tarixlərdə yenidən töhmət

elan olunmuş, 22 iyul 2008-ci ildə tərbiyəvi söhbətlə kifayətlənilmiş, 29 avqust 2008-ci ildə 15 gün müddətinə cərimə təcridxanasına keçirilmiş və 07 yanvar 2010-cu ildə 5 gün müddətinə cərimə təcridxanasına keçirilmiş, yalnız bir dəfə 19 mart 2011-ci ildə ona təşəkkür elan edilmişdir.

Məhkəmə iclas protokolundan məlum olduğu kimi F.Qasimovun məntəqə tipli cəzaçəkmə müəssisəsinə keçirilməsi barədəki ərizəsinə baxılarkən məhkumun şəxsi işindəki sənədlər sədrlik edən tərəfindən elan olunmuş və tədqiq edilmişdir, beləliklə də, məhkumun rejim qaydalarını dəfələrlə kobud surətdə pozub çoxsaylı tənbeh tədbirləri alması məhkəməyə məlum olmuşdur.

Lakin birinci instansiya məhkəməsi F.Qasimovun islah yoluna yönəlməyə çalışması barədə cəzaçəkmə müəssisəsinin həqiqətə tamamilə zidd olan, məhkumun bütün cəzaçəkmə müddətindəki davranışını əks etdirməyən, işin faktiki hallarına uyğun olmayan mülahizəsini əsas götürərək məhkumu əsas-sız olaraq məntəqə tipli cəzaçəkmə müəssisəsinə keçirmişdir.

F.Qasimov cəza çəkdiyi bir neçə illər ərzində rejim qaydalarını 7 dəfə kobud şəkildə pozduğundan 6 dəfə tənbeh almış, sonra barəsində bir dəfə həvəsləndirmə tədbirinin görülməsi hələ onun islah yoluna yönəlməyə çalışdığını göstərmirdi, lakin məhkəmə bu halları ümumiyyətlə, nəzərə almamışdır.

Qeyd olunanlara əsasən Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin cinayət kollegiyasının 14.09.2011-ci il tarixli qərarı ilə birinci instansiya məhkəməsinin qərarı ləğv edilmiş, məhkumun ərizəsi təmin olunmamışdır.

Məhkəmə-Hüquq Şurasının təhlil edilən qərarlarında cinayət, mülki və inzibati mühakimə icraatına aid olan pozuntular maddi və prosessual hüquq normalarının, əmək və icra intizamı haqqında qanunvericiliyin tələblərinin pozulmasında və “Korrupsiyaya qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsində göstərilən hüquqpozumaların törədilməsində ifadə edilmişdir.

Məhkəmə-Hüquq Şurasının intizam icraatı üzrə qəbul etdiyi qərarların, həmin qərarlarda intizam məsuliyyətinə səbəb olan əsaslar kimi müəyyən edilən halların öyrənilməsi faydalı olacaq və ümidvarlıq ki, muxtar respublika məhkəmələrinin hakimləri tərəfindən işlərə baxılması zamanı belə hallara yol verilməyəcəkdir.

≈ ≈ ≈

AZAD TRİBUNA

Əsgər Novruz oğlu Novruzov
Naxçıvan Muxtar Respublikası
Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hakimi

Apellyasiya şikayətinin və ya apellyasiya protestinin verilməsi müddətinin bərpa edilməsi qaydasına dair mülahizələr

Azərbaycan Respublikası Cinayət Prosesual Məcəlləsinin (bundan sonra – AR CPM) apellyasiya şikayətinin və ya apellyasiya protestinin verilməsi müddətinin bərpa edilməsi qaydasını tənzimləyən müddəalarına dair bəzi məsələlər haqqında fikirlərimizi oxucularla bölüşmək istərdik.

AR CPM-in 384.1-ci maddəsinə əsasən “apellyasiya şikayəti və ya apellyasiya protesti apellyasiya şikayəti və ya apellyasiya protesti vermək hüququna malik olan şəxslər tərəfindən hökm və ya məhkəmənin digər qərarının elan olunduğu andan 20 (iyirmi) gün müddətində ... verilir”. Həmin müddət isə işdə iştirak edən proses iştirakçılarının onların birinci instansiya məhkəməsinin iclasında iştirak edib-etməməsindən asılı olmayaraq eyni dərəcədə şamil olunur.

Qeyd edək ki, apellyasiya şikayəti və ya apellyasiya protestinin verilmə müddətinin axımı məhkəmənin müvafiq qərarının elan olunduğu andan başlayır. Lakin AR CPM-in 384.2-ci və 384.3-cü maddələrinə görə həbsdə saxlanılan məhkum tərəfindən ittiham hökmündən apellyasiya şikayətinin verilmə müddətinin axımı hökmün və ya məhkəmənin müvafiq qərarının surətinin ona verildiyi andan, məhkəməyə gəlməkdən boyun qaçıran məhkum və ya bəraət almış şəxs üçün apellyasiya şikayətinin verilmə müddətinin axımı çıxarılmış hökm barədə birinci instansiya məhkəməsinin elanlar lövhəsində məlumatın yerləşdirildiyi andan başlayır.

Buradan aydın olur ki, apellyasiya şikayəti və protesti verilmədikdə müddətin keçməsi hökmün və məhkəmənin müvafiq qərarının qüvvəyə minməsinə səbəb olur. Lakin buna hüququ olan şəxslər müddəti ötürmüş olsalar belə onlar apellyasiya şikayəti və ya protesti vermək imkanından məhrum edilmirlər. Çünki bu müddətin buraxılması şikayətin və protestin qəbul olunmasından imtina edilməsi üçün əsas deyildir. Şikayət və protest verən

subyekt buraxılmış müddətin bərpa edilməsi üçün mövcud qanunvericiliyin tələbinə görə vəsatət qaldırırsa, məhkəmə həmin şikayət və protesti qəbul edir və müddətin bərpa edilməsi məsələsini həll edir.

Bununla bağlı AR CPM-in 386.1-ci maddəsində deyilir: “Apellyasiya şikayəti və apellyasiya protestinin verilməsi müddəti üzrlü səbəblərə görə buraxıldıqda, bu Məcəllənin 383-cü maddəsində göstərilən şəxslər hökm və qərarı çıxarmış birinci instansiya məhkəməsi qarşısında buraxılmış müddətin bərpa edilməsi haqqında vəsatət qaldırmaq hüququna malikdirlər”. Belə olan halda müddəti buraxmış proses iştirakçısı sözügedən şikayət və protest ilə yanaşı, buraxılmış müddətin bərpası xahişi ilə bağlı vəsatəti də məhkəməyə təqdim etməli, göstərilən müddətin buraxılmasına gətirib çıxaran üzrlü səbəblərin təsdiqi üçün şəxsin əsaslandığı dəlillər birinci instansiya məhkəməsi tərəfindən yoxlanılmalıdır. Apellyasiya şikayəti və protestinin vaxtında verilməməsinin üzrlü səbəbləri həmin şikayət və protest verməyə mane olan müəyyən hallar – xəstəlik, işin materialları ilə vaxtında tanış olmaq imkanının olmaması, məhkəmə aktının mahiyyətinin şəxsə vaxtında və düzgün izah edilməməsi, çıxarılmış qərarın surətinin vaxtında göndərilməməsi, məhkəmə iclas protokolunun vaxtında hazır olmaması, şikayət və protest vermək hüququ olan şəxsin məcburiyyət altında şikayət və protest verə bilməməsi, şikayət və protest verilməsinə fəvqəladə halların (təbii fəlakət, qəzalar və s.) mane olması və s. ola bilər.

AR CPM-in 358.1.1-ci maddəsinin tələbinə görə məhkəmə tərəfindən çıxarılmış hökmün surəti elan edildiyi vaxtdan 3 gündən gec olmayaraq məhkum edilmiş və ya bəraət verilmiş şəxsə, onun müdafiəçisinə, qanuni nümayəndəsinə, dövlət ittihamçısına, zərərçəkmiş şəxsə (xüsusi ittihamçıya) və onun nümayəndəsinə verilməlidir. Həmin müddətə riayət edilməməsi müvafiq hökm və qərarla vaxtında tanış olmağa mane olduğundan apellyasiya şikayəti və apellyasiya protestinin vermə müddətinin buraxılması üzrlü hesab edilərək məhkəmə tərəfindən buraxılmış müddətin bərpasına səbəb ola bilər. Ona görə də birinci instansiya məhkəmələri apellyasiya şikayəti və protestinin verilmə müddətinin buraxılıb-buraxılmadığını dəqiqləşdirərkən sözügedən şikayət və protestin verilmə anını düzgün müəyyən etməlidirlər. Cinayət mühakimə icraatı zamanı şikayət və ya digər sənəd müddət keçəndək poçta, həbsdə olan və tibb müəssisələrində yerləşdirilmiş şəxslər üçün isə şikayət və digər sənəd həbsdə saxlama yerinin və ya tibb müəssisəsinin müdiriyyətinə verilmişdirsə, müddət buraxılmış sayılır. Sadaladığımız faktlar şikayətin və digər sənədin poçta verilməsi tarixi poçtun stampı əsasında, həbsdə saxlama yerinin və ya tibb müəssisəsinin müdiriyyə-

yətinə verilmə tarixi isə həmin müəssisələrin dəftərxanalarının, yaxud həmin müəssisələrinin vəzifəli şəxslərinin qeydlərinə əsasən müəyyən edilir.

AR CPM-in 386.2-ci maddəsinin tələblərinə görə apellyasiya şikayətinin və ya apellyasiya protestinin verilmə müddətinin bərpa edilməsi məsələsi birinci instansiya məhkəməsində məhkəmə iclasına sədrlik edən və ya hakim tərəfindən həll edilir. Buradan aydın olur ki, sözügedən vəsatətə birinci instansiya məhkəməsində məhkəmə iclasına kollegial məhkəmə tərkibində baxılmışdırsa, iclasa sədrlik etmiş hakim və ya işə təkbaşına baxmış hakim tərəfindən baxılır və məhkəmə iclasının aparılması barədə protokol tərtib edilir.

Qanunvericiliyin tələbinə görə belə vəsatətin baxılma günü və saati barədə vəsatəti qaldırmış şəxsə vaxtında xəbər verilməlidir. Həmin şəxsin məhkəmə iclasına gəlməməsi vəsatətə baxılmasına mane olur.

Hökmündən və qərarından apellyasiya şikayəti və apellyasiya protesti verilmiş birinci instansiya məhkəməsinin hakimi vəsatətə baxaraq nəticədə apellyasiya şikayətinin və apellyasiya protestinin verilməsi üçün buraxılmış müddətin bərpa edilməsi və ya müddətin bərpa edilməsindən imtina barədə əsaslandırılmış qərar çıxarır.

Buraxılmış müddətin bərpası o halda mümkündür ki, məhkəmə müddətin buraxılma səbəbinin üzrlü olduğunu yəqin etsin və həmin müddətin bərpa olunmadığı təqdirdə şəxsin apellyasiya şikayəti və ya apellyasiya protesti vermək imkanından məhrum olmasının onun hüquq və mənafeyinin pozulması ilə nəticələnəcəyi qənaətinə gəlsin.

AR CPM-in 386.3-cü maddəsinə görə yalnız müddətin bərpa edilməsi barədə vəsatətin rədd edilməsi haqqında qərardan həmin qərarı çıxarmış birinci instansiya məhkəməsi vasitəsilə apellyasiya instansiyası məhkəməsinə apellyasiya şikayəti və ya protesti verilə bilər. Buradan aydın olur ki, müddətin bərpa edilməsi barədə vəsatətin təmin olunması barədə qərardan apellyasiya şikayəti və protesti verilə bilməz.

AR CPM-in sözügedən maddəsində buraxılmış müddətin bərpasına dair vəsatətin rədd edilməsi barədə qərardan apellyasiya şikayəti və protestinin (hansı müddət daxilində və hansı qaydada) verilməsi qaydası nəzərdə tutulmamışdır. Bu məsələ AR CPM-in 384.1-ci maddəsində apellyasiya şikayətinin və ya protestinin verilməsi müddətləri və halları sırasında da göstərilmişdir.

Nəzəriyyədə bu problemin həllinə dair fərqli yanaşmalar vardır. Bəzi mütəxəssislərin fikrincə, birinci instansiya məhkəməsinin hakiminin belə qərarından apellyasiya şikayəti və protesti Azərbaycan Respublikası Cinayət Prosessual Məcəlləsinin 452-454-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş

qaydada və müddətlərdə, yəni qərar elan olunduqdan və qərarın surəti alındığı andan sonra 3 (üç) gün müddətində verilməli və həll edilməlidir. Digər qrup mütəxəssislərin qənaətinə görə isə apellyasiya şikayəti və ya protesti hökmün və məhkəmənin digər yekun qərarının icrası qaydasında, yəni qərar elan olunduqdan və alındıqdan sonra 20 gün müddətində verilməli və həll olunmalıdır.

Birinci qrup mütəxəssislər öz fikirlərini qərarın məhkəmə nəzarəti qaydasında qəbul olunmuş qərar kimi təxirə salınmadan yoxlanılması ilə əsaslandırıldıqları halda, digər qrup mütəxəssislər isə öz fikirlərini hökmün və məhkəmənin digər yekun qərarının icrası qaydasında həll edilməli olması ilə əsaslandırırlar.

AR CPM-in 509.1-ci maddəsində hökm çıxarıldıqdan sonra onun icrası qurtaranadək məhkum edilmiş şəxsin aşağıdakı məsələlərə dair ərizə ilə məhkəməyə müraciət etmək hüququna malik olması göstərilmişdir:

- cəzanın çəkilməsinin təxirə salınması haqqında;
- xəstəliyə və ya ittiham hökmünün icrası müddətinin başa çatmasına görə cəza çəkməkdən azad edilməsi haqqında;
- cəzadan şərti olaraq vaxtından əvvəl azad edilməsi haqqında;
- cəzanın çəkilməmiş hissəsinin daha yüngül cəza ilə əvəz edilməsi haqqında;
- cəzaçəkmə və ya tərbiyə müəssisələrinin növünün dəyişdirilməsi haqqında;
- amnistiyanın tətbiq edilməməsi və ya düzgün tətbiq edilməməsi haqqında;
- müalicə müəssisəsində saxlanılma vaxtının cəzaçəkmə müddətinə daxil edilməsi haqqında;
- məhkumluğun vaxtından əvvəl götürülməsi haqqında;
- bu Məcəllədə nəzərdə tutulmuş digər məsələlər haqqında.

AR CPM-in 519-cu maddəsində isə bu Məcəllədə nəzərdə tutulmuş digər məsələlərdən bəhs edilir, lakin həmin məsələlərin siyahısında da apellyasiya şikayəti və apellyasiya protestinin verilməsi müddətinin bərpa edilməsi ilə bağlı məsələni tənzimləyən norma nəzərdə tutulmamışdır.

Digər məsələlərin siyahısına məhkumun yaşayış yeri üzrə məhkəmə cəzaları icra edən müəssisənin və ya orqanının vəsatəti əsasında prokurorun müvafiq təqdimatı əsasında hökmün və məhkəmənin digər yekun qərarının icrası ilə əlaqədar aşağıdakı məsələlərin daxil olması təsbit edilmişdir:

- hökmün və ya məhkəmənin digər yekun qərarının icrasından boyun qaçıran şəxsin hökmün, yaxud məhkəmənin, digər yekun qərarının icrası yerinə məcburi göndərilməsi və ya ona təyin olunmuş cəzanın digər cəza

növü ilə əvəz edilməsi və bununla bağlı məsələlərin həlli üçün məhkumun tutulması barədə;

- şərti məhkumetmə zamanı sınaq müddətinin uzadılması, şərti məhkum edilmiş şəxsin üzərinə qoyulmuş vəzifələrin dəyişdirilməsi, habelə şərti məhkumetmənin və ya şərti olaraq vaxtından əvvəl azad etmənin ləğv edilməsi, məhkumun məhkəmənin hökmü ilə təyin edilmiş cəzanın çəkilməsi üçün göndərilməsi və bununla bağlı məsələlərin həlli üçün məhkumun tutulması barədə;

- cəzanın çəkilməsi təxirə salınmış məhkumun cəzadan azad edilməsi barədə;

- cəzanın çəkilməsinin təxirə salınmasının ləğv edilməsi və məhkumun azadlıqdan məhrumetmə növündə cəzanın çəkilməsi üçün göndərilməsi barədə;

- tibbi xarakterli məcburi tədbirlərin ləğv edilməsi barədə.

Göründüyü kimi sözü gedən normalarda apellyasiya şikayəti və ya apellyasiya protestinin verilməsi müddətinin bərpa olunmasına dair vəsatət rədd edildikdə bu qərardan apellyasiya şikayəti və protestinin verilməsi qaydası və müddəti müəyyənləşdirilmədiyindən hesab edirik ki, insan hüquqlarına və azadlıqlarına dair beynəlxalq müqavilələrə tərəfdar çıxan, öz yurisdiksiyası daxilində hər kəsin hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi öhdəliyini üzərinə götürən Azərbaycan dövlətinin mütərəqqi qanunları apellyasiya şikayəti və apellyasiya protesti verilməsi müddətinin rədd edilməsi haqqında qərardan məhkəmə nəzarəti qaydasında şikayət və protest verilməsi qaydasını nəzərdə tutarsa, bu cinayət prosesi tərəflərinin şikayət vermə imkanı baxımından hüquqlarını məhdudlaşdırmış olar.

Düşünürük ki, ölkəmizdə insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinin səmərəliliyinin artırıldığı bir dövrdə, cinayət prosesi tərəflərinin müddət baxımından şikayət və protest vermə imkanını daha da genişləndirmək məqsədilə AR CPM-in 386.3-cü maddəsində apellyasiya şikayətinin və ya apellyasiya protestinin verilməsi müddətinin bərpa olunmasına dair vəsatət rədd edildikdə bu qərardan apellyasiya instansiyası məhkəməsinə AR CPM-in 384-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş müddətlərdə apellyasiya şikayəti və protestinin verilməsi təsbit edilməli, qanunvericilikdə olan boşluq tezliklə aradan qaldırılmalıdır.

İstifadə olunmuş normativ hüquqi aktların və ədəbiyyatın siyahısı:

1. Azərbaycan Respublikası Cinayət Prosesual Məcəlləsi, Bakı, 2008.
2. Azərbaycan Respublikası Cinayət Prosesual Məcəlləsinin Kommentariyası. Bakı, 2007.

ALİ MƏHKƏMƏNİN MƏTBUAT XİDMƏTİNDƏN

Mehdi Ədalət oğlu Əliyev
*Mətbuat və ictimaiyyətlə
əlaqələr üzrə baş məsləhətçi*

2012-ci ilin may-oktyabr aylarında keçirilən tədbirlərin xülasəsi

İyul ayının 20-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin Rəyasət Heyətinin iclası keçirilmişdir. Rəyasət Heyətinin iclasında Ramiz Rəhim oğlu Süleymanovun sədrliyi ilə, Rəyasət Heyətinin üzvləri Yusifəli Süleyman oğlu Qurbanov və Qabil Neymət oğlu Məmmədovdan ibarət tərkibdə 15 iyul 2012-ci il tarixdə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinə keçirilmiş 20 sayılı Yarımcı Seçki Dairəsi üzrə əlavə seçkilərin nəticələrinin yoxlanılması və təsdiq edilməsi haqqında işə baxılmışdır.

Müəyyən olunmuşdur ki, həmin tarixdə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisinə seçkilər qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq yüksək səviyyədə təşkil olunmuş və seçicilərin iradəsinin sərbəst ifadə etməyə imkan verən demokratik şəraitdə keçirilmişdir.

Seçkilərin nəticələri Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin Rəyasət Heyətinin qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

≈ ≈ ≈

İyul ayının 30-da Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin Rəyasət Heyətinin iclası keçirilmiş, iclasda 2012-ci ilin birinci yarısında muxtar respublika məhkəmələrinin fəaliyyətinin yekunları müzakirə olunmuşdur.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin sədri Ramiz Süleymanov cari ilin birinci yarısında muxtar respublika məhkəmələri tərəfindən ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsi, vətəndaşların hüquq və azadlıqlarının təmin olunması sahəsində, habelə hüquqi maarifləndirmə istiqamətində görülən işlər barədə məlumat vermişdir.

Qeyd olunmuşdur ki, əvvəlki illərdə olduğu kimi cari ilin birinci yarısında da Naxçıvan Muxtar Respublikasında hüquq institutlarının inkişaf etdirilməsi, məhkəmə orqanlarının fəaliyyətinin müasirləşdirilməsi istiqamətində mühüm addımlar atılmış, məhkəmələrin fəaliyyətində yeni informasiya və

kommunikasiya texnologiyalarının tətbiq olunması ilə bağlı bir sıra zəruri işlər həyata keçirilmişdir.

Sonra muxtar respublikanın ixtisaslaşdırılmış, şəhər və rayon məhkəmələrinin sədr və hakimlərinin 2012-ci ilin birinci yarısında gördükləri işlərə dair məlumatları dinlənilmişdir.

Tədbirdə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Aparatının Qanunçuluq və hüquq-mühafizə orqanları ilə iş şöbəsinin müdiri Cəlil Rüstəmov çıxış etmişdir.

≈ ≈ ≈

Sentyabr ayının 13-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin sədri Ramiz Süleymanov Məhkəmə-Hüquq Şurasının növbəti iclasında iştirak etmək üçün Bakı şəhərində olmuşdur.

İclasda bəzi hakimlərin fəaliyyətlərinin qiymətləndirilməsi və kadr məsələlərinə toxunulmuş, hakimlər haqqında intizam icraatının başlanılmasına dair müraciətlərə baxılmışdır.

≈ ≈ ≈

Sentyabr ayının 20-də “Təbriz” mehmanxanasında Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatı Bakı Ofisi və Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ədliyyə Nazirliyinin birgə təşkilatçılığı ilə “Avropa İnsan Hüquqları Konvensiyasının 6-cı maddəsi çərçivəsində ədalətli məhkəmə araşdırması hüququ” mövzusunda seminar keçirilmişdir.

Seminarla Polşa Respublikasının hakimi Simon Yançerek “Avropa İnsan Hüquqları Konvensiyasının 6-cı maddəsinə ümumi baxış və onun tətbiqi imkanları”, “Avropa Məhkəməsinə effektiv çıxış imkanı və onun qanuni məhdudiyətləri” mövzularında çıxış etmişdir.

Seminarla Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin hakimi Vüqar Quliyev “Ədalətli mühakimə standartları ilə bağlı milli qanunvericiliyin müddəaları” və “Azərbaycan Respublikası ilə bağlı Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinin Konvensiyanın 6-cı maddəsi üzrə presedent hüququ” mövzularında məruzə etmişdir.

Tədbirdə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin, şəhər və rayon məhkəmələrinin hakimləri, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin əməkdaşları, Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun prokurorları, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Vəkillər Kollegiyasının üzvləri iştirak etmişdir.

Sonda məruzələr ətrafında müzakirələr olmuşdur.

≈ ≈ ≈

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsində yaradılan “Məlumatlandırma mərkəzi”nin fəaliyyəti haqqında

Ölkəmizdə ədalət mühakiməsinin səmərəliliyinin artırılması ilə bağlı atılan mütərəqqi addımlar nəticəsində məhkəmə sistemi tamamilə yeni meyarlar əsasında formalaşmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında bu sahədə qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi,

yeni məhkəmələrin yaradılması, məhkəmə orqanları üçün müasir inzibati binaların tikilib istifadəyə verilməsi, hakimlərin seçim prosedurunun təkmilləşdirilməsi və bu prosedurun beynəlxalq qurumlarda müsbət model kimi qiymətləndirilməsi həyat keçirilən islahatların real nəticələridir.

Ölkəmizdə məhkəmə orqanları sistemində həyata keçirilən islahatların tərkib hissəsi olaraq muxtar respublikamızda da hüquq institutlarının inkişafı, onların maddi texniki bazasının təkmilləşdirilməsi daim diqqət mərkəzində saxlanılır.

Yaradılan şəraitdən faydalanaraq vətəndaşların hüquq xidmətlərinə olan tələbatını təmin etmək, ədalət mühakiməsinin səmərəliliyini daha da artırmaq, vahid məhkəmə təcrübəsinin formalaşmasını stimullaşdırmaq məqsədilə bu ilin iyul ayında Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsində Rəyasət Heyətinin qərarı əsasında “Məlumatlandırma mərkəzi” yaradılmışdır. Mərkəzin yaradılmasının məqsədi vətəndaşlara məhkəmədə iddia qaldırarkən həmin iddianın nə dərəcədə perspektivli olub-olmadığını müəyyən etməkdə köməklik göstərmək, habelə aşağıda göstərilən məqsədlərə nail olmaqdan ibarətdir:

- Vətəndaşların vaxt və xərclərinə qənaət edilməsi;
- Məhkəmələrin oxşar iddialarla bağlı iş yükünün azaldılması;
- Presedent hüququnun stimullaşdırılması;
- Ədalət mühakiməsinin daha keyfiyyətlə və səmərəli şəkildə həyata keçirilməsi;
- Vətəndaşların hüquqi cəhətdən maarifləndirilməsi.

“Məlumatlandırma mərkəzi” iddia tələbləri ilə bağlı vətəndaşlara əvvəllər məhkəmədə baxılmış oxşar işlər üzrə qərarlarla tanış olmaqla öz iddia

tələblərinin perspektivini müəyyən etməyə əlverişli imkan yaradır. Belə ki, məhkəmədə iddia qaldırmaq və ya birinci instansiya məhkəmələrinin qərarlarından şikayət vermək üçün müraciət edən vətəndaşlar “Məlumatlandırma mərkəzi”ndə yaradılmış “Məhkəmə qərarlarının elektron bazası” vasitəsilə iddia tələbləri ilə bağlı əvvəllər məhkəmədə baxılmış oxşar işlərə dair qətnamələr və məhkəmənin digər yekun qərarları (həmin işlər üzrə proses iştirakçılarının şəxsi məlumatları şərti təqdim olunmaqla) ilə tanış edilirlər. Bu zaman həmin şəxslər iddia tələblərinin mahiyyətini mərkəzin hüquqşünaslarına bildirir, hüquqşünas tərəfindən “Məhkəmə qərarlarının elektron bazası”nda həmin tələblə bağlı axtarış verilir, əgər oxşar işlərlə bağlı məhkəmənin əvvəllər çıxardığı qətnamələr bazada mövcuddursa, bu zaman həmin qərarların surəti tanış olması üçün vətəndaşlara təqdim olunur. Bununla da vətəndaşlar öz iddialarının perspektivini əyani şəkildə müəyyən etmiş olurlar. Əgər oxşar hallarla bağlı məhkəmənin əvvəl çıxardığı yekun qərarlar onların iddia tələbinin perspektivli olmadığını göstərsə, bu zaman vətəndaşlar əlavə xərc çəkib məhkəməyə iddia ərizəsi ilə müraciət etməyə bilirlər. Və ya əksinə, əgər oxşar hallarla bağlı məhkəmənin əvvəl çıxardığı yekun qərarlar onların iddia tələbinin perspektivli olduğunu təsdiq edərsə, şəxs məhkəməyə iddia ərizəsi ilə müraciət edə bilər.

Həmçinin, vətəndaşlar tərəfindən məhkəmə qərarlarının səhv anlaşılması və bununla da onların hüquqlarının mümkün pozulması hallarının qarşısını almaq məqsədi ilə qərarlarla tanışlıqdan sonra mərkəzin hüquqşünasları tərəfindən vətəndaşla söhbət aparılır, onun düzgün hüquqi nəticəyə gəlib-gəlmədiyini aydınlaşdırılır və bu barədə həmin şəxsə məlumat verilir.

Ümumiyyətlə, mərkəzin fəaliyyəti daha əyani və əsaslı olduğundan konkret hüquqi nəticələrə gəlməyə əsas verən məhkəmə qərarlarına əsaslandığından, o cümlədən heç bir maddi vəsaitin ödənilməsi tələb olunmadığından vətəndaşlar üçün olduqca əlverişlidir. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, bu prosedur vətəndaşlar üçün məcburi xarakter daşımır.

Ümid edirik ki, Naxçıvan MR Ali Məhkəməsi tərəfindən həyata keçirilməyə başlanılan, ədalət mühakiməsinin səmərəliliyinə və vətəndaşların məhkəmə müdafiəsi hüququnun daha da etibarlı şəkildə müdafiəsinə yönələn bu layihə əhali arasında maraqla qarşılanacaqdır.

≈ ≈ ≈ ≈ ≈ ≈ ≈ ≈